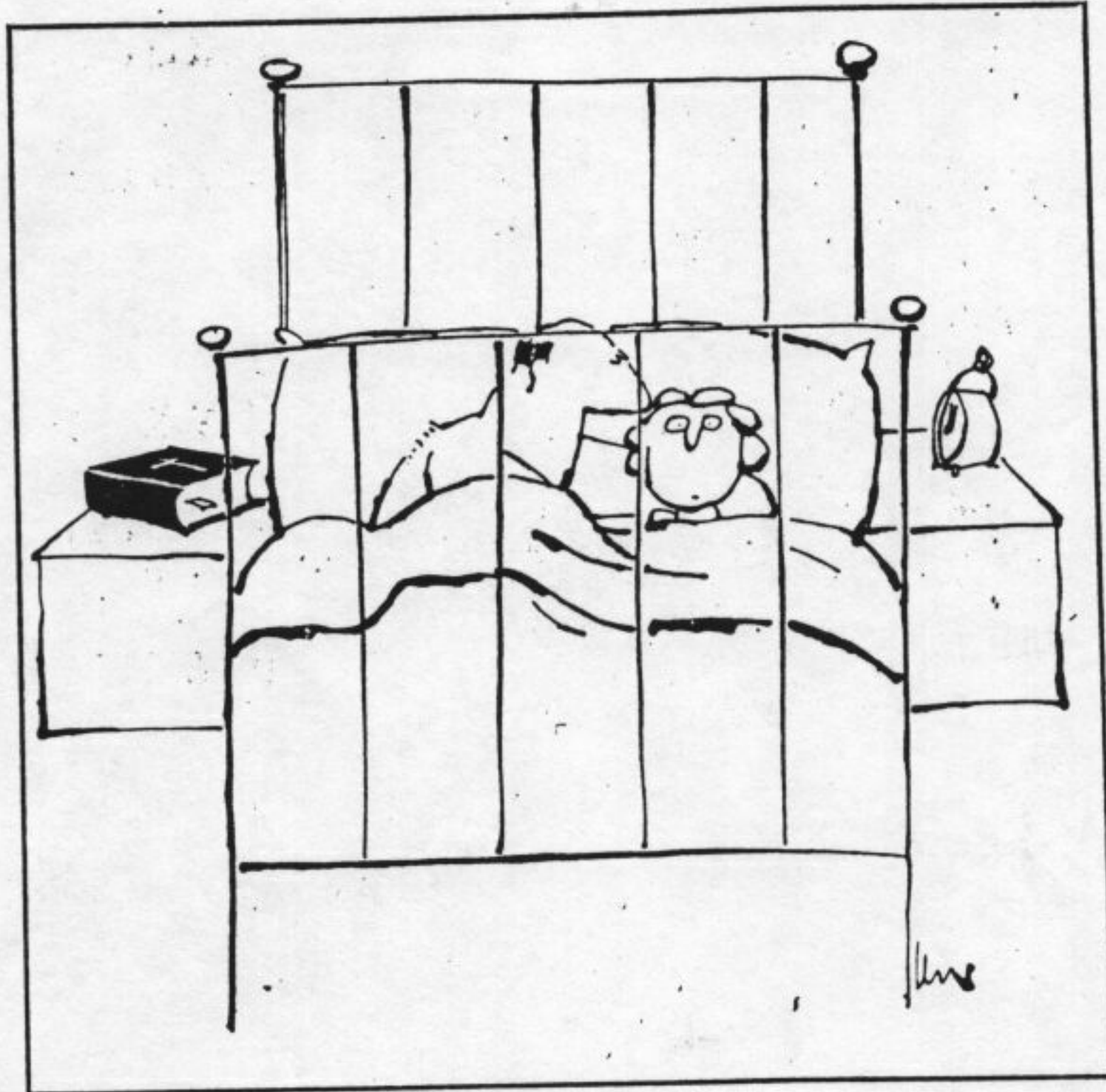

PERSFOCUS

ZEVENDE JAARGANG NUMMER 7 - JULI 1991

knipselkrant van vereniging Martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

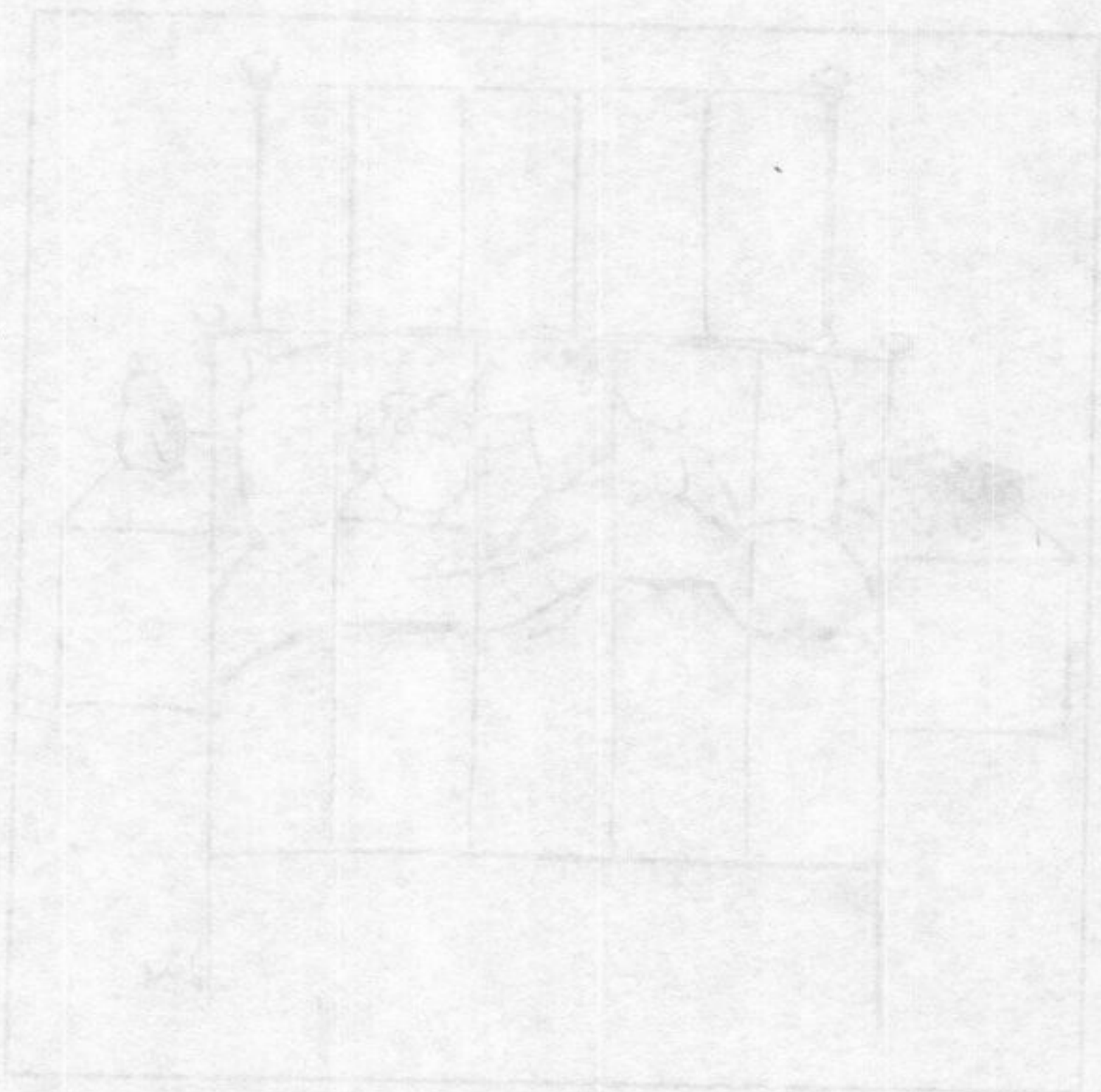
in dit nummer:

Ontucht en pleegzorg	pag. 2
Strijd tegen misbruik, Bullens en de kerk	pag. 4
Het raadsel Doucé	pag. 6
Vergeefs asiel voor Britse pedo-activist	pag. 7
Ontucht (?) van de maand	pag. 8
Ontvoering en verkrachting	pag. 9
Straatschoffies	pag. 11
Pornofobisch	pag. 12
Voorlichting	pag. 14
Onterecht ?	pag. 15
Manifeste homo's	pag. 16
Achtergrond	pag. 18
Krenten uit de junipap:	
Straf'recht'	pag. 23
Kinderverkrachting	pag. 25
Vieze pastores	pag. 26
Homo-emancipator Van Leeuwen	pag. 28

PERFORATED

STANDARD FORM NO. 64

UNITED STATES GOVERNMENT

OPTIONAL FORM NO. 10
MAY 1962 EDITION
GSA FPMR (41 CFR) 101-11.6

PERSFOCUS, zevende jaargang, nummer 7, juli 1991

Met knipsels uit:

Volkskrant
Trouw
NRC Handelsblad
Algemeen Dagblad
Parool
Nieuwsblad
Utrechts Nieuwsblad
Zutphens Dagblad
Gelderlander
Zwolsche Courant
Nieuwsblad van het Noorden
Hoogeveensche Courant
Groene Amsterdammer
VPRO-gids
Naturisme
Sekstant
Jakarta Post (Indonesië)
De Nieuwe Gazet (B)

Vk
Tr
NRC
AD
Par
NB
UN
ZD
Geld
ZC
NvhN
Hgv. Courant
GA
VPRO
Nat

DNG

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,--. Bezorging als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.

Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van vereniging Martijn
Postbus 43.548
1009 NA Amsterdam

Pleegvader verdacht van lange reeks ontuchtzaken

door LEON VANKAN **AD 2**

ROTTERDAM — De 51-jarige Arie S. uit Rotterdam, die door een reeks officiële instanties als pleegvader werd ingeschakeld, wordt ervan verdacht dertig jaar lang ontucht te hebben gepleegd met de aan zijn zorgen toevertrouwde jongens.

S., vader van drie kinderen en sinds 1976 weduwnaar, heeft een bekentenis afgelegd en is na drie dagen door rechter-commissaris mr. L.A. van Son uit voorlopige hechtenis ontslagen.

Seksuele experimenten

Hij werd door de zeden- en kinderpollitie gearresteerd, nadat de moeder van een van de bij hem geplaatste kinderen alarm had geslagen. Haar zoon kwam thuis met videobanden met beelden van seksuele experimenten die Arie S. uithaalde met jongens van 12 en 13 jaar. S. zou die banden hebben vertoond in een informeel circuit van pedofiele vrienden.

De hulpverleningsinstanties die de man als pleegvader inschakelden, vragen zich verbijsterd af hoe het mogelijk is geweest dat Arie S. dertig jaar ongestoord zijn gang kon gaan.

Getekend

Simon Overes, voogd bij de stichting Jeugd en Gezin: „Het is volstrekt onbegrijpelijk dat nooit iemand iets tegen een ander heeft gezegd. Tientallen jongens zijn door deze man voor het leven getekend. Onder psychische dwang hebben ze gehoor moeten geven aan zijn seksuele wensen”.

Op pagina 5:
Pleegvader stond bekend als 'een aardige man'

Rotterdammer van ontucht met pleegkind verdacht

Van onze verslaggever **AD 2**
ROTTERDAM — Een 51-jarige man uit Rotterdam wordt ervan verdacht ontucht te hebben gepleegd met ten minste een van de aan zijn zorg toevertrouwde pleegkinderen. De man is vorige maand gearresteerd, maar na enkele dagen op vrije voeten gesteld.

De arrestatie van de 51-jarige A. S. op 10 juni volgde nadat de moeder van een dertienjarige jongen, die bij de man was geplaatst, wantrouwen had gekregen. Ze schakelde de vertrouwensarts in, die uiteindelijk de politie waarschuwde. S. was bij de centrale voor pleegzorg Zuid-Holland-Zeeland sinds enkele jaren ingeschreven als pleegouder. Hij werd vooral ingeschakeld voor opvang gedurende enkele weken. Volgens de centrale is vast komen te staan dat hij met een van de jongens ontucht heeft gepleegd. Officier van justitie H. Moraal spreekt van drie jongens die niet als pleegkind bij S. zouden hebben gewoond.

Pleegvader stond bekend als 'een aardige man'

vervolg van pagina 1

AD 2 door LEON VANKAN

ROTTERDAM — „Een aardige man die de kinderen veel warmte kon bieden.” Zo stond de 51-jarige Arie S. bij hulpverleningsinstanties bekend. Hij genoot zo veel vertrouwen dat hij onder meer kinderen kreeg toegewezen van de SOS Kinderhulpcentrale, de Stichting Jeugd- en Gezin, het RIAGG en de Kindertelefoon.

Sinds enkele jaren staat hij ingeschreven als 'erkend pleeggezin' bij de Centrale voor Pleeggezinnen in Rotterdam. Bij deze centrale is niet bekend hoeveel kinderen er precies bij Arie S. zijn geplaatst. Wel wordt erop gewezen dat een toekomstig pleeggezin gescreend wordt door getrainde medewerkers. Ook worden er bij de Raad voor de Kinderbescherming inlichtingen ingewonnen.

Uit het onderzoek is gebleken dat er weliswaar een klacht tegen Arie S. bij de politie werd ingediend, maar dat de Raad daarvan niet op de hoogte was.

NIET GESEPONEERD

M. van Loon, chef Jeugd- en Zedenpolitie in Rotterdam kan niet meer meedelen dan dat die klacht indertijd niet is geseponneerd. Van Loon: „De Raad kan bij ons best informatie inwinnen. Maar alles wat de Raad in een dossier vastlegt, valt onder de Wet Openbaarheid Bestuur. Als we geen harde bewijzen hebben kunnen we de Raad dus niet inlichten.”

Slechts bij enkelen bestonden vage vermoedens, zoals bij voorbeeld bij directeur Diederiks van een Rotterdamse school waar drie van Arie's pupillen verbleven. „Arie pakte altijd probleemgevallen. We vonden het vreemd dat hij juist dit soort kinderen in huis haalde. Met twee van de drie kinderen is het ook op school misgegaan. We hadden een vermoeden, maar wisten niets, anders hadden we de Vertrouwensarts en de Inspectie ingeschakeld.”

De gezinsleden van S. zouden op de hoogte zijn geweest van de pedofiele neigingen van hun vader, maar wisten dat voor de buitenwacht te verzwijgen. Ook een vriend zou van de 'sekspelletjes' hebben geweten.

CAMPING

S. heeft al vijf jaar een vaste standplaats voor zijn caravan op een naturistencamping in de Flevopolder. Volgens een bestuurder van de camping is niemand ooit wat opgevallen. „Er heerst hier een sterke sociale controle. Hij heeft kennelijk iedereen om de tuin geleid. Deze man is hier natuurlijk niet meer te handhaven.”

De handelwijze van Arie S. werd ontdekt nadat de stichting Jeugd en Gezin een jongen bij hem had geplaatst. Volgens de nog aangeslagen voogd Simon Overes van deze instelling werd juist de alleenstaande Arie S. uitgekozen, omdat de jongen een uitstekende band had met zijn natuurlijke moeder. „Dat wilden we niet verstoren. We wisten dat Arie homofiel was, maar dat is geen criterium.”

De jongen kwam herhaaldelijk thuis met de opmerking: „Arie is een vieze vuile flikker.” De moeder: „Ik heb mijn zoon gewaarschuwd dat hij zo iets nooit mocht zeggen. Enkele weken later kwam hij met twee videobanden thuis, die hij had gevonden achter een stapel handdoeken in de badkamer van Arie. Ik heb vijf minuten naar de filmbeelden gekeken en ben huilend de kamer uitgerend. Het was verschrikkelijk. Alles wat je maar kan fantaseren staat erop en dat zes uur lang.”

ZEDENPOLITIE

De moeder schakelde op Koninginnedag de Vertrouwensarts in en de volgende dag stonden twee functionarissen van de zedenpolitie bij haar op de stoep.

In het huis van Arie S. vond de politie foto's en films waarop te zien is dat de man ontucht pleegde met kinderen. De opnamen zijn gemaakt in de slaapkamer van de pleegkinderen. Het is niet bekend of hij ook op andere locaties ontucht heeft gepleegd.

In een toelichting op de beslissing de man op vrije voeten te stellen zegt rechter-commissaris mevrouw mr. L.A. van Son: „Hij is voorlopig vrij op bepaalde voorwaarden. Bij mijn afweging hiertoe houd ik rekening met de noodzakelijkheid van hechtenis, het verloop van het onderzoek, het persoonlijk belang van de verdachte en het tijdsbestek wanneer feiten zich hebben voorgedaan. Al dit soort zaken hebben mij ertoe bewogen hem voorlopig uit hechtenis te schorsen.”

Pleegvader bekent ontucht: centrale zoekt contact met slachtoffers

AD 3 door LEON VANKAN

ROTTERDAM — De Centrale voor Pleeggezinnen zoekt contact met slachtoffers van de 51-jarige Arie S. uit Rotterdam. De dertig jaar lang als pleegvader ingeschakelde man wordt ervan verdacht aan zijn zorg toevertrouwde kinderen seksueel te hebben misbruikt.

De Centrale zegt zich het lot aan te trekken van de jongens die in de afgelopen dertig jaar bij Arie S. zijn geplaatst. „Eenmaal uit het hulpverleningscircuit zijn ze moeilijk te achterhalen”, aldus de Centrale.

In de woning van de man zijn videobanden en foto's gevonden die er op wijzen dat hij ontucht zou hebben gepleegd en seksuele experimenten zou hebben uitgevoerd met aan zijn zorg toevertrouwde kinderen. De man heeft een bekentenis afgelegd.

Extra onderzoek

Ofschoon de man regelmatig contact had met medewerkers van hulpverleningsinstanties heeft nooit iemand iets gemerkt. Gerard Waterreus van de Centrale voor Pleeggezinnen Zuid-Holland-Zeeland geeft toe dat zijn instelling Arie S. enkele jaren geleden als pleeggezin heeft aangesteld zonder een goed vooronderzoek. „Juist alleenstaande mannen die zich opgeven als pleegvader, vormen een kwetsbare groep en dan moet er door getrainde medewerkers extra onderzoek worden verricht. Dat is bij Arie helaas niet gebeurd”, aldus Waterreus.

De Centrale heeft inmiddels maatregelen genomen om herhaling te voorkomen. Waterreus: „Onze mensen worden beter getraind om op bepaalde signalen te letten. Ook de procedures zijn verscherpt. Er is echter een grens tussen wat wenselijk is en wat mogelijk is. Mensen die te kwader trouw zijn kunnen ons een rad voor de ogen draaien, ook al zijn we er alert op. We hebben nu een nieuw voorbereidingsprogramma voor pleeggezinnen. Een training van tien avonden waarbij we diep op allerlei zaken ingaan.”

Videobanden

Arie S. liep begin mei tegen de lamp toen één van zijn pupillen twee videobanden vond waarop te zien is dat Arie met zijn pleegkinderen gemeenschap heeft. De voogd van deze jongen, de bij de Stichting Jeugd- en Gezin werkzame Simon Overes: „Gelukkig heeft hij met mijn pupil niets kunnen uithalen. Ik ben over mijn nek gegaan toen ik het hoorde. Het is zo walgelijk wat er gebeurd is; daar zijn geen woorden voor.”

Overes hekelt het systeem dat wordt gebruikt om pleeggezinnen officieel in te schrijven. „Er is een groot lek waardoor lieden als S. ongestoord hun gang kunnen gaan. Nu pas weten wij dat hij pedofiel is, eerder was het bij onze instanties niet bekend. De man heeft misbruik gemaakt van de situatie waarin de toch al kwetsbare jongens van 12 en 13 jaar verkeren. Ze zijn volstrekt van hem afhankelijk gemaakt in een gezinssituatie waarin het leek alsof de seksuele experimenten er bijhoorden. Walgelijk en onbegrijpelijk vind ik ook dat zijn eigen gezin deze situatie heeft geaccepteerd, zonder ooit iets naar buiten te brengen. Ongehoorlijk”, aldus Overes.

De bij een drukkerij in Rotterdam werkzame S. is enkele weken geleden door de rechter-commissaris voorlopig op vrije voeten gesteld. Direct na zijn vrijlating trok een van zijn vroegere pupillen weer bij hem in.

Overes: „Die jongen staat op de videobanden en heeft een belastende verklaring bij de politie afgelegd. Hij is nu 17 jaar. Wie het begrijpt mag het zeggen, maar niemand hoeft ons in de hulpverlening te vertellen hoe sterk afhankelijk jonge jongens door zo iemand worden gemaakt.”

Pleegvader-1

● „Een 51-jarige, door officiële instanties erkende, pleegvader presteert het om in een periode van 30 jaar tientallen kinderen van 12 en 13 jaar seksueel te misbruiken. Het gevolg hiervan is dat deze als 'aardig bekend staande man' het leven van velen voorgoed heeft vergaard. Om haar moverende redenen — waarbij onder andere het persoonlijk belang van de verdachte als criterium geldt — heeft de rechter-commissaris in haar wijsheid besloten deze zieke man reeds na 3 dagen uit voorlopige hechtenis te laten ontslaan. Onzes inziens is deze beslissing gespeend van elke realiteitszin en gaat zij geheel voorbij aan de belangen en gevoelens van vooral de slachtoffers. Het ware beter geweest voor alle betrokkenen indien de rechter-commissaris had besloten deze man in hechtenis te houden totdat

de rechter een passend vonnis uitspreekt. Voorts kun je twijfelen aan de criteria die de hulpverleningsinstanties hanteren met betrekking tot de inschrijving van een 'erkend pleeggezin'."

W.W. VAN WIJK
H.C.T. VAN ASPERDT
Casablanca, Marokko.

Pleegvader-2

● „Kinderen, die in ernstige moeilijkheden verkeren, doen er blijkbaar niet verstandig aan, contact op te nemen met de SOS Kinderhulpcentrale of met de Kindertelefoon. Ze lopen de kans in handen te vallen van een 'aardige man', die 'hun veel warmte kan bieden', maar die hen in plaats daarvan seksueel misbruikt. Het vriendelijkste dat over deze instellingen kan worden gezegd, is dat ze uiterst onzorgvuldig te werk gaan. En dat geldt ook voor de Centrale voor

Pleeggezinnen. De 'screening' door 'getrainde medewerkers' stelt blijkbaar niets voor. De vraag is tot welke instantie een kind in nood zich dan wel moet wenden."

J.C. DELFGAAUW
Voorburg.

Voogdij-instelling moet betalen na ontucht met pupil

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — De voogdij-instelling Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin moet 35.900 gulden schadevergoeding betalen aan een voormalige pupil die door haar pleegvader seksueel is misbruikt. Dit heeft de president van de Amsterdamse rechtbank, mr B. Asscher, beslist in kort geding. De rechter acht de stichting aansprakelijk voor de onrechtmatige daad van een van haar werknemers, de maatschappelijk werker F. W. Deze was als gezinsvoogdes over het meisje aangesteld.

De onrechtmatigheid bestond eruit dat W. de kinderrechter adviseerde de pupil te plaatsen in de Zettense inrichtingen, wat achteraf een onjuiste beslissing bleek te zijn. Het slachtoffer had de gezinsvoogdes op de hoogte gesteld van het seksueel misbruik door de pleegvader. Maar de pupil werd niet geloofd; zij werd uitgemaakt voor leugenaar en ziekelijke fantast.

De vrouw — Monique — werd in de periode van oktober 1978 tot januari 1979 als veertienjarige één tot twee maal per week door haar pleegvader gedwongen tot seksueel contact. De man — G.S. — was destijds als maatschappelijk werker in dienst van de stichting.

Op 7 februari 1979 vertelde Monique haar verhaal aan de gezinsvoogdes. In plaats van onderzoek te doen en aangifte bij de politie, adviseerde W. plaatsing van Monique in Zetten. De kinderrechter nam dit advies over en besloot plaatsing in deze inrichtingen voor drie maanden.

Na een kennismakingsbezoek in Zetten dook het meisje onder met hulp van het JAC. Door tussenkomst van de huisarts en het JAC zijn rapporten opge maakt, waaruit bleek dat Monique niet in Zetten thuishoorde, maar in een veilig pleeggezin.

Tot dezelfde conclusie kwam de leiding van de Zettense inrichting waar Monique toch weer terecht kwam na door de politie te zijn opgespoord. Eind augustus 1979 werd zij in een nieuw pleeggezin opgenomen. Maar met het meisje, dat alle vertrouwen in haar omgeving had verloren omdat niemand haar geloofde, ging het nadien bergafwaarts.

In september 1989 deed de toen 25-jarige Monique aangifte bij de politie. Voormalig pleegvader S. werd aangehouden en legde een vrijwel volledige bekentenis af. Straffervolging bleef echter uit wegens verjaring. In een bodemprocedure tegen S. eist Monique schadevergoeding voor het leed. S. heeft in afwachting van de uitspraak in deze zaak al een voorschot betaald.

In het kort geding speelde S. geen rol, maar was de voogdijinstelling de gedaagde partij. Monique stelde in dit proces dat haar enorme schade is toegebracht doordat de stichting indertijd haar verhaal niet wilde geloven zodat optreden tegen de pleegvader achterwege bleef. Het zit haar vooral dwars dat haar goede vooruitzichten wat betreft opleiding door de gang van zaken volledig teniet zijn gegaan. Zij wil die achterstand enigszins inhalen door een hbo-opleiding te gaan volgen.

Van de voogdijinstelling eiste de vrouw bijna 26 duizend gulden voor de financiering van het eerste jaar van haar studie en haar levensonderhoud en 10 duizend gulden smartegeld. Asscher wees deze eis toe. Hij achtte de

gevraagde bedragen „alleszins redelijk". De gevraagde vergoeding van 15 duizend gulden voor de kosten van juridische bijstand wees hij af.

Asscher betreft in zijn beoordeling dat S. die in dienst van de stichting was, met steun van de voogdij-instelling van rol veranderde en van hulpverlener pleegvader werd. Vervolgens wees de stichting als gezinsvoogdes W. aan, die ook bij haar in dienst was.

„Reeds daarom kon deze ten opzichte van S. niet over de noodzakelijke onafhankelijkheid beschikken. Een direct gevolg daarvan is geweest dat W. te gemakkelijk haar collega S. geloofde en zij zonder onderzoek en zonder dat daar voldoende aanleiding voor bestond tot de vaststelling is gekomen dat Monique fantaseerde en leugenachtig was", aldus de rechter.

W. handelde volgens Asscher onrechtmatig, omdat aanremmend is dat de kinderrechter op basis van het advies van W. tot plaatsing in Zetten heeft bevolen. Die onrechtmatigheid is volgens de rechter ook aan de stichting toe te rekenen, „nu deze de voorwaarden heeft geschapen waaronder W. de zilverheid van haar rolbeleving en de afstandelijke onpartijdigheid van haar advisering uit het oog heeft kunnen verliezen".

Ex-patiënte dringt woning Finkensieper binnen

Van onze verslaggever
NIJMEGEN — Een 24-jarige voormalige patiënte van ex-directeur F. Finkensieper van de Helderling Stichtingen in Zetten is in Nijmegen gevestigd wegens huisvredebreuk. Zij drong vrijdag de woning van Finkensieper binnen en bekladdde muren en ramen.

De ex-patiënte is boos dat Finkensieper in afwachting van zijn hoger beroep nog in vrijheid is. De voormalige directeur van de Helderling Stichtingen woont al een poos niet meer in de flat die de vrouw tot doelwit had gekozen.

Voogdij-instelling moet misbruikte vrouw schade vergoeden

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM — De Gooise Stichting voor jeugd en gezin moet een voorschot van 35 000 gulden schadevergoeding betalen aan een voormalige pupil, een nu 27-jarige vrouw. De Amsterdamse rechtbankpresident mr. B. J. Asscher meent dat de stichting nalatig was in haar optreden bij seksueel misbruik door de pleegvader van de pupil. De man was destijds hulpverlener bij de stichting.

Asscher acht de gezinsvoogdij-instelling medeverantwoordelijk voor het falen van opleiding en carrière van het slachtoffer. De vrouw daagde de Gooise stichting voor de rechter. Ze stelde haar voormalige hulpverleners aansprakelijk voor het niet doen van haar goede vooruitzichten. Monique eist nu in een bodemprocedure een schadevergoeding van 250 000 gulden om alsnog een HBO-opleiding te doen. Ook van haar pleegvader eist ze smartegeld.

De rechter deed gisteren uitspraak in een kort geding waarbij de inzet een snel voorschot op de schadevergoeding van de stichting was. Monique wil in september met haar studie beginnen. Asscher stelde het slachtoffer in het gelijk en veroordeelde de voogdij-instelling tot het betalen van 10 000 gulden smartegeld en 25 000 gulden voor het eerste studiejaar.

De gezinsvoogdij-instelling plaatste Monique in 1977 in het gezin van een van haar werknemers. In 1978, op haar veertiende, werd ze gedurende een aantal maanden seksueel misbruikt door haar pleegvader. Monique meldde dit aan de gezinsvoogdes, een collega van haar pleegvader. Maar die noemde haar een 'leugenaar' en een 'ziekelijke fantast'. De voogdij-instelling stelde geen onderzoek in en deed geen aangifte bij de politie. Op advies van de gezinsvoogdes stuurde de kinderrechter Monique naar de gesloten afdeling van de Helderlingstichting in Zetten. De rechter noemde dit advies 'onrechtmatig' en stelde de stichting op basis hiervan aansprakelijk voor de door Monique geleden schade.

De leiding van Zetten constateerde dat er niets mis was met het meisje en eind 1979 kwam ze in een nieuw pleeggezin. Maar door alle voorgaande gebeurtenissen ging het bergafwaarts, zowel bij haar nieuwe pleegouders als op school. Monique brak haar VWO-opleiding af en ging op haar vijftiende op kamers wonen en in een winkel werken. Om het verleden te verwerken volgde ze verschillende therapieën. Twee jaar geleden deed ze aangifte. De voogdij-instelling wijst verantwoordelijkheid voor het falen van opleiding en carrière van Monique af. Alle relevante beslissingen zouden door de kinderrechter genomen zijn. En ook acht de stichting het verband tussen haar optreden en de geleden schade van Monique niet bewezen.

Stichting moet betalen na misbruik ex-pupil

Door één onzer redacteuren
AMSTERDAM, 19 JULI. Een voormalige pupil van de Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin krijgt een schadevergoeding van ruim 35.000 gulden van de stichting voor gezinsvoogdij. De president van de Amsterdamse rechtbank, mr. B. Asscher, besliste dit gisteren in een kort geding dat de pupil had aangespannen.

Asscher stelde de stichting verantwoordelijk voor de onrechtmatige adviezen van een van de medewerkers inzake de pupil, een nu 27-jarige vrouw die door haar pleegvader seksueel is misbruikt. De rechter spreekt van een uniek vonnis omdat het zeer ongebruikelijk is over een advies als onrechtmatig te oordelen.

Op advies van de medewerker, gezinsvoogdes W., belandde de pupil in 1979 in een inrichting in Zetten. Zij was daar ten onrechte geplaatst, zo bleek later. De leiding van de inrichting constateerde dat zij daar helemaal niet thuishoorde. De vrouw had de gezinsvoogdes begin 1979 verteld dat zij vanaf oktober 1978 regelmatig seksueel misbruikt werd door haar pleegvader, die ook in dienst was van de Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin als maatschappelijk werker. De gezinsvoogdes geloofde het verhaal van het toen 14-jarige meisje niet en noemde haar een leugenaar en een ziekelijke fantast. De pleegvader ontkende de beschuldigingen en de stichting geloofde hem. In het kort geding verwijt de vrouw de stichting nalatigheid, omdat een onderzoek naar de pleegvader uitbleef.

Na een kennismakingsgesprek in Zetten dook het meisje met behulp van het Jongeren Advies Centrum onder. De politie spoorde haar op, waarna zij op de gesloten afdeling van de Zettense inrichting werd geplaatst. De leiding van de inrichting vond echter dat zij zo spoedig mogelijk in een veilig pleeggezin moest worden geplaatst, wat ook gebeurde.

In het kort geding voerde de vrouw aan dat haar goede vooruitzichten wat betreft opleiding door de gebeurtenissen volledig teniet zijn gedaan. De rechter achtte de stichting aansprakelijk voor de schade en wees 10.000 gulden smartegeld toe en ruim 25.000 gulden om één jaar studie aan hogere beroepsopleiding te kunnen bekostigen.

Orthopedagoog Bullens behandelt daders om herhaling te voorkomen

Seksueel misbruik is een mannenprobleem

'Alle plegers vind ik heel kinderlijk'

(Door Marscha van Noesel)

Seksueel misbruik is de term voor incest, verkrachting, pedofilie en voor elke andere vorm van seksuele onderdrukking. Er worden volgens de officiële registratie jaarlijks tienduizend seksuele misdrijven gepleegd in Nederland. In ongeveer achthonderd gevallen komt er een rechtszaak van. Daders of plegers van seksueel misbruik slagen er meestal in hun slachtoffers levenslang het zwijgen op te leggen. Zelf komen ze alleen in uiterste nood gedreven uit voor hun daden.

Ruud Bullens werkt sinds 1974 in de jeugdhulpverlening en sinds 1982 doet hij onderzoek bij kinderen die onder toezicht zijn gesteld. Onder hen waren er ook enkelen seksueel misbruikt. Zo kwam hij voor het eerst in contact met ouders en ook met de plegers. Hij heeft een voor Nederland nieuwe behandelingsmethode voor plegers mede helpen ontwikkelen die zeer succesvol is gebleken en die de kans op herhaling van incest bijna uitsluit. Bullens is ervan overtuigd dat gevangenisstraf de daders nog verder de ontkenning in zal drijven. Seksueel misbruik noemt hij een mannenprobleem. In minimaal 95 tot 98 procent van alle gevallen gaat het om mannen. Niet voor niets heeft de overheid een landelijke campagne gevoerd onder het motto: 'De onmisbaarheid van mannen en jongens bij het voorkomen van seksueel misbruik'.

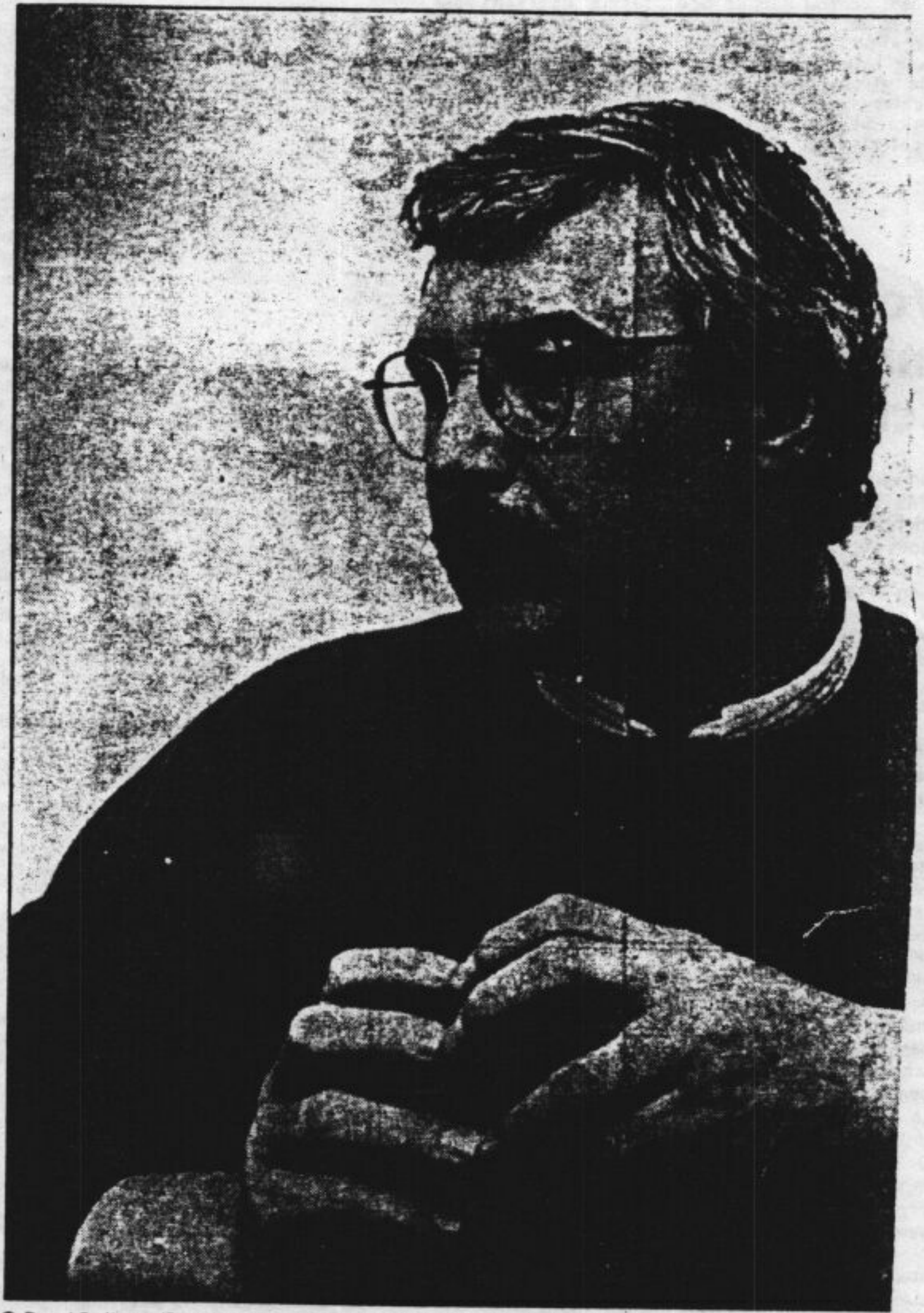
Troost

Waarom zwijgen daders over hun misdrijf?
Bullens: 'Het heeft met onmacht te maken. Onmacht kan gemakkelijk omgekeerd worden in macht, het kennelijk voorrecht van de man. Plegers zelf zullen altijd het gevoel van onmacht blijven benadrukken, ze hebben een fundamenteel idee dat ze als persoon zijn afgewezen in hun jeugd. Ik wil niet het zielige jeugdverhaal ophangen, maar alle daders hebben een chronisch gebrek aan warmte en liefde, dus een

affectief gat dat leidt tot affectieve hebzucht.'
'Ik maak onderscheid tussen de persoon en de persoonlijkheid, een optelsom van gedachten, emoties en gedrag. Ze voelen zich dus als persoon he-

Z.C. 13

Slachtoffers van seksueel misbruik vragen meestal pas therapeutische hulp als de schadelijke gevolgen van de misdaad komen bovendrijven. Daders vragen zelden hulp, zij zwijgen over hun misdaad. Zij leiden een dubbelleven, totdat de slachtoffers hen voor de rechtbank dagen. Sinds enige tijd krijgen daders 'een therapeutische behandeling binnen een verplichtend kader' om herhaling te voorkomen, vooral om de toekomstige slachtoffers te beschermen. Dr. Ruud Bullens, directeur-orthopedagoog van het Ambulant Bureau Jeugdwelzijnszorg in Leiden en behandelcoördinator van het Incest Dader Behandelingsproject in Rotterdam geeft deze voor plegers van seksueel geweld nieuwe therapie. En met succes.

● Ruud Bullens: 'De meeste plegers zeggen: het is me overkomen. Er overkomt je niets...'

lemaal niets. Daar staat een streep door. Zij weten niet hoe ze moeten omgaan met relaties, intimiteit en warmte. Onlustgevoelens maken zij ongedaan met het zoeken naar 'troost'. Zij vinden dat ze recht op die 'troost' hebben. Hun verlangen naar intimiteit vertalen ze in seks oftewel in seksueel misbruik. Op dat ogenblik draait er een schuifje voor hun algemeen streven een goede huisvader, een goede kerkganger en een goede werknemer te zijn en drijft het slechte in hun persoonlijkheid boven. Ze hebben een perfect dubbelleven opgebouwd. Daarom kan het ook zo lang geheim blijven.'
Waarom plegen sommige mensen die in hun jeugd volledig afgewezen zijn seksueel geweld en anderen niet?

'Als je acht broertjes hebt, waarom wordt de ene dan plegger van seksueel misbruik en de andere niet, terwijl je allemaal in dezelfde omstandigheden hebt geleefd? Er zijn vele bijdragende factoren, zoals de ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen, die kunnen zorgen voor de vanzelfsprekendheid waarmee mannen hun macht tot uitdrukking kunnen brengen in seksueel misbruik van meisjes of vrouwen. Het gemis aan liefde in de jeugd kan een bijdragende factor zijn. Ze hebben zo weinig gekregen, ze zijn hongerig naar liefde, warmte en affectie op een kinderlijk niveau. Alle plegers vind ik heel kinderlijk.'

Godsdienst

'Risicofactor kan ook zijn dat een kind dat eenmaal zelf mis-

bruikt is later zelf ook een plegger wordt. Dit hoeft overigens niet noodzakelijk zo te zijn. Ook kan godsdienst een rol spelen bij het goedpraten van seksueel misbruik. Daarover heeft Annie Imbens zojuist een verhelderend boekje geschreven: 'Nu dan mijn broeder, spreek erover'. Er komen bij mij 32 plegers per week in vier groepen, onder wie ook mannen die een kerkelijke achtergrond hebben.'

'Dit zijn allemaal bijkomende factoren, niet bepalend. Bepa-

lend is wel de gerichtheid, interesse in seks met kinderen. De meeste plegers zeggen: het is me overkomen. Er overkomt je niets. Zij hebben het seksueel misbruik zorgvuldig opgebouwd. Als zoiets je zomaar overkomen zou, dan blijf je een levensgroot gevaar voor de mensheid, maar wij gaan

ervan uit dat de mensen niet ziek zijn en dat ze strikt opereren vanuit hun eigen behoefte en dat ze geen rekening houden met de gevoelens van de ander, met de ontwikkelingsbehoefte van een kind. Als je het ontwikkelingsbelang van een kind in de gaten houdt, dan doe je dit soort dingen niet.

Waarom een therapeutische behandeling en geen gevangenisstraf?

'Er zijn veel mensen die zeggen: opsluiten of erger. Mijn behandeling is een vorm van slachtoffer-preventie. Het merendeel van de plegers heeft meerdere slachtoffers. Incest kan gestopt worden bij het meisje van zeventien jaar, maar de pleger blijft met zijn gebrekkige emotionele gevoelens over seksualiteit, intimiteit achter. Als een man uit het

gezin wordt gezet, dan heeft hij zo weer een nieuw gezin gesticht, hij kan doorgaan.' 'Na behandeling is de kans minder groot dat er een herhaling plaats vindt. De plegercategorie, variërend van verkrachter tot exhibitionist, recidiveert van 36 tot 80 procent zonder behandeling. Van de mensen die behandeld worden, is dat percentage van nul tot achttien procent. Dat zijn Amerikaanse cijfers. Bij ons treedt hooguit vier tot vijf procent in herhaling na behandeling. Behandeling is dus een krachtiger middel om herhaling te voorkomen dan gevangenisstraf. De mensen verwijten ons wel eens dat we de plegers ook nog vertroetelen door de behandeling te geven, maar dit is dus de reden, voor mij een belangrijke drijfveer.' 'Wat houdt de therapeutische behandeling in?'

'We onderzoeken eerst samen met de pleger hoe hij zijn seksueel misbruik-leven heeft opgebouwd. We brengen de feiten in kaart. Dat is belangrijk. Je moet er greep op krijgen. De man zegt: Ik voelde me rot. Maar wat heeft hij met de spanning gedaan? Hij zegt: Omdat ik me rot voelde, heb ik het op mijn vrouw afgereageerd. Die ging overstuur het huis uit. Daarna komt de dochter van zestien jaar thuis. Zij ziet pa zitten met een lang gezicht en voelt de spanning. Zij weet inmiddels wel dat als pa niet getrootst wordt, hij het hele weekeinde een sfeer schept om te snijden. Ze weet ook als zij hem niet 'troost' hij naar haar jongere zusje toegaat. Het meisje voelt zich heel verantwoordelijk voor het gezin en offert zich op.' 'Deze man zal later zeggen: Hoezo? Mijn dochter en ik hielden toch van elkaar. Zij kwam toch altijd naar me toe. Zij initieerde het contact. Het meisje is echter geprogrammeerd als het ware om binnen zijn sys-

teem dit soort gedragingen te verrichten.'

Dus de eerste stap is de feiten op een rijtje zetten. Wat dan? 'Als dat is gebeurd, moet het ontkenningmechanisme van de man worden teruggedraaid. Hij moet verantwoordelijkheid nemen voor wat hij heeft gedaan. De persoon van de dader moet weer omarmd worden. Je moet als behandelaar aangeven dat je veel respect voor hem hebt als persoon, maar niet voor wat hij heeft gedaan, niet voor de slechte kant van zijn persoonlijkheid. Het is waarschijnlijk voor het eerst dat iemand hem als persoon respecteert. Zo leren zij inzien wat ze hun slachtoffers hebben aangedaan, dat ze het leven van anderen in gevaar hebben gebracht.'

Geweten

Hoe komt een pleger tot de gedachte dat hij niet in herhaling zal vervallen? 'Als alles in kaart is gebracht, de man de verantwoordelijk-

heid heeft genomen, dan gaan we werken aan het geweten dat er móet zijn. Het merendeel kent de grenzen van wat wel en niet kan. Waarom zou seksueel misbruik anders in het geheim plaatsvinden? Dat is toch al een soort bewijs van het feit dat de pleger enige notie heeft van goed en slecht. Anders zou hij wel na afloop opgeruimd zijn vrouw vertellen, dat hij even met zijn dochter naar bed is geweest. Op dat stukje geweten kun je in de therapie een beroep doen.' 'Je komt dan in de fase van medelijden en het eerherstel. Dat is een krachtige herhalingswerende techniek. Ik wil niet dat iemand rondloopt met het gevoel dat hij alleen maar afgewezen wordt en dat hij recht heeft op troost door zo'n kortstondige kick om dat affectieve gat op te vullen. Hij moet aan het slot van de therapie denken: Ik ben een goede persoon, die geen kinderen meer lastig valt met mijn behoefte, want ik heb oog voor hun ontwikkelingen, ik zadel hen niet op met mijn volwassen seksualiteit en ik voel mij een volwaardig mens. Als de ex-pleger dat idee in zich heeft opgenomen, dan gedraagt hij zich in de meeste gevallen ook als zodanig in de toekomst. Er zijn dan in de regel anderhalf tot drie jaar therapie verstreken. De ex-pleger heeft dan voldoende controle opgebouwd om geen slachtoffers meer te maken.'

Kerken gaan slachtoffers seksueel geweld opvangen

HILVERSUM/EINDHOVEN - De Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken gaan een netwerk oprichten van vertrouwenspastores, voor de opvang van slachtoffers van seksueel geweld binnen de Kerk

Hiertoe heeft het Samenwerkingsorgaan voor het pastoraat van beide Kerken besloten. Het Samenwerkingsorgaan pleit ook voor meer aandacht voor dit probleem in de theologische opleiding. Verder moeten er klachtenprocedures voor slachtoffers en een beroepscode voor predikanten komen. Volgens drs. G.P. van Dam, werkbegeleider van gereformeerde predikanten, gaat het erom dat de Kerk zich verantwoordelijk stelt voor het feit dat seksueel misbruik ook binnen de Kerk voorkomt. Goede opvang van slachtoffers is daarvoor de eerste stap. In het najaar zal de eerste training van twaalf vertrouwenspastores beginnen. Via het IKON-radiopastoraat zullen daarna de namen en telefoonnummers van de pastores bekend worden gemaakt.

Bij predikanten bestaat volgens Van Dam mogelijk een groter risico op seksueel misbruik, dan bij andere hulpverleners. Predikanten kunnen op eigen initiatief hun gemeenteleden bezoeken en hen bovendien in meerdere verbanden ontmoeten. Ook is 'de manier waarop mensen zich aan een pastor toevertrouwen vaak heel vergaand', aldus Van Dam. Daarnaast heeft de predikant in de kerkelijke structuur 'een vrij eenzame plaats', aldus Van Dam. 'Hij is zo'n beetje de enige professional in de Kerk en wordt door de gemeente nauwelijks uitgedaagd om verantwoording af te leggen.'

misbruiken dan andere hulpverleners, omdat zij op eigen initiatief hun gemeenteleden kunnen bezoeken en hen bovendien in meerdere verbanden ontmoeten. 'Ook is de manier waarop mensen zich aan een pastor toevertrouwen vaak heel vergaand', aldus Van Dam.

Daarnaast heeft de predikant in de kerkelijke structuur 'een aparte plaats, een vrij eenzame plaats zelfs', aldus Van Dam. 'Hij is zo'n beetje de enige professional in de kerk en wordt door de gemeente nauwelijks uitgedaagd om verantwoording af te leggen voor zijn bezigheden.'

HILVERSUM (ANP) - De Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken gaan een netwerk oprichten van vertrouwenspastores voor slachtoffers van seksueel geweld in de kerk. Hiertoe heeft het Samenwerkingsorgaan voor het pastoraat van beide kerken besloten. Het Samenwerkingsorgaan bepleit ook meer aandacht voor 'pastoraat en intimiteit' in de theologische opleiding.

Verder moeten er klachtenprocedures voor slachtoffers en een beroepscode voor predikanten komen. Drs G. van Dam, werkbegeleider van gereformeer-

Protestanten ijveren voor aanpak seksueel geweld in de kerk

de predikanten, maakte dit zondag voor de IKON-radio bekend. 'Het gaat erom dat de kerk zich verantwoordelijk stelt voor het feit dat seksueel misbruik ook binnen de kerk voorkomt', aldus Van Dam.

Goede opvang van slachtoffers is daarvoor de eerste stap. Predikanten lopen volgens Van Dam wellicht een groter risico hun 'cliënten' seksueel te

Kerken pakken seksueel geweld binnenshuis aan

HILVERSUM/EINDHOVEN (ANP) - De Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken gaan een netwerk oprichten van vertrouwenspastores voor slachtoffers van seksueel geweld binnen de kerk. Hiertoe heeft het Samenwerkingsorgaan voor het pastoraat van beide kerken besloten.

Het Samenwerkingsorgaan pleit ook voor meer aandacht voor 'pastoraat en intimiteit' in de theologische opleiding. Verder moeten er klachtenprocedures voor slachtoffers en een beroepscode voor predikanten komen. Drs. G.P. van Dam, werkbegeleider van gereformeerde predikanten, maakte dit gisteren voor de IKON-radio bekend.

'Het gaat erom dat de kerk zich verantwoordelijk stelt voor het feit dat seksueel misbruik ook binnen de kerk voorkomt', zegt Van Dam desgevraagd. Goede opvang van slachtoffers is daarvoor de eerste stap. In het najaar zal de eerste training van twaalf vertrouwenspastores plaats hebben.

Predikanten lopen volgens Van Dam wellicht een groter risico hun 'cliënten' seksueel te misbruiken dan andere hulpverleners, omdat zij op eigen initiatief hun gemeenteleden kunnen bezoeken en hen bovendien in meerdere verbanden ontmoeten. Ook is 'de manier waarop mensen zich aan een pastor toevertrouwen vaak heel vergaand'.

Dood Franse homo-predikant Doucé blijft een mysterie

door Ton Crijnen

Hij haalt een paar keer diep adem, heeft zichtbaar moeite zijn emoties onder controle te houden: „Met hem is een deel van mezelf gestorven.“

Vandaag precies een jaar geleden werd de Belgische baptist en homo-predikant Joseph Doucé in Parijs ontvoerd. Voor zijn Franse levensgezel en naaste medewerker Guy Bondar (29) lijkt het alsof het gisteren gebeurd. „Ik ervaar het als een dagelijks terugkerende nachtmerrie.“ Doucé (45), bekend om zijn pastoraal werk onder Franse homoseksuelen, pedofielen, sado-masochisten, transseksuelen en aids-patiënten, werd op de avond van de negentiende juli door twee mannen meegenomen om nooit meer levend terug te keren. Drie maanden later werden restanten van Doucé's door dieren aangevreten lijk gevonden in het bos van Rambouillet bij Parijs. Guy Bondar: „Wij hadden vóór Josephs verdwijning net het gevoel dat na jaren van discriminatie, miskenning en tegenslagen eindelijk een keerpunt was bereikt. Onze sociale activiteiten begonnen zich te ontwikkelen, de nieuwe boekhandel had een veelbelovende start, het aantal sympathisanten nam toe. God leek ons zwoegen te belonen. De toekomst zag er hoopvol uit. De relaties met sommige kerken verbeterden. Toen viel de bijl en alles werd duister.“

Onbeheersbare krachten

Met een machteloos gebaar: „Ineens zag ik me omringd door krachten die ik niet kon beheersen, die er op uit waren me te vernietigen. De pers stortte zich op ons met leugens en onverifieerbare geruchten, politie en justitie legden een onverkleerbare laksheid aan de dag, kerkelijke ambtsdragers lieten ons in de steek, vrienden doken onder.“ Er loopt een justitieel onderzoek naar de doodsoorzaak van de predikant. Men is echter opvallend terughoudend met het geven van formele informatie. Zo werd zelfs Bondars verzoek om bevestiging dat de gevonden stoffelijke resten inderdaad die van zijn vriend waren, aanvankelijk afgewezen. Het hele onderzoek kenmerkt zich trouwens door traagheid. Reden voor het Nederlandse comité 'De onderste steen: affaire pasteur Doucé', om alvast een klacht in te dienen bij de Europese commissie voor de rechten van de mens in Straatsburg.

Als men ex-inspecteur Jean-Marc Dufourg van de Franse BVD moet geloven is Doucé vermoord door leden van deze dienst. De predikant zou een directeur van de Franse opera hebben gechantieerd (pedofiele relaties?).

De zoveelste absurd ogende beschuldiging in een absurde zaak, die echter één bewezen feit bevat: in de weken vóór zijn dood werden Doucé en diens medewerkers een aantal keren lastig gevallen door agenten van de binnenlandse veiligheidsdienst, onder wie Dufourg. Redden: men verdacht de dominee ervan betrokken te zijn bij kinderporno en pedofiele praktijken (Bondar verontwaardigd: „Een uiterst infantie aantijging“).

Infiltratieplan

Volgens Dufourg hing de actie tegen Doucé samen met een gecoördineerd infiltratieplan om homoseksuele contacten van prominente personen aan het licht te brengen, onder wie de toenmalige minister van justitie en het hoofd van de staats televisie (de minister is inmiddels vervangen, de directeur afgetreden; beiden ontkenen homoseksuele relaties te onderhouden). Guy Bondar, net terug van de zoveelste ondervraging door functionarissen van de Parijse moordbrigade, zegt: „Het is niet duidelijk wat er precies is gebeurd. Wel ben ik er van overtuigd, dat de Franse regering en de binnenlandse veiligheidsdienst of de een of andere manier betrokken zijn bij de dood van mijn vriend.“

Meer wil hij er voorlopig niet over kwijt. „De zaak is nog onder de rechter. Ik vind het echter op zijn minst eigenaardig dat de overheid weigert publiekelijk toe te lichten waarom Dufourg eerst werd ontslagen om kort daarop weer te worden vrijgelaten.“

Bondar, psychisch geknakt door de dood van zijn partner en bankroet door alle juridische pogingen om opening van zaken te krijgen, nam vier maanden geleden de wijk naar ons land. Terugblikkend zegt hij: „Toen het zeker was dat Joseph dood was, leek het leven aanvankelijk absurd, beroofd van elke zin. Alles waar ik voor stond stortte in. Ik heb een aantal malen serieus aan zelfmoord gedacht.“

„Sinds ik echter hier in Amsterdam woon, heeft het leven geleidelijk weer betekenis voor me gekregen. Aanvankelijk was ik zo gefrustreerd,

Joseph Doucé bij de deur van het opvangcentrum waar hij later zou worden ontvoerd. Achter hem Guy Bondar.

dat als ik toeristen Frans hoorde praten ik aan de overzijde van de homoseksuele naar de heteroseksuele wereld vormde (centrum en uitstraling). Doucé, die van het rooms-katholiek geconfronteerd met bepaalde reacties uit homo-kringen, die Doucé raad en daad terzijde staan, leef ik in een stad die homoseksuelen sociaal accepteert, kom ik in kerken waar ik me als homo thuis voel.

„Ik sta, althans zo voel ik het, in de traditie van de Franse Hugonoten die drie eeuwen terug omwille van hun geloof naar Holland vluchtten, daar gastvrij werden opgenomen en contacten onderhouden met neozazi's. Volgens Guy Bondar allemaal te gek voor woorden.“

'Met Joseph is een deel van mezelf gestorven'

De autoriteiten dachten er anders over. Zo luisterde de Franse BVD Doucé's telefoon af en verhinderden lokale overheden een door hem georganiseerde internationale lezing over transseksualiteit.

International erkend als een voor-aanstaand seksuoloog - hij werd enkele weken geleden op het tiende wereldcongres voor seksuologie officieel herdacht - werd Doucé, die in vele landen wetenschappelijke lezingen hield en boeken schreef, in Frankrijk beschouwd als een 'vies-rik', iemand met een ongezonde in-

contacten onderhouden met neozazi's. Volgens Guy Bondar allemaal te gek voor woorden.“

teresse in 'seksuele afwijkingen'. Guy Bondar: „Onder veel Franse jongeren blijkt homoseksualiteit de laatste tijd meer geaccepteerd te worden, het is zelfs een beetje chic. Dat geldt evenwel niet voor de overheid, die ziet het als een grote bedreiging voor de publieke moraal. Evenals in andere landen wonen ook in Frankrijk de meeste homo's en lesbiennes in de grote steden: Lyon, Marseille, Lille en natuurlijk Parijs. Wat laatstgenoemde stad betreft, daar leven naar schatting zo'n miljoen homoseksuelen. Het stadsbestuur is als de dood dat Parijs een vergrote kopie van Amsterdam zal worden. In zijn ogen is laatstgenoemde stad een moderne variant van Sodom en Gomorra: drugs, pornografie, aids, mannelijke en vrouwelijke prostitutie, allerlei seksuele aberraties. Homoseksualiteit ligt volgens de bestuurders ten grondslag aan veel van de genoemde 'afwijkingen.'“

„En dan komt er ineens een man, een dominee nog wel, die uitgeroemd in datzelfde Amsterdam seksuele psychologie heeft gestudeerd om de openlijk schrijft en zegt (zelfs voor de tv) dat homo's, lesbiennes, transseksuelen noch pedofielen zich voor hun anderszijn hoeven te schamen. In de ogen van het gezag was daarmee de beer los. Reden waarom men zo fel tegen ons tekeer ging.“

„Met Europa'92 in zicht en het er mee verbonden vrije personenverkeer binnen de EG wil men kosten wat het kost het getij keren. Niet beseffend hoe hypocriet men bezig is. Want alles wat Amsterdam seksueel te bieden heeft, kom je in Parijs natuurlijk ook tegen, alleen meer steekem, meer in het geniep.“

De beer los

„Bij de formele rouwplechtigheid (de politie heeft het lichaam van Doucé nog steeds niet vrijgegeven - t.c.r.) was geen enkele predikant uit Franse baptistenkringen bereid om de dienst te leiden. De voorganger kwam uit Nederland. Wel was de voorzitter van de Protestantse federatie aanwezig, maar strikt als privé persoon.“

„De rooms-katholieke kerk in Frankrijk koerst eveneens in rechte richting, mede onder invloed van de concurrerende ultra-conservatieve beweging rond de overleden bisschop Lefebvre die door de paus werd geëxcommuniceerd. Haar houding met betrekking tot homoseksualiteit is navenant. De Franse katholieke homogroep 'David et Jonathan' ondervindt alle mogelijke tegenwerking van de kerkelijke autoriteiten.“

Mismoedig

Bij het afscheid nemen zegt Guy Bondard wat mismoedig: „Ik betwijfel of de waarheid ooit aan het licht zal komen. In het begin was ik daar van overtuigd, maar nu ben ik er niet zo zeker meer van. De hele zaak is omgeven door een groot rookgordijn en je kunt je afvragen of dat ooit optrekt. Ik hoop het natuurlijk wel, maar de zaak ligt momenteel te gevoelig, is te politiek. Het kan daarom op zijn best nog jaren duren voordat de feiten boven tafel komen. Nu lijkt niemand van hogerhand er in geïnteresseerd.“ Plotseling fel: „Maar ik vecht door.“

„Aan de andere kant van het protestantse spectrum heb je de evangelicalen waarvan het ledental sterk groeit. Ze zijn erg fundamentalistisch, inclusief de doopsgezinden. De helft bevindt zich binnen de 'Pro-

Uitgewezen asielzoeker belandt door fout in Britse gevangenis

Van onze verslaggever VKZO
JOS SLATS

AMSTERDAM — Na zijn gedwongen vertrek uit Nederland, waar hij vergeefs had geprobeerd asiel aan te vragen, werd de Britse journalist S. Smith op 22 februari van dit jaar bij aankomst in zijn vaderland gearresteerd en overgebracht naar de Brixton-gevangenis. Op 2 september moet hij voor de rechtbank verschijnen vanwege zijn activiteiten voor een tijdschrift over pedofilie, waarvan hij tot 1984 eindredacteur was.

Een maand voor de uitzetting van Smith had staatssecretaris Kosto van Justitie, in antwoord op kamervragen, nog verkondigd dat „Interpol Den Haag van Londen heeft vernomen dat hij niet door de justitiële autoriteiten daar wordt gezocht”. De advocaat van Smith heeft ontdekt dat zijn cliënt het slachtoffer is geworden van een vervelend misverstand tussen de bureaus van Interpol in Londen en Den Haag.

„Waar het precies is misgegaan, weet ik niet”, zegt zijn Londense raadsman Winstanley. „Maar het staat vast dat er een fout is gemaakt met de geboortedatum. In plaats van te zoeken naar een in 1945 geboren S. Smith, heeft Interpol in Londen het opsporingsregister nageplozen op een in 1954 geboren S. Smith. En die — misschien niet eens bestaande — persoon werd inderdaad niet door de politie gezocht, zoals aan de Nederlandse autoriteiten is gemeld via Interpol in Den Haag.”

Eind vorige maand vroeg Winstanley in een geding tegen de Britse staat bij de Old Bailey-rechtbank in Londen om de onmiddellijke invrijheidstelling van zijn cliënt. Hij voerde daarbij aan dat Smiths arrestatie op een procedurefout

heeft berust. Volgens hem zou Smith waarschijnlijk niet Nederland zijn uitgezet als het ministerie van Justitie in Den Haag zou hebben geweten dat de journalist een flinke celstraf boven het hoofd hangt in verband met feiten die in Nederland niet strafbaar zijn.

Kosto heeft altijd ontkend dat er enig verband bestond tussen de uitzetting van Smith (op 22 februari) en het bericht van Interpol (op 8 januari) dat hij „not wanted in UK” was. Toen na de aanhouding van Smith opnieuw kamervragen over de affaire werden gesteld, antwoordde de staatssecretaris: „Ik wijs erop dat de wetenschap omtrent eventuele strafvervolgung in dit geval niet zou hebben geleid tot het afzien van de uitzending.” Waarom het ministerie van Justitie dan toch Interpol eerst heeft gevraagd of Smith nog steeds werd gezocht, blijft onduidelijk.

De Londense rechtbank deed onlangs uitspraak in het door advocaat Winstanley aangespannen geding tegen de staat. In het vonnis wordt niet weersproken dat er een onfortuinlijke vergissing is gemaakt met de geboortedatum, maar de rechter is van mening dat er geen sprake was van „kwade opzet” en ziet geen reden de voorlopige hechtenis van Smith op te heffen.

De voormalige eindredacteur van het blad over pedofilie, in de ogen van de Britse autoriteiten een obscene kinderpornografisch tijdschrift, blijft in afwachting van zijn proces op 2 september in de Brixton-gevangenis. Hij verblijft daar sinds een paar maanden in een speciale vleugel, nadat hij enkele malen door zijn medegevangenen zwaar was mishandeld.

In de pikorde van het Britse gevangeniswezen staan „kinderverkrachters”

op de laagste plaats. Hoewel Smith zich niet schuldig heeft gemaakt aan een seksueel misdrijf sluit zijn advocaat niet uit dat gedetineerden die voor meer aanvaardbare delicten (overvallen, diefstal en fraude) vastzitten, de voormalige eindredacteur niet „als een van hen” beschouwen.

Verklikker

Een andere mogelijke verklaring voor het mishandelen van zijn cliënt is dat andere gevangenen Smith beschouwen als een verklikker. Winstanley: „Toen hij aan het begin van zijn detentie een keer naar de officier van justitie moest, had hij de pech het politiebuisje dat hem in Brixton kwam ophalen te moeten delen met een paar anderen die bekend staan als politie-informanten.”

Om Smith te beschermen tegen het agressieve gedrag van zijn medegevangenen, heeft de gevangenisdirectie *rule 34* op hem van toepassing verklaard en hem ondergebracht op een aparte, beschermde afdeling. „Hij is zijn leven nu tenminste zeker, maar daar staat tegenover dat hij een geïsoleerd bestaan leidt. Normale sociale contacten zijn nauwelijks mogelijk. Toen ik hem begin deze week bezocht, was hij er beroerd aan toe”, aldus zijn advocaat.

De journalist, die in 1984 de wijk nam naar Nederland na op borgtocht te zijn vrijgelaten in afwachting van zijn proces, moet rekening houden met een veroordeling tot drie jaar gevangenisstraf wegens overtreding van de zedelijkheidswetgeving. Daar komt hoogstwaarschijnlijk nog wat bij, omdat hij volgens de Britse wet misbruik van vrouwen heeft gemaakt door zeven jaar geleden het land uit te vluchten.

Van Swieten al eerder voor ontucht aangehouden

zc 25/7
EINDHOVEN - De 48-jarige Eindhovense reclasseringsambtenaar en scheidsrechter in het betaald voetbal, Van Swieten, die in februari enkele dagen heeft vastgezeten omdat hij ontucht zou hebben gepleegd met één van zijn cliënten, blijkt in 1989 ook al eens voor een soortgelijke zaak te zijn aangehouden.

Toen werd Van Swieten ervan verdacht dat hij in een Eindhovense politiecel een 16-jarige illegaal in Nederland verblijvende jongen seksueel zou hebben misbruikt. Van Swieten bezocht de jongen als reclasseringsambtenaar. De persofficier van justitie in Den Bosch, mr. G. Regelink heeft dit gisteren desgevraagd bevestigd.

Volgens het slachtoffer had Van Swieten hem in 1989 beloofd ervoor te zullen zorgen dat hij in Nederland kon blijven. 'Al gauw bleek dat hij in ruil daarvoor mij seksueel wilde gebruiken', aldus de nu 18-jarige man. 'Ik weigerde dit pertinent. Toen ik daaraan niet wenste mee te werken heeft hij mij tegen mijn wil seksueel misbruikt in een afgegoten politiecel in Eindhoven'.

Three-year-old girl raped on NY highway

NEW YORK (Reuter): About 20 motorists stopped to watch while a three-year-old girl was raped by her uncle in a school playground just off a major New York highway until an outraged tow truck driver took action, police said on Tuesday.

The rape recalled past incidents of New Yorkers' indifference to crime, including a notorious 1960s case of a young woman being murdered while neighbors watched from their windows and ignored her screams.

Police hailed driver Noel Sanchez, who chased and caught the alleged rapist, as a hero and Mayor David Dinkins pleaded with people not to dismiss New York as a place where crime is a spectator sport.

"I am aware of many, many crimes that were stopped immediately," the mayor said.

The incident took place last Friday afternoon at rush hour, adding to a traffic jam on the East Side Highway.

Sanchez, stalled in traffic, abandoned his truck and climbed an iron fence to get the man, police said.

"Our information is that so many people stopped to watch the rape that traffic came to a halt. No-one did anything until the truck driver took action," a spokesman said.

But Sanchez told reporters several motorists did shout "Stop".

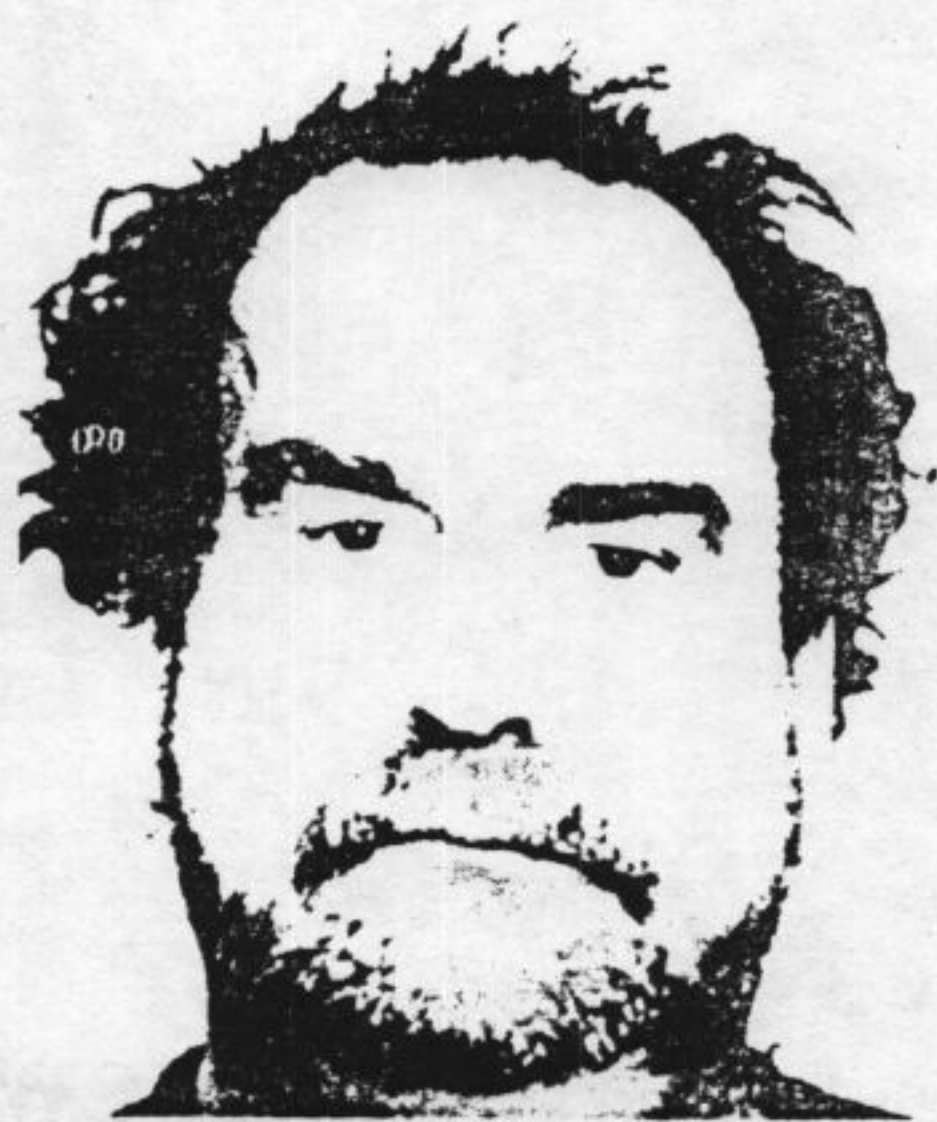
Sanchez told reporters that about 20 cars were stopped, their drivers watching the incident. He said the man clearly appeared to be raping the child.

Sanchez said he climbed the fence and chased the man for several blocks until he caught him running with the girl.

THE JAKARTA POST

THURSDAY, JULY 11, 1991

D.N.G. - 9 juli 1991

Kindervijand nummer 1

De Amerikaan Richard E. Howard (41) heeft niet alleen een boeventronic, maar wordt ook beschuldigd van niet minder dan 268 gevallen van kinderverkrachting. Vijf jaar lang bleef hij uit de handen van de politie, nadat hij zijn zelfmoord had geësceneerd om alle sporen uit te wissen. Uiteindelijk werd de kindervijand nummer 1 toch gegrepen, nadat hij zich voor de zoveelste maal aan een kind had vergrepen. / Foto AP

Klachten over exhibitionist

Van een onzer verslaggevers
HOOGVEEEN - De politie heeft gisteren klachten binnen gekregen over een man die op de Zwembadweg zijn broek liet zakken. Hij toonde zijn geslachtsdelen aan voorbijfietsende kinderen. De exhibitionist heeft een baard en een snor en verplaatst zich volgens de politie in een rode auto.

Nv/hN 20-7-91

Potloodventer

Van een onzer verslaggeefsters
HOOGVEEEN - De Hoogeveense politie krijgt de laatste tijd herhaaldelijk telefoontjes van mensen die een potloodventer hebben gesignaleerd. Afgelopen vrijdag was het weer raak. Omstreeks elf uur 's morgens zagen voorbijgangers op de Sportveldenweg hoe een volgens de politie ongeveer 20 jaar oude man zich 'merkwaardig' gedroeg. De politie heeft geen idee wie de potloodventer is. Ze weet alleen dat de man zich regelmatig ophoudt tussen het fietspad bij de Openbare Scholengemeenschap en de Bentinksdijk.

Nv/hN 29-7-91

Exhibitionist uit Zwolle in Hardenberg aangehouden

zc 29/7
HARDENBERG - De politie van Hardenberg heeft zaterdagmiddag een 38-jarige Zwollenaar wegens exhibitionisme aangehouden.

De man toonde in het recreatiegebied De Oldemeijer zijn geslachtsdelen aan twee dertienjarige meisjes uit Laren en Denekamp.

De meisjes waarschuwden de politie, die de man op de parkeerplaats in de Staatsbossen kon aanhouden.

De Zwollenaar werd in 1983, 1984 en 1990 voor hetzelfde delict veroordeeld.

Potloodventer bij zwembad

HOOGVEEEN - Tussen de toch al schaars geklede mensen liep gisteren bij de Zwembadweg een potloodventer rond. De man presenteerde zijn geslachtsdeel aan verschillende kinderen die hier echter niet van onder de indruk waren. Toen de politie ter plekke kwam was de vogel al gevlogen.

Hgv Courant 24-7-91

Onbekende valt kleuter lastig

Van een onzer verslaggeefsters
HOOGVEEEN - In de bosjes achter de openbare basisschool 't Kienholt in Hoogeveen heeft een vooralsnog onbekende man afgelopen vrijdagavond een vijf-jarige

Hoogeveense kleuter lastig gevallen. Hij vroeg het kind hem onzedelijk te betasten. Het meisje weigerde dit en maakte zich uit de voeten. Van de onbekende man ontbreekt ieder spoor.

Nv/hN 15-7-91

**Meisje (11) na
bezoek aan
zwembad verdwenen**

NYN
31.7.91

HOORN — Waar is Jessica Laven uit Blokker? Voor de oplossing van dit mysterie is de politie van Hoorn een grootscheeps onderzoek begonnen. Het elfjarige meisje werd zaterdagmiddag voor het laatst gezien bij een zwembad in Zwaag. Zwembadbezoekers hebben gezien dat zij contact heeft gehad met een ongeveer 55-jarige man.

Het meisje ging zaterdagmorgen alleen op haar fiets naar het zwembad, waar ze met vriendinnen had afgesproken. Behalve met haar leeftijdsgenoten sprak ze bij het zwembad ook met de man. Volgens haar vriendinnen zou ze samen met deze onbekende man in het begin van de middag bij de snackbar van het zwembad patat hebben gegeten.

Toen het zwembad aan het eind van de middag sloot, heeft het kind haar spullen (inclusief haar fietsleutel) uit een kluisje gehaald. Haar fiets stond 's avonds echter nog afgesloten bij de rekken. Hoe en met wie het meisje het zwembad heeft verlaten, is onbekend.

In de loop van de avond meldde haar moeder haar vermissing bij het bureau van de Hoornse gemeentepolitie. Daarop werd de omgeving uitgekamd. Deze zoekactie leverde echter geen resultaat op. De politie zette ook een helikopter in om foto's van de omgeving te maken.

**nog geen spoor
van Jessica**

30-7-91
NYN

Van onze correspondent

HOORN — De Hoornse politie is overspoeld met telefoontjes van mensen die tips hebben in de zaak van het vermiste meisje Jessica Laven. Het 11-jarige meisje werd zaterdagmiddag voor het laatst gezien in het openluchtzwembad in Zwaag. De politie tast over het lot van Jessica nog in het duister.

Het speciaal geformeerde onderzoeksteam heeft zich de afgelopen dagen vooral bezig gehouden met het verhoren van kinderen die zaterdag ook in het zwembad waren.

Jessica Laven werd zaterdagmiddag nog gezien in het bijzijn van een oudere man, die volgens getuigen haar gezelschap in het zwembad zocht. "Haar fiets is bij het zwembad blijven staan, dus dat duidt er op dat zij met iemand is meegegaan", aldus de politiewoordvoerder.

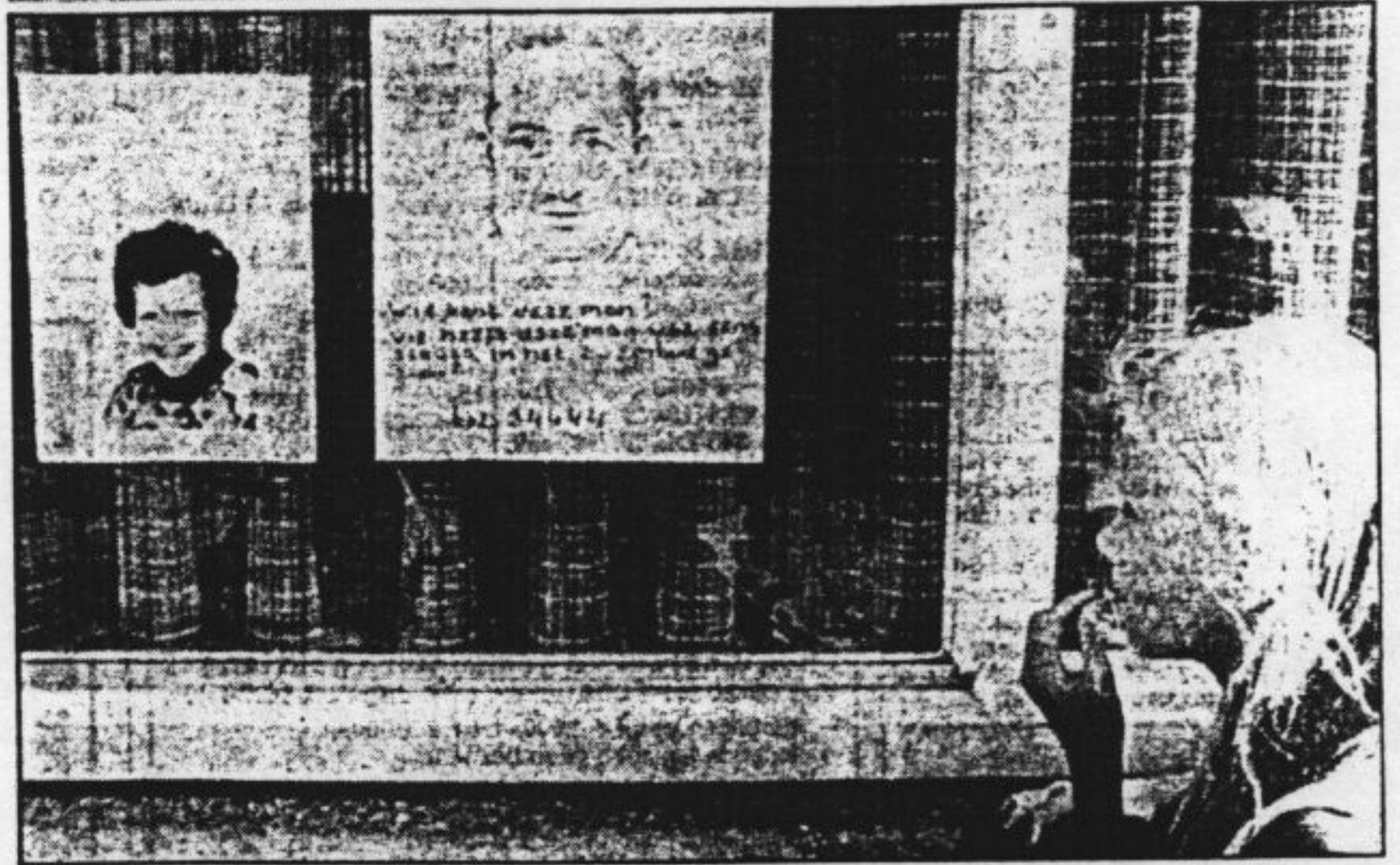
**Meisje (11)
spoorloos na bezoek
zwembad**

20-7-91
ZC 29/7

HOORN - De politie van Hoorn heeft een grote zoekactie op touw gezet naar de 11-jarige Jessica Laven uit Blokker. Het meisje is zaterdagmiddag spoorloos verdwenen na een middagje zwemmen in het openluchtbad De Wijzend in Zwaag.

Zoekacties met een speurhond en een helikopter en gesprekken met honderden bezoekers van het zwembad, hebben tot nog toe weinig opgeleverd. De politie beschikt over diverse getuigenverklaringen van mensen die Jessica met een oudere man hebben zien zwemmen en praten, maar niemand heeft het tweetal zien vertrekken. Na sluiting van het zwembad, om vijf uur, was Jessica's kluisje met kleding leeg. Haar fiets stond echter nog op slot in de fietsenbewareplaats van het zwembad.

Ruim 80 tips over Jessica

■ Een meisje bekijkt de oproep, die de Hoornse politie bevestigde bij de ingang van het zwembad in Zwaag. Foto: GPD

Van onze correspondent

HOORN — Het speciale politiebericht op de tv over het verdwenen meisje Jessica Laven (11) uit Blokker heeft gisteravond een stroom van tips opgeleverd. De gemeentepolitie in Hoorn had om tien uur al ruim tachtig telefoontjes gekregen, die volgens een woordvoerder zeer veel bruikbare gegevens hebben opgeleverd. De meeste telefoontjes kwamen uit de regio West-Friesland.

Jessica is zaterdagmiddag spoorloos verdwenen uit het openluchtzwembad De Wijzend in Zwaag. De politie heeft nog geen enkele aanwijzing over haar lot: getuigen melden wel dat zij die bewuste middag patat heeft gegeten met een oudere man. Gisteren kon de politie men pijn en moeite uit de vele getuigenverklaringen een compositietekening maken.

"Wij leggen de meeste tips van vanavond zeker op de stapel 'zeer bruikbaar' neer," aldus politiewoordvoerder C. Beunder. "Het opvallende is dat de meeste gegevens gaan over het signalement van de man. Er zijn veel mensen die menen hem later dan zaterdag te hebben gezien."

Overigens bestempelt de politie de bewuste man die zater-

dagmiddag met Jessica is gesignaleerd, niet direct als de dader van een misdrijf. "Waar het ons echt om gaat, is dat hij als laatste contact heeft gehad met het meisje," aldus Beunder. "Wie weet is hij helemaal geen ontvoerder."

Rechercheur H. Weeda van de Hoornse politie leidt het recherche-bijstandsteam, waarin andere politiemensen het korps van Hoorn assisteren. "Bij dit onderzoek zijn we voor een groot deel afhankelijk van tips van het publiek. Als je die goed wilt verwerken komt er een moment dat je het niet meer aankunt. Dat je daarbij ook veel onderzoekservaring het bureau ziet binnenkomen, is natuurlijk ook van waarde."

Weeda vindt het logisch dat in dit geval is gegrepen naar het middel van een politiebericht op tv. Dat duurde weliswaar tot gisteravond, maar het lukte niet eerder. "Er was aanvankelijk te weinig inzicht om die tekening te kunnen laten maken. Het heeft even geduurd voor we een getuige hadden die een preciese beschrijving van de betrokken man kon geven. Toen we dat inzicht hadden, was gisteravond de eerste mogelijkheid."

Sindsdien zitten voortdurend minstens drie mensen aan de te-

lefoon om tips op te vangen. Daarbij wordt elke tip in eerste instantie serieus genomen, vertelt de leider van het onderzoek, zelfs die van paragnosten. "Van het totale aantal tips dachten we er 58 te kunnen gebruiken, maar met acht ervan kunnen we bij nader inzien toch geen kant op. De andere worden allemaal nagetrokken, dus we kunnen dagen voort. Bij dat natrekken geldt trouwens dat elke tip honderd procent betrouwbaar wordt behandeld."

Daarbij richt het recherche-onderzoek zich niet alleen op de man van het getoonde portret. "We hebben belangstelling voor deze man, omdat we hem verdeden van een zedendelict, maar ons onderzoek is er primair op gericht Jessica een veilige thuiskomst te geven," zegt Weeda. "Ik hoop dat we daarvoor vanavond de gouden tip binnenkrijgen. Die man komt pas in tweede instantie in beeld."

Als de stroom van tips niets oplevert zal de politie zich vooral gaan richten op mensen die in het verleden voor vergelijkbare zaken met justitie in aanraking zijn geweest. Maar Weeda rekent erop dat dat niet nodig is en dat de 'gouden tip' binnen komt.

**Vermist meisje uit
Blokker nog spoorloos**

20-7-91

HOORN - Ondanks een groot aantal tips en het horen van enkele tientallen getuigen heeft de Hoornse politie nog geen enkele aanwijzing over de verblijfplaats van de 11-jarige Jessica Laven uit Blokker. Zij verdween zaterdag spoorloos na een bezoek aan het zwembad in Zwaag.

Volgens woordvoerder H. Weeda van de Hoornse politie zijn er 'eigenlijk geen echte aanwijzingen' en wordt 'met alles' rekening gehouden. Waarschijnlijk wordt op korte termijn een recherche-bijstandsteam opgeroepen.

Het meisje heeft het zwembad vrijwel zeker verlaten in het gezelschap van een nog onbekende, ruim 50-jarige man. Volgens getuigen heeft Jessica samen met hem in de snackbar bij het zwembad tot tweemaal toe patat gegeten.

De man heeft het meisje na sluiting van het zwembad mogelijk met eigen vervoer meegenomen. Jessica had namelijk wel haar kleding en fietsleuteltje uit een kluisje van het zwembad gehaald, maar liet haar fiets bij het zwembad achter.

Van de man is inmiddels een compositie-tekening samengesteld. Probleem is echter dat de veelal jeugdige getuigen de politie tegenstrijdige informatie over zijn uiterlijk verstrekken.

**Twee verdachten
van moord op
Ria de Vries
aangehouden**

20-7-91

ENSCHEDÉ - De Enschedese politie heeft twee Enschedeërs, de 20-jarige R. en de 37-jarige R. (geen familie van elkaar) aangehouden, die worden verdacht van de moord op de 13-jarige Ria de Vries uit Enschede.

De arrestaties zijn verricht na tips die zijn binnengekomen naar aanleiding van de televisie-uitzending van Opsporing Verzocht van 10 juni.

Het Enschedese meisje verdween op 3 mei 1990 spoorloos. Op 9 april werd haar lijk, dat was opgegraven door wilde zwijnen, door een wandelaar in de bossen bij Otterlo ontdekt.

Verdachten ontvoering gepakt

BERKEL-ENSCHOT - De rijkspolitie in Udenhout heeft samen met de Belgische rijkswacht vijf personen gearresteerd.

Ze worden verdacht van de ontvoering en verkrachting, of medeplichtigheid daaraan, van een zestienjarig Joegoslavisch zigeunermeisje uit Brussel. De ontvoering vond volgens de rijkspolitie in Breda plaats om het meisje uit te huwelijken aan een twaalfjarige zigeunerjongen in Berkel-Enschot. Het meisje was hiervoor geselecteerd op haar uiterlijk. Het meisje is eerst naar Dordrecht gebracht. Daar is ze volgens de rijkspolitie door de jongen verkracht. Twee dagen later is het slachtoffer overgebracht naar de woning van de ouders van de jongen in Berkel-Enschot. Een oom is daarna naar Brussel gegaan om met de ouders van het meisje de bruiloft te regelen. In Nederland en België zijn vier volwassenen en de jonge verkrachter gearresteerd. De

laatste is inmiddels voorgeleid aan de officier van justitie in Breda. Meer aanhoudingen zijn niet uitgesloten.

Arrestaties na ontvoering

BERKEL-ENSCHOT - De rijkspolitie in Udenhout heeft samen met de Belgische rijkswacht vijf verdachten gearresteerd voor ontvoering en/of verkrachting van een 16-jarig Joegoslavisch zigeunermeisje uit Brussel.

De ontvoering had volgens de politie in Breda plaats om het meisje uit te huwelijken aan een 12-jarige zigeunerjongen in Berkel-Enschot. Het meisje was daarvoor geselecteerd op haar uiterlijk. Het meisje is eerst naar Dordrecht gebracht, waar het door de jongen is verkracht. Twee dagen later is het slachtoffer overgebracht naar de woning van de ouders van de jongen in Berkel-Enschot.

15-6-61 N 41 N

Zigeunerpaar uitgeleverd na ontvoering

Van onze correspondent

BERKEL-ENSCHOT - Een Roemeens zigeunerpaar uit Berkel-Enschot is in verband met betrokkenheid bij de ontvoering van een 16-jarig Joegoslavisch zigeunermeisje uit Brussel uitgeleverd aan België. Hun 12-jarige zoon die met het meisje zou trouwen, is aangehouden omdat hij zijn toekomstige bruid zou hebben verkracht.

Het meisje, dat bij haar toekomstige schoonouders in Berkel-Enschot was ondergebracht, was op 7 juli uit Brussel ontvoerd. Zij was voor de jeugdige bruidegom een onbekende, maar was door zijn oom op haar uiterlijk geselecteerd.

De verblijfplaats van het meisje werd bij toeval ontdekt toen de rijkspolitie Udenhout een inval deed in de woning waar ze verbleef. De politie was getipt dat daar vijf illegale buitenlanders zouden verblijven, van wie zij er een bleek te zijn.

Kindertehuis weigert opname

Zigeunerjongen nu op geheime plek

Van onze verslaggever

BERKEL-ENSCHOT/VELDHOVEN - De 12-jarige zigeunerjongen uit Berkel-Enschot die verdacht wordt van ontvoering en verkrachting van een 16-jarig meisje uit Brussel is door justitie op een geheime plek in Nederland ondergebracht.

Gisteren berichtte het Nieuwsblad dat de kinderrechter een plaats voor de jongen ging zoeken. Persofficier W. Koops wil om redenen van privacy niet zeggen waar de jongen is geplaatst.

Bij de rijkspolitiegroep Udenhout is niet duidelijk waar de jongen gebleven is. „Hij is hier opgehaald en we hebben hem niet meer teruggezien”, aldus een woordvoerder. De verdachte heeft in totaal vier dagen op het politiebureau in Udenhout gezeten.

Wel bekend is dat de directie van kindertehuis de Sprankel in Veldhoven de zigeunerjongen heeft geweigerd. Volgens directeur H. Aarts van de Sprankel heeft zijn instelling niet voldoende deskundigheid in huis. „Wij

kunnen hem niet voldoende bieden en hebben niet genoeg mogelijkheden om de jongen te helpen.”

Kans op herhaling

De ernst van de misdrijven waarvan de jongen wordt verdacht, speelt volgens Aarts een rol bij de afwijzing. „Hij zou als hij bij ons geplaatst werd in een leefgroep van 11 kinderen in de leeftijd van 4-16 jaar terechtkomen.”

De groep wordt 24 uur per dag begeleid en de kans op herhaling van de misdrijven is aanwezig.”

De overige kinderen uit het gezin, van wie de vader en moeder in België vastzitten, hebben wel onderdak gekregen in de Sprankel. In januari van dit jaar zijn alle vier de kinderen - de 12-jarige verdachte, zijn broertje van 9 en twee zusjes van 3 en 7 jaar - ook al in de Sprankel opgenomen. Dit omdat de ouders niet in staat waren voldoende toezicht te houden op hun kinderen. □

Politie Rome gaat hard optreden tegen zigeunertjes

Van onze correspondent
ROME — Hij komt nauwelijks boven de motorkap van de auto uit. Zijn haar is gitzwart, zijn huid en ogen diepbruin. Hij draagt een wit, vuil overhemd. Zijn wapen is een stok met een spons waarmee hij ongevraagd de ruiten te lijf gaat van de auto's bij een stoplicht in Rome.

Hij is de oogappel van zijn moeder, die verderop met kind aan de borst bedelt. Een ouder broertje en twee zusjes zijn ook gewapend met spons en zeem, maar de kleinste heeft duidelijk het meeste succes. Want hij ontroert. Zijn familie weet dat en hijzelf ook. Hij klimt tegen het portier op, plaatst zijn ellebogen in het open raam en kijkt met een scheef gezicht de bestuurder aan. "Deze werkt tenmiste nog voor zijn geld", zegt een geblondeerde dame bij de bushalte. Instemming bij de omstanders. Zigeuners en vooral zigeunerkinderen zijn van oudsher een bekend verschijnsel in de Italiaanse hoofdstad, vooral in de zomer. 's Ochttends vroeg verschijnen ze bij station Termini, kerken en andere toeristische trekpleisters in het centrum. Mannen zie je niet, wel moeders of oudere zusters met kleintjes.

"Ze schootten om geld, of stelen 't. Bij de triomfboog van Constantijn, vlakbij het Colosseum, waar toeristen ademloos in de hoogte staren, rolt een groep bandietjes portefeulles.

Maar er zijn ook frontale aanvallen: de toerist ziet ze aankomen, zet zich schrap, maar wordt afgeleid door het rondzwervende kleine grut en is uiteindelijk toch zijn geld kwijt.

Onder de Boog van Constantijn hoor je in vele talen de meest verschrikkelijke verwensingen. Soms wordt een kleine bandiet gegrepen. Duitsers en Amerikanen hebben daar de meeste handigheid in. De 'gevangene' wordt getoond aan een politieagent, die probeert uit te leggen dat er weinig te doen valt tegen de minderjarige boefjes. Voor de vorm moet de kleine mee naar het bureau.

Aan deze situatie moet een einde komen, vindt de politie van Rome. Onder druk van winkeliers in het centrum die hun nering in gevaar zien komen, kiest men nu voor de 'harde lijn': een kind dat steelt, wordt opgepakt. Er worden foto's en vingerafdrukken genomen, gegevens genoteerd.

Als de politie weet wie de ouders zijn, worden deze opgezocht en verbaliseerd. Nieuw is dat wanneer de ouders niet worden gevonden of het kind een verzonnen naam opgeeft, hij in een weeshuis kan belanden.

Ny/N 9-7-91

Brazilië: opvanghuizen voor straatkinderen

Van onze redactie buitenland

RIO DE JANEIRO — Het gemeentebestuur van de Braziliaanse stad Rio de Janeiro heeft besloten 25 opvanghuizen te bouwen voor straatkinderen, omdat deze kinderen een groot risico lopen vermoord te worden. Het ministerie van Onderwijs stelt voor de huizen 14 miljoen gulden beschikbaar.

Volgens mensenrechtenorganisaties worden in Brazilië per dag drie kinderen of jongeren vermoord, vaak door doodseskaders. Anderen zijn het slachtoffer van botsingen tussen groepen jonge delinquenten onderling of gewelddadige conflicten met de politie of particuliere bewakingsdiensten.

De autoriteiten van Rio de Janeiro, zowel het bestuur van de stad als de regering van de staat met dezelfde naam, zijn druk bezig alles op orde te maken voor de internationale conferentie over milieu en ontwikkeling die er juni volgend jaar zal plaatshebben. Het gemeentebestuur werkt ook aan een telling van bedelaars, dakloze families en anderen die de straat als huis hebben. Hun aantal wordt geschat op ongeveer tienduizend personen.

Ny/N 15-7-91

Van den Broek: Geen verband film en dood zwerfkinderen

Van een onzer verslaggevers
GRONINGEN — Er bestaat geen enkele zekerheid over een verband tussen de dood van een zevental Braziliaanse zwerfkinderen en hun aandeel in een door Nederland medegefinancierd filmproject. Minister Van den Broek (Buitenlandse Zaken) zegt

dit in antwoord op vragen van de Kamerleden Valk en Van Gijssel (beiden PvdA).

De bewindsman zegt uit diverse bronnen verontrustende signalen te krijgen over het lot van zwerfkinderen, met name in de grote Braziliaanse steden. Van den Broek laat weten de gevoelens van onrust die dat in ons land opwekt steeds over te brengen aan de Braziliaanse autoriteiten.

Ook de Groninger welzijnswerker Nanko van Buuren, die in Brazilië werkt, betwijfelde in deze krant openlijk of de zeven kinderen het slachtoffer waren van een represaille van politieagenten of doodseskaders.

Ny/N 4-7-91

ANAIS: 2097 kinderen vermist Italië getroffen door handel in minderjarigen

Van onze correspondent AART HEERING

ROME — Op een miljoen literpakken melk van de Gemeentelijke Melkcentrale van Napels is deze week het portret te zien van de 11-jarige Pasquale Porfidia. Onder de foto staat geschreven: Help ons om hem te vinden. Want Pasquale is sinds 8 mei vorig jaar vermist.

De particuliere instelling ANAIS (Vereniging voor Hulp aan Vermiste Kinderen) wil met deze actie, in samenwerking met de gemeente Napels, de aandacht vestigen op de schrijnende kwestie van de spoorloos verdwenen minderjarigen. De cijfers die de ANAIS daarbij heeft overlegd zijn inderdaad bloedstollend. Vorig jaar zijn in Italië 2097 kinderen vermist, waarvan 414 alleen al in de streek rond Napels. Wat er van hen geworden is, weet niemand. In veel gevallen gaat het om weglopertjes en soms betreft het heel jonge kinderen die door arme

ouders aan kinderloze echtparen worden verkocht. Weer andere vallen in handen van onderwereldfiguren. Zo is het afgelopen weekeinde in Rome een bende ontmaskerd, die minderjarige jongens en meisjes van heroïne voorzorg om hen vervolgens tot prostitutie te dwingen. Een enkeling wordt zelf het slachtoffer van een voortijdige criminele carrière, zoals de 14-jarige Alberto Signorelli uit Caserta. Hij verdween op 1 mei en werd tien dagen later aangetroffen met twee kogels in zijn slaap. Vorig jaar heeft de ANAIS al een actie gevoerd voor

het 7-jarige Palermitaanse meisje Sabina Renda, dat sinds 23 maart 1990 wordt vermist. Tienduizenden aanplakbiljetten in de grote steden, talloze krante-artikelen en een speciaal aan Sabina gewijd tv-programma leidden echter tot niets. De vrees bestond dat het kind het slachtoffer was geworden van een maniak, totdat kort geleden door de onderzoekers een nog gruwelijker hypothese werd geformuleerd.

Er zijn aanwijzingen in de richting van een misdadige organisatie die banden onderhoudt met de illegale handel in menselijke organen. In de afgelopen maanden zijn in de pers vaker geruchten gemeld over een bende orgaanlagers die kinderen zou lokken, maar nu wordt dat ook door de politie als een mogelijk spoor omschreven.

De ANAIS heeft honderduizend ansichtkaarten laten drukken met de portretten van drie verdwenen kinderen en de vraag: "Welke misdaden verbergen zich achter deze verdwijningen?" De bedoeling is dat deze kaarten naar president Cossiga worden gestuurd als ondersteuning van de eis tot formering van een politiekorps dat zich speciaal met de verdwijning en uitbuiting van kinderen bezig moet gaan houden.

Porno bloeit op met de democratie in Polen

Ad 16

WARSCHAU (AP) — Er zijn Polen die zeggen dat het fatsoen verdween toen de democratie kwam. Het communistische systeem was nog maar net ingestort in dit katholieke land, of snelle ondernemers, onder wie een voormalige prominente communist, zagen de voordelen van de pornohandel.

De opening van de grenzen en de economische veranderingen, hebben het land ontsloten voor de op glanzend papier ge-

drukte westerse pornobladen. Niet lang daarna verschenen ook de vaak minder fraai uitgevoerde produkten uit eigen land. Ruim 100 sekswinkels telt Polen inmiddels.

Tijdens zijn bezoek aan Polen in juni heeft de paus zijn bezorgdheid uitgesproken over de golf van pornografie in zijn vaderland, waar meer dan 95 procent van de bevolking zegt rooms-katholiek te zijn. Terwijl de kerk en andere conservatieve groepen hun afkeer

over de pornografie hebben uitgesproken, zien anderen deze trend als een test voor het land om vrijheid en verantwoordelijkheid met elkaar in evenwicht te brengen.

Katholieke afgevaardigden hebben geprobeerd abortus te verbieden, maar zij besloten uiteindelijk het recht van het individu in deze kwestie over te laten. Hun beslissing was echter in hoge mate ingegeven door de armoede in het land en het schreeuwende gebrek aan

woonruimte.

Tot nu toe is de overheid pas vier maal een procedure begonnen tegen de verspreiders van pornografisch materiaal. De meest vooraanstaande van hen is de voormalige woordvoerder van de communistische regering, Jerzy Urban.

Urban, die werd gehaat om zijn aanhoudende beledigingen aan het adres van de vakbond Solidariteit in de jaren 80, geeft het blad 'Nie' (Nee) uit.

Dat valt op door het aanbod van detailfoto's van mensen die de liefde met elkaar bedrijven. Ook brengt het blad een overvloed aan tekeningen van geslachtsdelen en spotprenten waarin politici het moeten ontgelden.

Een rechtbank in Warschau heeft inmiddels van verdere vervolging tegen Urban afgezien. Door deze gratis publiciteit is de oplage van 'Nie' gestaag gestegen.

● Kinderretjes in mini-playbackshows, zoals deze 9-jarige Tina Turner uit Maastricht, zouden volgens Duitse parlementariërs van de tv geweerd moeten worden.

Kinderen als kijkobject

Door Frans Wijnands
(onze correspondent in Bonn)

Een blote kleuter op de spiegelende motorkap van een dure auto. Kan dat als reclamespot of niet? Wat is er nou onschuldiger dan zo'n peuter, kraaien van plezier, rondlopend over een nog maagdelijk stuk metaal? Toch roept het ogenschijnlijk onschuldige plaatje — zo blijkt — twee soorten verlangens op: motorische en seksuele. Verreweg de meeste kijkers zien inderdaad alleen maar die motorkap, en kunnen er met open ogen over dromen dat al die ingeblikte paardekrachten in hun eigen garage zouden staan. Maar er zijn — zo blijkt óók — kijkers die alleen maar oog hebben voor dat blote en zich daarbij alles voor de geest halen wat slecht en verkeerd is.

De Kindercommissie van de Duitse Bondsdag, die zich o.m. bezig houdt met kinderen en reclame, kinderen in tv-shows, en kinderen en geweld, maakt zich daar ernstig bezorgd over. Vier (socialistische) parlementariërs zijn vlak voor de zomervakantie een actie gestart om de succesvolle mini-playbackshow van de commerciële zender RTL te verbieden. Volgens de initiatiefnemers heeft die show niets meer van doen met een gemakkelijke verkleedpartij voor kinderen, maar is het een regelrechte seksuele en commerciële uitbuiting van kinderen die gedwongen worden in de huid van een ander te kruipen en daarin absurde topprestaties moeten leveren. Al die imitatie-mini-Madonna'tjes roepen verkeerde gedachten op bij een categorie kijkers, die in de kleine tv-sterretjes alleen maar lustobjecten zien. Dus mag die show volgens seizoen niet meer op het scherm vinden deze Bondsdagleden.

Een gevecht tegen windmolentjes? In Luxemburg zullen ze er in ieder geval niet wakker van liggen. Aan kijkcijfers is meer verdiend dan aan ethische normen...

Handel in video's

In het najaar zal de Bondsdag weer praten over de strijd tegen de kinderpornografie. Productie en handel van kinder-(video)porno zijn weliswaar verboden, maar het kopen, hebben en bekijken niet. Stel dat strafbaar en de pornomarkt schrompelt vanzelf in,

BESLAG OP KINDER-PORNO

Ad 3

Van onze correspondent

BORN — Justitie in Maastricht heeft met machtiging van de rechter-commissaris de inhoud van twee postbussen in Born en Grevenbicht in beslag genomen. Dit naar aanleiding van een in Duitsland aan het licht gekomen affaire met kinderporno.

In Duitse seksbladen stonden advertenties met de vermelding dat kinderporno besteld kon worden via de postbusadressen in Limburg. Tot het aangetroffen materiaal behoort kinderporno, aldus de Maastrichtse officier van justitie, mr. J. Nabben. De herkomst ervan wordt nader onderzocht.

De houders van de twee postbussen zijn, aldus mr. Nabben, niet aangehouden, maar gehoord. Van het verdere onderzoek zal afhangen of zij opnieuw gehoord zullen worden. In Nederland staat op het verspreiden en het verhandelen van kinderporno een maximale gevangenisstraf van 3 maanden. Op grond daarvan kunnen verdachten niet in voorarrest worden genomen.

Kinderporno vk 6-7

Wij waren heel verontwaardigd bij het zien van kinderporno vorige week woensdagavond in TROS-Aktua.

De TROS wil gewoon kijkers trekken, en hoe? Van te voren even zeggen wat er komt, kinderporno dus, en dan maar uitzenden. Nota bene verboden porno moet de TROS toch nog even laten zien. We zijn dus hartstikke geschrokken!

WESTEREMDEN

Sanne Ros
dertien jaar

DE LIMBURGER ZATERDAG 13 JULI 1991.

redeneren de initiatiefnemers. Vergeet dat maar, redeneert de Bondsregering, want zo'n verbod is onmogelijk efficiënt te controleren en wat is dan nog het nut van een verbodsbepaling? Helaas klopt die redenering grotendeels. Want hoewel een niet onbelangrijk deel van de porno-videomarkt in handen is van gewetenloze beroepshandelaren, blijkt er in Duitsland een vlijtige thuismarkt te bestaan. Ouders die hun kinderen tot de meest perverse handelingen dwingen, dat filmen en die banden verhandelen of ruilen met andere 'liefhebbers'. In de Bondsdag zullen de trieste feiten en cijfers weer huiveringwekkende taal spreken. Zo heeft een kwart van alle Duitse meisjes seksueel misbruik aan den lijve ervaren. In meer dan 80 procent van de gevallen zijn de eigen ouders, of zeer naaste familieleden de grote boosdoeners. De Kindercommissie is vooral kwaad over de speelruimte die kinder-pornoliefhebbers in de advertentiekolommen van kranten, bladen en zelfs de (overheids)teletekst krijgen. 'Onder nummer' is bijna alles mogelijk, mits de teksten goed gecamoufleerd zijn. Insiders weten feilloos wat er in werkelijkheid te koop, te zien of te huur is als in een kleine advertentie 'zeven jonge geitjes voor sprookjesachtige natuurfilm' worden aangeboden.

Dit is de 9-jarige Dewie Meyer uit Maastricht, die als 'Tina Turner' haar tv-debuut maakte in de mini-playback show van Henny Huisman. Haar foto, die in de Inkijk van afgelopen zaterdag was geplaatst bij het artikel 'Kinderen als kijkobject', blijkt volgens de familie aanleiding te hebben gegeven tot nare reacties. Hoewel het onderschrift daar geen aanleiding toe gaf willen wij, ter voorkoming van verdere misverstanden, dan ook nog eens uitdrukkelijk vermelden dat Dewie absoluut niets van doen heeft met de in het artikel genoemde praktijken van kinderpornomakers in Duitsland.

(IMC ?)

Na het masturberen aan je huiswerk

SEKSTANT

Naima, 16 jaar: "Schaamhaar, ook zo-iers!" Alsof dat haar is waarvoor je je moet schamen! Dit is één van de vele opmerkingen van leerlingen die de schrijvers van *SEKS ENZO* in hun leerboek opnamen. "Ik weet nu hoe het moet, je moet je benen er om heen slaan." Aldus een meisje na een les seksuele vorming van Elske ter Veld, toen nog vormingswerkster, nu staatssecretaris van Sociale Zaken. Haar departement had indertijd een subsidie voor een project (zie hieronder) gegeven; nu kwam zij het resultaat van enkele jaren hard werken in ontvangst nemen. Want: "we willen waar zien voor ons geld". Wat is die "waar"? Na lange tijd van voorbereiding en uitproberen in de praktijk, zijn de leerboeken voor lbo mayo en havo vwo *SEKS ENZO* verschenen. Al vanaf 1987 is GVO in de stad Utrecht in de weer geweest met het project *SAMEN LEVEN* voor het voortgezet onderwijs, maar het moest tevens als voorbeeld dienen voor het hele land. Er werden 4 doelen geformuleerd: het stimuleren van aandacht voor preventie van seksueel misbruik, aandacht voor (homo)emancipatie, rol doorbreking en seksuele vorming. Docenten en leerlingbegeleiders vormden de doelgroep. Na inventarisatie en behoeftenpeiling kwam het projectaanbod tot stand: leskisten met lesmethodes en informatief materiaal voor docenten en leerlingen. Door middel van cursussen werd de deskundigheid van docenten bevorderd ten aanzien van preventie van seksueel misbruik. De belangstelling voor alle projectonderwerpen was vanaf het begin groot en de waardering hoog. Het materiaal en de produkten van het project worden op scholen in diverse plaatsen in ons land gebruikt. Op basis van ervaringen met het gebruik van de leskisten werd het lesmateriaal *SEKS ENZO*, over leuke en minder leuke kanten van de liefde geschreven. De NVSH heeft mede aan de wieg van het project gestaan en werd mede daarom speciaal bedankt voor haar inbreng.

Mijn jeeetwel

Op 28 februari j.l. werd het project feestelijk afgesloten. Er was een enorme belangstelling vanuit de onderwijswereld. Dit laat duidelijk zien dat er behoefte is aan goed en bruikbaar materiaal om leerlingen op weg naar de volwassenheid te begeleiden. Aan "technische" kennis ontbreekt het niet in de eerste plaats. Die komt o.a. ook ter sprake in de biologielees. Deze boeken gaan daar niet op in. Met name op school zou je juist

kunnen leren hoe je goed met elkaar kunt omgaan. En daar draait het in dit materiaal om. Aan filosofische achtergronden en ethiek komt men in de boeken amper toe; misschien zijn de methoden daarom wel bruikbaar voor alle richtingen in het voortgezet onderwijs. Op het congres waren tenminste alle godsdienstige en maatschappelijke richtingen ruim vertegenwoordigd. En nu de lange mars naar en door de scholen.

Uit eigen ervaring weet ik het, maar ook hier werd het weer nadrukkelijk gezegd: dit is niet iets dat je als docent zo maar even doet, overschat jezelf niet en houdt rekening met de sfeer op school. Als de sfeer b.v. homo lesbisch-vijandig en/of seksistisch is en deze lessen een tegenstelling daarmee zouden vormen, kun je er beter niet aan beginnen. Vooral in de klas moet de sfeer veilig en vertrouwd zijn, aan de ene kant betrokken, maar toch ook met voldoende afstand; alles wat gezegd wordt blijft onder ons! Met name als docent moet je echt zijn, anders prikken leerlingen daar zo doorheen. De inbreng van de docent is van wezenlijk belang, omdat de sfeer, het klimaat per groep heel verschillend kan zijn. Onderwijsgenenden moeten voor zichzelf een veiligheidsmarge inbouwen.

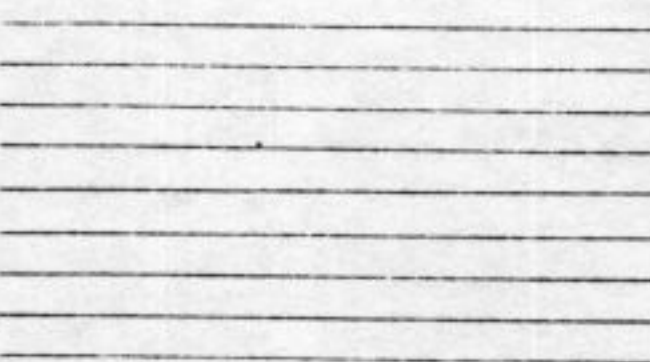
Wat naar mijn meing een van de vele pluspunten van deze gezellige boeken is: de lichte toets die wordt aangeslagen. Nergens wordt het zwaar of prekerig, ook niet bij de minder leuke kanten van seks. En humor maakt het ontspannen: een van de grote voordelen van masturbatie ten opzichte van vrijen met z'n tweeën is, dat je bij zelfseks na afloop meteen iets anders mag gaan doen. Bij voorbeeld je huiswerk maken. Daar kan geen verhandeling tegenop. (Natuurlijk staat er nog wel iets meer in over masturbatie). Op het congres zei een meisje dat zij het boek (een schoolboek!) in één keer had uitgelezen, dat ze de technische informatie toch wat miste, maar nu anders aankeek tegen het rolleballen van haar ouders.

En moet je nu een tongzoen links of rechts beginnen? Wel, dat moet je zelf uitzoeken. De onderwerpen worden geïntegreerd aangeboden. Ondanks de titel is de stof nergens bedreigend. Er staan vaak schitterende tekeningen in. Een sterk punt vind ik de opmerkingen van leeftijdsgenoten die verspreid door de boeken zijn opgenomen. Alleen daarom zou elke ouder(e) het boek moeten lezen. Ze krijgen op die manier meer begrip voor hoe jongeren denken. Sjaak, 14 jaar:

"Als ik me gedoucht heb, vraagt mijn moeder vaak of ik mijn 'jeweetwel' goed gewassen heb. Mijn 'jeweetwel'! Ze bedoelt gewoon mijn lul." Angèle, 16 jaar: "Jongens kennen geen grenzen. Dat ze eens wat proberen, kan ik snappen. Ik vind het soms nog leuk ook. Maar als je ze duidelijk gezegd hebt dat ze moeten ophouden... Ze blijven gewoon doorgaan. Zo word je wel gedwongen om ze een tik op hun vingers te geven. En dat helpt."

De lerarenhandleidingen zijn twee keer zo dik als de "leerboeken"; de leraar wordt als het ware bij de hand genomen. De ondertitel "Over leuke en minder leuke kanten van de liefde", wordt waar gemaakt. De boeken zijn uitgegeven door Stenfert Kroese en geschreven door Jos van Hest en Annet van den Akker.

Win in 't Veld

Aids verklaard op zijn Vx simpelst²⁰

"Mensen luistert", verzamelen Peter en Yvonne toehoorders op de markt. "wij gaan jullie iets vertellen over Aids". Maar omdat eerst een optrekkende motor en daarna een politieszirene hun verhaal onverstaaanbaar maken, nemen Peter en Yvonne mensen van de markt mee naar de studio om daar anderhalf uur lang zo precies mogelijk te zien en te horen wat je moet doen en laten om veilig te vrijen.

Yvonne: "Waar je Aids van kunt krijgen is sperma."

Peter: "Dat witte kleverige spul dat uit de piemel van de man komt als-ie klaarkomt?"

Yvonne: "Let op, ik ga het nog veel duidelijker en precieser uitleggen." Peter en Yvonne leveren elkaar een ooggetuigenverslag van wat ze op de videoband zien: een zichzelf aftrekkende man, een zichzelf vingerende vrouw, elkaar aftrekkende mannen, elkaar vingerende vrouwen, man en vrouw die elkaar masturberen. "Kijk", wijst Yvonne naar het beeld, "hier is dus allemaal sperma".

Peter: "Van sperma kun je Aids krijgen?"

Yvonne: "Ja, van sperma kun je Aids krijgen. Maar niet altijd."

Peter: "Maar wel bij het neuken?"

Yvonne: "Ja, bij het neuken. Kijk, hier gaat de piemel van de man in de kut van de vrouw."

Peter: "Dat noemen we neuken."

Yvonne: "Er is nog een andere vorm van neuken." Videobeelden van man en vrouw en van man en man die kontneuken. Idem ter illustratie van "mondneuken".

Peter: "Dus van neuken krijg ik Aids."

Yvonne: "Nee, van neuken kan je Aids krijgen."

Studio in koor: "Van neuken kan je Aids krijgen."

Peter: "Hoe moet dat nou? Ik vind neuken leuk."

Yvonne: "Nou, dan moet je een condoom gebruiken."

Ha, Peter heeft een condoom bij zich. Yvonne ook. Een deel van het studiopubliek ook. Als iedereen zoveel geoefend heeft dat alle condooms technisch perfect over de stijve namaakpenis zijn afgerold, barst de studio in koorzang uit: "Gebruik een condoom, dan ben je slim." Maar daarmee ben je nog geen condoomdeskundige, want daarvoor moet je ook weten hoe je het condoom weer verwijderd als de man is klaargekomen. Filmpje van man die masturbeert tot sperma in topje van condoom belandt. Yvonne: "En Peter, hoe zit het nou met het kontneuken?"

Peter: "Kontneuken is gevaarlijk, dat moet je niet doen, ook niet met condoom." Over de videobeelden van man met man en man met vrouw vliegen rode kruizen. "Kontneuken moeten ze niet doen!", roept het studiopubliek in koor. Om het geleerde nog eens te testen spelen Peter en Yvonne met drie kandidaten de Nationale Condoom Quiz en zingen tot slot een condoomlied.

Veilig vrijen is een film van KLOS-TV, de kleine omroepstichting voor geestelijk gehandicapte mensen. De videofilm is in een oplage van 500 stuks beschikbaar en is onderdeel van een veilig-vrijen-koffertje van 500 gulden.

SIETSE VAN DER HOEK

Poppen als lesmateriaal 20 577

Sociaal werker Susanna Tsoi in Hongkong heeft een eigen manier bedacht om kinderen wegwijs te maken in de verschillen die er nu eenmaal bestaan tussen jongetjes en meisjes. Met deze poppen, die ze speciaal heeft aangepast, kunnen de kinderen die verschillen zelf ontdekken en de kennis over hun eigen lichaam vergroten. Susanna wijst kritiek op

haar lesmateriaal en vragen 'of dit nu wel nodig is' van de hand. 'Ik voeg aan de poppen niets toe, ik geef alleen terug wat er zou moeten zijn', zegt ze laconiek.

Rechter Asscher loopt vooruit op wet die verdachte kan dwingen DNA-test te ondergaan

Vonnis Aidstest rechtvaardig, maar juridisch discutabel

Van onze verslaggever **YK 13-7**
AMSTERDAM — Op de tafel van de Amsterdamse rechtbank-president mr B. Asscher staat een rijtje wetboeken. Ze staan er niet omdat de rechter ze tijdens een zitting vaak moet raadplegen — hij kent de wet —, maar als symbool van de rechterlijke plicht om de wet toe te passen. Helaas biedt de wet niet in alle gevallen waarin een rechter moet beslissen, soelaas. Dan wordt de rechter een soort dorpsoudste: hij oordeelt op basis van gezond verstand en menselijk gevoel.

In een donderdag gewezen kort gedingvonnis veroordeelde Asscher een 19-jarige Amsterdamer, die bekend heeft vijftig vrouwen te hebben aangerand en verkracht, tot het ondergaan van een Aidstest. Een van de slachtoffers had dit geëist. Zij had zich drie maanden nadat zij door de man meerdere malen was verkracht, laten testen op besmetting met het HIV-virus. Het resultaat was voor haar gunstig. Maar pas na zes maanden en een tweede Aids-test kan zij zekerheid krijgen over de vraag of zij al dan niet werd besmet.

De vrouw stelde dat zij het wachten en een tweede test emotioneel niet aan kan en vond dat de verkrachter zich maar op Aids moest laten onderzoeken om sneller zekerheid te krijgen.

De aanrander weigert de test, omdat hij niet wil weten of hij drager van het Aidsvirus is. In zijn vonnis heeft Asscher hem verplicht zich binnen een week te laten onderzoeken. De man hoeft zelf nooit de uitslag te horen, als hij dat wil. Hij kan de arts opdragen alleen de raadvrouw van het slachtoffer over de uitslag te informeren. Een juridisch discutabel vonnis, maar een juweel van gerechtigheid.

Met het opleggen van de verplichting een Aidstest te ondergaan maakte Asscher een inbreuk op het iedereen — ook een verkrachter — toekomstige recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit in grondwet en mensenrechtverdragen gewaarborgde recht houdt onder meer in dat niemand tegen zijn zin medische ingrepen hoeft te ondergaan. Om inbreuk op dit recht te mogen maken, is een wet nodig die dat nadrukkelijk toestaat.

Er bestaat een aantal wettelijke regelingen die de onaantastbaarheid van het lichaam beperken. Dit zijn vooral regelingen op het gebied van de strafverordening. Zij geven de justitie bevoegdheden ten behoeve van de waarheidsvinding. Zo mag er gefouilleerd worden (wat toch ook gefriemel aan het lichaam kan zijn) en mag een verdachte „aan zijn lichaam” onderzocht worden.

In 1962 besliste de Hoge Raad in het bloedproefarrest dat het afnemen van bloed van een verdachte zonder diens toestemming een onrechtmatige aantast-

ing was van de lichamelijke integriteit. Na dit arrest werd de bloedproef bij verdenking van dronken rijden wettelijk verplicht gesteld.

De vraag of het wettelijk toegestane onderzoek „aan” het lichaam ook onderzoek „in” het lichaam impliceert, speelde tijdens een strafzaak in 1986. De politie op Schiphol had een verdachte Spanjaard gedwongen tot rectaal onderzoek. Daarbij werden drugs gevonden in zijn anus. De rechtbank vond dat deze wijze van onderzoek „in” het lichaam niet door de beugel kon. De Hoge Raad oordeelde er anders over en achtte het onderzoek in „natuurlijke openingen en holten van het lichaam” (zoals rectaal en vaginaal onderzoek) toelaatbaar.

Een ander spraakmakend geval van inbreuk op de onaantastbaarheid van het lichaam kwam aan de orde in een rechtszaak in Maastricht tegen een van verkrachtingen verdachte man. De rechtbank weigerde een verzoek van de rechter-commissaris te honoreren om bij een verdachte wangslim af te nemen en dat te gebruiken voor een DNA-proef om de identiteit van de dader te kunnen vaststellen.

Ook deze vraag kwam op het bordje van de Hoge Raad terecht. Die oordeelde dat het in strijd is met de wet om bij een verdachte tegen diens wil „lichaamseigen” stoffen af te nemen. Alleen bij het bestaan van een wettelijke basis voor een DNA-proef, is een dergelijke inbreuk op de lichamelijke integri-

teit toegestaan, vindt de Hoge Raad.

Inmiddels ligt er een voorstel voor een wettelijke regeling van de DNA-proef. Die houdt in dat verdachten van ernstige misdrijven kunnen worden verplicht bloed of andere lichaamscellen af te staan voor DNA-onderzoek. Het huiswerk voor dit wetsvoorstel werd door een aantal rechtsgeleerden gedaan in de commissie Moons. Mr B. Asscher maakt sinds anderhalfjaar deel uit van de commissie, die DNA-onderzoek — mits wettelijk geregeld — niet in strijd acht met de in de grondwet en verdragen vastgelegde bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de onaantastbaarheid van het lichaam.

Asscher is bij het concipiëren van zijn deze week uitgesproken vonnis klaarblijkelijk van mening geweest dat een Aidstest medisch gezien grote gelijkenis vertoont met een DNA-test. Vooruitlopend op de wettelijke regeling van de verplichte DNA-test in strafzaken heeft hij die alvast analoog toegepast op het toewijzen van een vordering in een civiele procedure tot het ondergaan van een Aidstest. Creativiteit kan de rechter niet worden ontzegd.

Hoewel Asscher al twee weken geleden kenbaar maakte dat hij de verkrachter zou verplichten tot een Aidstest, blijkt uit zijn vonnis dat hij wel heeft zitten tobben met de kwestie van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Hoewel de wet hem geen soelaas bood, is hij er uit gekomen.

Hij onderkent dat het recht op onaantastbaarheid van het lichaam van de verkrachter in het geding is. Maar ook ditzelfde recht van het slachtoffer. Haar recht op bescherming van de lichamelijke integriteit is op twee manieren geschonden, merkt Asscher op. Allereerst door het feit van haar verkrachting; ten tweede doordat de dader het niet te verwaarlozen risico heeft veroorzaakt dat zij besmet is geraakt als gevolg van de verkrachtingen door de man, die frequente seksuele contacten had.

Asscher constateerde dus botsing van aan beiden toekomstige grondrechten en moest afwegen wie van de twee een inbreuk op de lichamelijke integriteit zal moeten dulden. Als de wijze dorpsoudste oordeelde hij dat het belang van het slachtoffer moet prevaleren. „De inbreuk als zodanig beperkt zich tot het laten afnemen van enig bloed, hetgeen op zichzelf genomen een betrekkelijk onbetekende ingreep is. Voor het slachtoffer betekent deze ingreep echter een onoverkomelijke emotionele barrière”, aldus zijn vonnis.

Er zal heel wat kritiek komen op Asschers vonnis, zoals er ook — terecht — kritiek was op rectaal en vaginaal speurwerk en DNA-onderzoek. Het zit er ook dik in dat er beroep wordt aangetekend en dat uiteindelijk de Hoge Raad Asschers vonnis onderuit haalt, omdat de wettelijke basis voor een verplichte Aidstest ontbreekt.

VICTOR LEBESQUE

Verdachte van verkrachting in beroep tegen aids-vonnis

Door een onzer redacteurs **NRC**

AMSTERDAM, 19 JULI. De 19-jarige C.A.M., bekend als de 'Rembrandtparkverkrachter', gaat in beroep tegen het vonnis van de Amsterdamse rechtbank-president mr. B.J. Asscher gelaste de man vorige week tot het binnen een week ondergaan van een aids-test.

Volgens de advocaat van de verdachte, mr. W.M. Blaauw, wil zijn cliënt in beroep omdat 'vooral in justitiële kringen de mening heerst dat de argumentatie van de rechtbank-president niet erg sterk was'.

Asscher verplichtte de Amsterdamer tot een aids-test, nadat een van zijn slachtoffers dat in een kort geding had geëist. Deze vrouw had na de verkrachting een aids-test ondergaan, waarvan de uitslag negatief was. Het wachten op een tweede, definitief onderzoek kon de vrouw echter psychisch niet aan. Asscher liet daarop het grondrecht tot onaantastbaarheid van het lichaam van de vrouw boven datzelfde recht van de Amsterdamer gelden. C.A.M. moet maandag 29 juli voor de Amsterdamse rechtbank verschijnen.

Par 4/7

Kabinet: eind anonimiteit spermadonor

Aangekondigde studie verval

(Van onze politieke redactie)

DEN HAAG — Het kabinet wil de anonimiteit van donoren bij kunstmatige bevruchting snel opheffen. Om dit te bevorderen, komt er geen uitgebreide studie naar de gevolgen daarvan, maar wordt volstaan met het inwinnen van enkele adviezen bij deskundigen uit de jeugdpsychiatrie.

Dit schrijven minister Hirsch Ballin van justitie en staatssecretaris Simons van volksgezondheid in een brief aan de Tweede Kamer.

De bewindslieden zien af van de studie, omdat die te veel tijd neemt. Ze dringen aan op snelle besluitvorming. Voorstudie van het kabinet heeft uitgewezen dat verdere onderzoeken nodeloos omslachtig zijn.

Hirsch Ballin en Simons willen de deskundigen vooral de vraag voorleggen welke factoren of aandachtspunten van principieel en politiek belang zijn bij beslissingen over wetgeving op dit gebied.

Ook willen ze informatie inwinnen over wetgeving en rechterlijke uitspraken met betrekking tot de 'openheid' van afstammingsgegevens in andere Europese landen.

Hirsch Ballin heeft in de Eerste Kamer onlangs nog gezegd dat het kabinet vindt dat het donorkind gegevens over zijn herkomst moet kunnen opvragen. Hij gaat nu verder op deze weg en hoopt binnen niet al te lange tijd tot wetgeving te kunnen komen.

De bewindslieden verwachten dat aan het eind van dit jaar al definitieve besluiten kunnen worden genomen over de toegankelijkheid van afstammingsgegevens.

Een woordvoester van het ministerie van justitie bevestigt dat de in te winnen adviezen nog kunnen leiden tot wijziging van het kabinetsstandpunt, maar gaat er toch vanuit dat uiteindelijk de geheimhouding van gegevens over in het bijzonder de donor wordt doorbroken.

Verkrachter verspeelt grondrecht

Mocht de Hoge Raad er ooit toe komen een vonnis als dat van Asscher te vernietigen „omdat de wettelijke basis ontbreekt”, dan is wat mij betreft de tijd rijp om onze wetgever aan te klagen wegens grove nalatigheid.

Vanaf het moment dat Aids in de publiciteit kwam heb ik me gerealiseerd — en ik ben zeker de enige niet —, dat je nu ook door een verkrachting dodelijk besmet kunt raken. Tot die tijd waren de (medische) gevolgen „beperkt” tot een mogelijke ongewenste zwangerschap en/of een geslachtsziekte; aan beide kan iets worden gedaan. Aan Aids niet.

Juist dat gegeven is een belangrijk argument in de discussie rond een verplichte Aidstest, volgens de levensverzekering. Men wil de Aidstest vooral zien als een zaak van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid omdat je niemand mag dwingen in het besef van een naderende dood te leven zolang er nog geen geneesmiddel tegen een HIV-infectie bestaat.

Zolang er sprake is van vrijwillig seksueel verkeer kan ik dat volgen; bij een afgedwongen contact echter niet meer. Je kunt rustig stellen dat

een verkrachter zijn slachtoffer dwingt om de confrontatie met een Aids-test aan te gaan.

Critici van het vonnis werpen zich op artikel 11 van onze Grondwet en vragen zich af of het belang van het slachtoffer wel groot genoeg is om een dergelijke inbreuk op zijn lichamelijke integriteit te rechtvaardigen.

De enige vraag die er hier toe doet, is of het slachtoffer door het feit van haar verkrachting met het virus kan zijn besmet; de vraag dus of deze verkrachting aanleiding geeft voor het slachtoffer zich op antistoffen te laten testen. En de enige die daarover uitsluitsel over kan geven is de dader zelf.

In deze zaak gaat het om een serie-verkrachter die alleen al door de lengte van zijn strafblad tot een van de risico-groepen behoort. In zijn algemeenheid vind ik echter dat een verkrachter wat een Aidstest aangaat zijn recht op bescherming heeft verspeeld. Hoe bizar het ook klinkt: van iemand die het verkrachten niet kan laten mag je eisen: „Verkracht Veilig, gebruik een condoom.”

AMSTERDAM *Annieke Pels*

DE EERSTE LESBISCHE KUS IN PRIME TIME

VK 6-7

TEKENING PETER VAN HOOGEN

prime-time-vertoning en hebben *Tongues Untied* laat in de avond of aan het begin van de nacht geprogrammeerd. Gevreesd wordt dat de film, die expliciet homoseksueel materiaal bevat, tot opzeggingen zal leiden en dat kan PBS, dat chronisch in de gevarenzone verkeert, zich niet permitteren. De PBS-stations die de film wel in prime-time uitzenden (onder andere die in New York) gaan ervan uit dat hun abonnees van het tolerante soort zijn en de progressieve omroep steunen.

Tongues Untied is een experimenteel amalgaam van rap-muziek, straat-poezie, documentaire-film en dans. Er zijn scènes met naakte mannen en met mannen die elkaar kussen. De taal is vaak grof. Er wordt stevig gevloekt en de mannen schromen niet elkaar racistische en homoseksuele beledigingen naar het hoofd te slingeren. Riggs zelf noemt zijn project „de expressie van de vitaliteit en het belang van een gemeenschap die traditioneel werd doodgezwegen en genegeerd”.

Senator Helms maakt zich boos omdat de film deels is gemaakt met overheids-subsidie. Riggs heeft vijfduizend dollar gekregen van de National Endowment for the Arts. Wildmon is ook woedend. Maar in tegenstelling tot zijn normale tactiek, roepen om een boycot, pleit Wildmon voor uitzending in prime-time op grote schaal. „Dan kunnen miljoenen Amerikanen zelf eens zien waar hun belastinggeld aan wordt verkwist”, reageerde de dominee, die na vertoning van de film een toeloop op zijn organisatie verwacht.

Voor veel GLAAD-leden hoeft een film als *Tongues Untied* nu ook weer niet. Zij hebben genoeg van de expliciete homo-films, willen niet langer geportretteerd worden als sexmaniakken, als schurken, zielige Aids-slachtoffers of overdreven potten en nichten. Zij pleiten voor een volstrekt gereviseerde beeldvorming: die van homoseksuelen als normale burgers, als politieagenten, leraren, verplegers, politici.

JANNY GROEN

Moet de homoseksuele medemens op film of televisie extra sympathiek worden afgebeeld, als een doorsnee burger worden geportretteerd, of worden doodgezwegen? Met deze vragen worstelen de creatieve breinen in Hollywood, die worden bestookt door twee tegengestelde assertieve actiegroepen. De twistende partijen zijn de Gay and Lesbian Alliance Against Defamation (GLAAD), die meent dat de media homoseksuelen in het algemeen te negatief afschilderen, en de American Family Association (AFA), een conservatieve media-waakhond onder leiding van dominee Donald Wildmon. AFA beschouwt homoseksualiteit als een zonde en ijvert ervoor dat deze „seksuele afwijking” van het filmdoek en televisiescherm wordt verbannen.

Vooraf GLAAD is het laatste jaar actief. De organisatie mobiliseert haar leden voor allerlei protestacties: het schrijven van verontwaardigde brieven naar film- en televisiehuizen; het verspreiden van oproepen tot een boycot tegen filmtheaters die anti-homo-films vertonen en tegen adverteerders die hun produkten aanprijzen in negatieve tv-programma's; het organiseren van betogingen op film-sets. De laatste vorm van actie wordt gebruikt tegen de Nederlandse regisseur Paul Verhoeven en diens film *Basic Instinct*. Deze film, met Michael Douglas in de hoofdrol, heeft de toorn gewekt van de homoseksuele gemeenschap in Californië. *Basic Instinct*, die handelt over een detective die op zoek is naar de moordenaar van een rockster, bevat naar de smaak van GLAAD te veel negatieve lesbische en bi-seksuele figuren.

De brief die GLAAD begin dit jaar stuurde aan de tv-maatschappijen was ongezoeten: „Het is de hoogste tijd dat de televisie-industrie zich realiseert dat de 25 miljoen lesbiennes en homoseksuele mannen in Amerika, samen met hun familieleden en vrienden, een aanzienlijk deel uitmaken van het kijkerspubliek. We hebben er schoon genoeg van te moe-

ten toekijken hoe homoseksuelen steevast worden afgebeeld als hansworsten of schurken.”

GLAAD wijst in de brief op de schaduwzijde van de negatieve beeldvorming: „Vorig jaar werden meer dan zeventienduizend *hate crimes* (in haat wortelende agressie) tegen lesbiennes en homoseksuele mannen gerapporteerd. De televisie moet eens ophouden met het propageren van onverdraagzaamheid door de levens van lesbiennes en homo's te marginaliseren en denigreren.”

GLAAD is het laatste jaar zo actief geworden om tegenwicht te kunnen bieden aan personen als Wildmon en senator Jesse Helms uit North Carolina, die zich sterk maken voor wat de organisatie noemt „de intolerante agenda van radicaal rechts”. Als negatieve stereotypen opduiken, trekt GLAAD aan de bel. Negatief vond GLAAD bijvoorbeeld de moord met een naaldhak van een lesbienne op haar vriendin.

Op het eerste gezicht boekt GLAAD meer succes dan AFA, want homoseksuelen zijn allerm minst van het filmdoek en de buis

verdwenen. Ze duiken regelmatig op in veel bekeken programma's als *L.A. Law*, *Midnight Caller*, *Thirtysomething*, *Roseanne*, de *Simpsons* en *Golden Girls*. De tv-film *Our Sons* (met Julie Andrews in de hoofdrol), die in mei werd uitgezonden en handelt over het moeizame contact tussen twee moeders en hun door Aids getroffen homoseksuele zonen, scoorde hoog in de kijkcijfers.

Furore maakte afgelopen seizoen de — door de Amerikaanse media omschreven als — „eerste lesbische prime-time kus”, uitgewisseld in *L.A. Law* tussen C.J. (Amanda Donohoe) en Abbie (Michelle Greene). De makers van de serie houden de spanning erin, want het is onduidelijk of zij de moed hebben een lesbische relatie tussen de twee advocaten te laten opbloeien. Op de befaamde kus zijn nauwelijks negatieve reacties binnengekomen.

De reactie van het publiek en van de tv-producenten is overigens onvoorspelbaar. Ruim een jaar geleden liet *Thirtysomething* van ABC de twee homoseksuele mannen in bed plaatsnemen. De

scène was niet erotisch, van sex was geen sprake. De mannen raakten elkaar niet eens aan. Toch was het beeld van twee homo's onder de lakens voor menige kijker onverteerbaar. Sommige adverteerders dreigden zich uit de serie terug te trekken. ABC zal deze zomer, het traditionele seizoen van herhalingen, de bewuste episode verwijderen.

De nieuwste controversie ontspint zich rond de documentaire *Tongues Untied*, over het leven van twee zwarte homoseksuele mannen. De film van de homoseksuele, aan Aids lijdende producent Marlon Riggs (34), heeft verschillende prijzen gewonnen. Hij werd uitverkoren als beste documentaire op het filmfestival van Berlijn, als het beste onafhankelijk/experimenteel werk door de Los Angeles Film Critics, en als beste videofilm op het New York Documentary Film Festival.

De publieke omroep PBS heeft besloten de film in juli uit te zenden. Tot dusverre waren zeventien van de vijftig belangrijkste PBS-stations de film. De meeste andere stations voelen niets voor

VK

at VAN DONDERDAG 25 JULI 1991.

Engeland schaft beroepsverbod voor homoseksuelen af

LONDEN (AP, AFP) — De Britse regering heeft de regeling afgeschaft die homoseksuelen verbiedt topfuncties te vervullen bij de Britse overheid, de diplomatieke dienst inbegrepen. Dit heeft premier John Major dinsdag bekendgemaakt.

Major voegde er echter aan toe dat de mate waarin personen vatbaar zijn voor chantage of druk van buitenlandse instellingen nog steeds een selectie criterium zal zijn voor functies waarin men vertrouwelijke informatie onder ogen krijgt. In een schriftelijke verklaring voor het Britse Lagerhuis stelde de premier dat ieder geval afzonderlijk zal worden beoordeeld.

Tot nu toe werden homoseksuelen — of vermeende homoseksuelen — bij voorbaat uitgesloten van hoge posen in het buitenland, omdat zij een risico voor de staatsveiligheid zouden vormen. Maar in het licht van de veranderende publieke opinie over homoseksualiteit in Groot-Brittannië en elders is het nu tijd voor een nieuw beleid, aldus Major. Uitgezonderd van deze nieuwe regeling blijven functies in het Britse leger

Actiegroep bindt strijd aan tegen 'hypocriete homo's'

zc 29/7

LONDEN - Een groep militante homoseksuele actievoerders wil de namen van Britse vooraanstaande personen onthullen, die volgens hen een homofiele geaardheid hebben.

De actievoerders zeggen dat zij deze week al de namen van drie parlementsleden bekend zullen maken. Met deze actie introduceren zij in Groot-Brittannië het fenomeen 'outing',

dat in de Verenigde Staten al voor veel opschudding heeft gezorgd.

De drie parlementsleden staan op een lijst van tweehonderd VIPS, waaronder die van 52 andere parlementsleden, acht rechters en twaalf belangrijke kerkelijke leiders. Ook muzikanten, film- en televisiesternen en een lid van het Britse koninklijk huis zouden op de lijst voorkomen. De gewraakte lijst is opgesteld

door een groep die gesteund wordt door Peter Tatchell, lid van de Labour Partij, die een belangrijke voorvechter is van de rechten van homoseksuelen in Groot-Brittannië. Tatchell verdedigde afgelopen week de nieuwe tactiek met de woorden: 'Bekende homoseksuele personen die beslissingen nemen ten nadele van de homoseksuele gemeenschap zijn de grootste hypocrieten. Zij verdienen het dat hun namen be-

kendgemaakt worden. Sommige politiemensen en rechters van wie wij het slachtoffer zijn, zijn zelf ook homoseksueel'. De actie wordt gevoerd door middel van het ophangen van posters met daarop een foto van het slachtoffer. Elke poster zal in het geheim worden opgeplakt op strategische plaatsen in de stad. Jasper Gerard en Tim Raymond, (C) The Sunday Times.

Roze Zaterdag dit jaar in teken van emancipatie homo's in Oost-Europa

„Een dag als deze is bij ons in Hongarije onmogelijk”

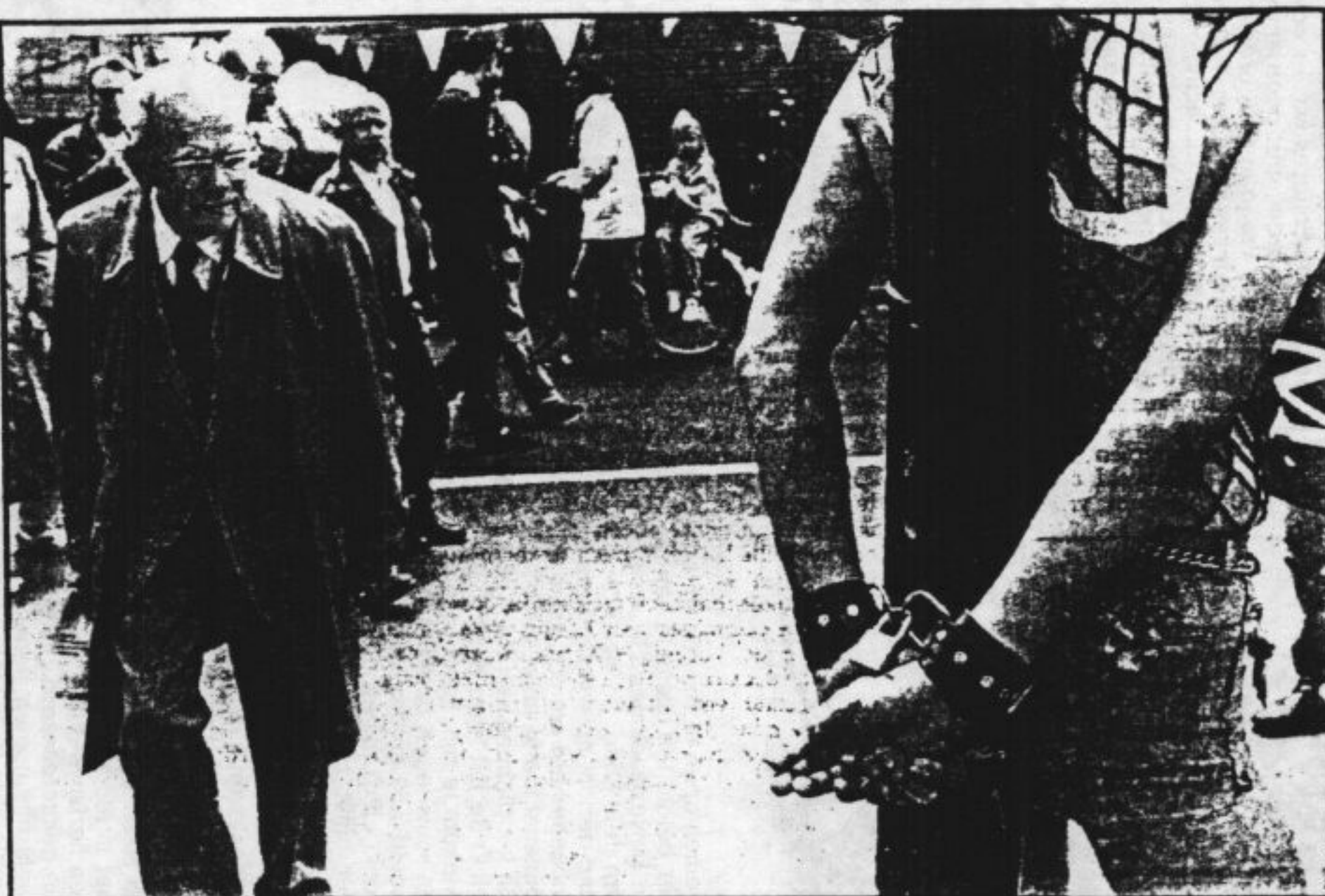
Van onze verslaggever VK
ALKMAAR — „Het is net Koninginnedag maar dan voor potten en flikkers”, vat een medewerkster van de Roze Zaterdag samen. Op de nationale feestdag van homoseksuelen is het oranje wel door roze vervangen. Als in een koninklijk defilé trekken loopgroepen en pronkwagens met uitbundig uitgedoste travestieten langs de vele toeschouwers in het centrum van Alkmaar.

Zal Koninginnedag al een onbekend verschijnsel zijn voor Oost-Europeanen, een landelijke homodag moet hun helemaal onvoorstelbaar voorkomen. Veertig homoseksuelen uit verscheidene Oosteuropese landen zijn te gast op deze Roze Zaterdag. Het organiserende Roze Front heeft de dag het motto „Grenzeloze liefde” meegegeven.

Met dit actuele thema wil het Roze Front aandacht vragen voor de problemen waarmee Oost-Europeanen te maken krijgen als zij in eigen land voor hun homoseksualiteit uitkomen. In geen enkel Oosturopees land bestaan wettelijke maatregelen die homoseksuelen kunnen beschermen tegen discriminatie.

In Roemenie staat zelfs een gevangenisstraf op elke uiting van homoseksualiteit. De 33-jarige A. Todea heeft het aan den lijve ondervonden. In 1977 werd hij tot twee jaar veroordeeld, omdat hij in het gezelschap van een homoseksueel werd aangetroffen die bij de politie bekend was.

Dank zij een algehele amnestie was zijn verblijf in de gevangenis kort. Todea was echter gewaarschuwd. „Ik heb me enkele jaren op de achtergrond gehouden. Ze konden gemakkelijk een

Een voorbijganger kijkt in Alkmaar naar een stand over SM. De Alkmaarse bevolking ging gelaten op het feestgedruis van de Roze Zaterdag voor homoseksuelen.
 Foto Bert Verhoel

aanleiding vinden om mij weer op te pakken. Homoseksuele contacten waren praktisch onmogelijk.”

Het aantreden van de nieuwe regering na de dood van Ceausescu in 1989 heeft de Roemeense homoseksuelen niets opgeleverd. De huidige president

Iliescu zou vorig jaar in een rede prostitutees en homoseksuelen „het vuilnis van de samenleving” hebben genoemd.

Todea: „Toen mijn vriend en ik politiek actief werden voor de liberale partij, werden we regelmatig geïntimideerd. Ze dreigden ons weer te arreste-

ren wegens onze homoseksualiteit.”

Todea en zijn vriend besloten Roemenie te verlaten. Zij wachten bijna een jaar op een verblijfsvergunning voor Nederland. Ze hebben nieuwe hoop, nu twee landgenoten onlangs op grond van vervolging wegens hun seksuele ge-

aardheid een voorlopige verblijfsvergunning hebben gekregen.

In zijn rede tijdens de manifestatie sloot staatssecretaris Kosto van Justitie dan ook niet uit dat homoseksuelen die in eigen land worden vervolgd, in Nederland asiel kunnen krijgen. „Dat zal echter van geval tot geval moeten worden bekeken”, aldus Kosto.

L. Laner uit Hongarije is de ergste ellende bespaard gebleven. In Boedapest, waar hij woont, bloeit de homoseksuele scene. Er zijn verschillende homobars en -disco's. Toch is het homoseksuele leven niet echt openbaar. „Een dag als deze is bij ons in Hongarije onmogelijk. homoseksuelen zijn bang om zich zo openlijk te manifesteren. De mensen willen niet begrijpen hoe wij zijn.”

Voor de vijftienduizend opgekomen homoseksuelen in Alkmaar is het thema eigenlijk bijzaak. Zij komen voor een zorgeloze en vrolijke dag. Voor muziek, voor feest en voor elkaar. „Er zullen nog wel meer jongens tegen je lachen”, zegt een gebruikte jongen in leren jack tegen zijn vriendje. Af en toe schijnt de zon.

Het is schuifelen en dringen op het Canadaplein, waar sprekers, theater- en muziekgroepen elkaar 's middags afwisselen. Alkmaar is overspoeld met feestgangers. De wekelijkse zaterdagmarkt loopt via een kraam met roze lingeerie ongemerkt over in de rij van informatiestands van het Roze Front, die het plein omringen. De bevolking van Alkmaar gaat gelaten in het geheel op. De sfeer blijft ontspannen en ongedwongen.

Voor een enkeling is de afwezigheid van de koninklijke familie op deze „Koninginnedag” voelbaar. Er danst een bord boven de menigte, waarvan de tekst geen twijfel toestaat: „Bea, ik wil Friso.”

VPN 15/19-7
 Liefde zonder grenzen

Ik schrijf deze brief als reactie op (nr. 22 Wat kunnen leraren doen?). Ik ben een jongen van 16 jaar en ben homo. Mijn ouders zijn hier (gelukkig) van op de hoogte, maar mijn klasgenoten op één na, niet. Ik ben nu gelukkig op school, val niet buiten de groep, ook al ben ik een 'Einzeltäner', maar ik denk dat dit als het eenmaal bekend wordt dat ik homo ben wel zal veranderen. Toch merk ik nu al wat leraren wel en niet moeten doen. Het belangrijkste is: geen (anti-)homorapen maken. Dat anti staat tussen haakjes omdat bijna alle homorapen discriminerend zijn. Het zou fijn zijn als homoseksuele leraren zich zouden 'outen'. Dan zouden homoseksuele jongens en meisjes daar eventueel mee kunnen praten. Maar dit is vaak voor leraren erg moeilijk, omdat de meeste scholieren dat naar en eng vinden. Er zou eigenlijk ook gewoon in lessen en voorbeeldzinnen homoseksuele aspecten aan bod moeten komen en bij lessen in seksuele voorlichting kan ook veel dieper op het thema 'homoseksualiteit' in worden gegaan. Het is trouwens wel goed, dat het blad 'Pauze' op scholen wordt verspreid. Dit blad doet erg gewoon over homo's en er hebben ook al wat artikelen ingestaan die hierover gingen. Verder zou ik ook, zowel aan homo's, hetero's en bio's het boek 'Liefde zonder grenzen' aan willen raden. Ik heb het gekocht in mijn moeilijkste tijd en het heeft me echt een steuntje in de rug gegeven. evenals het 'jongensboek' van Marcel Bullinga. Zoals uit bovenstaande brief blijkt, wil ik graag nog een tijdje anoniem blijven

Naam en adres bekend

Uitingen bij JNFN en jongere: zon en leven maken duidelijk

Kloof met ouders overbrugd

NAT. ZOMER
 91
 JNFN
 met ouders overbrugd

Geleidelijk aan gaan de verenigingen steeds meer voorzichtig richting jongeren lonken om metertijd te kunnen ontsnappen aan de dreiging van vergrijzing die het einde van het bestaan kan betekenen. In dit licht bezien kan het nuttig zijn eens het oor te luisteren te leggen bij de jongeren. Hoe bezien en beleven zij het naturalisme? Hebben zij de intentie om bij het bereiken van een bepaalde leeftijd lid van een vereniging te worden? Hoe is, globaal gezien, de verstandhouding tussen ouders en jeugd?

De redactie wilde wel eens antwoorden op deze en andere vragen, ging luisteren bij de jeugdcongressen van de JNFN en van Zon en Leven en organiseerde daarnaast een gesprek met een aantal 'generaties' uit de JNFN.

Het huidige JNFN-bestuur: v.l.n.r. Saskia Langenveld (voorzitter), Eric v/d Laar (secretaris), Karolien de Ridder (sport en spel) en Eddy den Boer (vice-voorzitter).

De jeugd binnen de JNFN leidt een tamelijk apart bestaan. Contacten met de ouders zijn er weinig en de indruk bestaat dat de jongeren daar, gezien de gereserveerdheid van veel senioren, niet zo rouwig om zijn. Al doen ze zich anderzijds hier en daar dermate stoer voor dat een bepaalde reserve ten opzichte van hen alleszins verklaarbaar is.

Neem het congres dat de JNFN de afgelopen winter heeft gehouden. Het eerste dat opviel was een kinderbox met twee peuters er in die midden in de vergaderruimte was geplaatst. Een teken van vergrijzing bij de JNFN? Daarbij was het opmerkelijk dat de twee jongste JNFN-ers zich tijdens de vergadering beter gedroegen dan menige oudere. Wie geïnteresseerd was in wat er werd gezegd had door luidrechtigheid gepruut moeite daar iets van te verstaan. De interesse van een aantal pariteit

reikte niet verder dan belangstelling voor elkaar en het draaien van shag-gies. Aldus werd de geur van grote bossen prei, bestemd voor de alternatieve avondmaaltijd, verdrongen door rooklucht.

Jongeren Milieu Aktief

Weinig interesse was er verder voor de bestuursverkiezing en nog minder voor de discussie over het JMA (Jongeren Milieu Aktief). Het jaar 1991 is uitgeroepen tot Milieu Jongeren Actie jaar, waarvoor een programma is samengesteld. Vanuit de JMA was de vraag gekomen of de JNFN haar actieplan wil onderschrijven. Helaas waren er slechts weinigen die hun stem lieten horen. De meerderheid vond het wel best en slikte de informatie als hapklare brokken. Jammer voor de enklingen die zich ook binnen de JNFN zorgen maken over het milieu. Tijdens een gesprek met en-

FOTO: A. SINKE

FOTO: SIP LIBBENS

ge jongeren bleek hoe conservatief er soms gedacht en gehandeld wordt. Een van de opvattingen was dat het beeld van de JNFN naar buiten toe vooral POSITIEF moet zijn. Dat klinkt aardig. Maar handel er (op dit congres) dan óók naar! Sommigen ervoeren het als hinderlijk, wanneer zogenaamde negatieve berichten en activiteiten 'van boven af' gecorrigeerd werden. Zoiets is zonder opgaaf van redenen of nader ovetleg met betrouwen(n) niet alleen hinderlijk, maar zelfs verwerpelijk. Tenzij er duidelijke afspraken over ingrepen zijn gemaakt. En als het om het winnen van zelfjes gaat, de meeste congresgangers menen dat de JNFN zich naar buiten toe van haar beste zijde laat zien. Maar dan toch alleen dank zij de echt geïnteresseerden die de JNFN-idealen eigentijds uitdragen. En niet dank zij hen die bijvoorbeeld menen 'dat er te veel geposeerde kinderfoto's in dit blad staan die meer te maken hebben met kinderporno dan met naturalisme!'. Conservatisme of bla bla?

Goed werk

De confrontatie tussen (oud-)JNFN-ers en de redactie - enige tijd later in Utrecht - leverde een beeld op van jongelui die duidelijk achter hun idealen staan en bereid zijn zich daarvoor, elk op hun eigen wijze, in te zetten. Tijdens de gedachtenwisseling passeerden veel onderwerpen de revue, zoals de contacten met de verenigingen. Uit een terugblik kon worden opgemaakt dat de JNFN-pioniers veel goed werk hebben gedaan om de jongeren, die vroeger vanwege bevoogding in een moeilijk parket zaten, de helpende hand te bieden. Een van de bedoelingen destijds was om 'de verenigingster-

reinen open te breken en een soepeler beleid ten opzichte van de jeugd te bewerkstelligen'. Wat slechts zeer ten dele lukte. Zo werd de doelstelling gericht op weekenden, met de mogelijkheid om ook vrienden van buitenaf toe te laten.

Bij het plannen van deze weekenden blijkt de JNFN op bijna alle terreinen welkom te zijn; soms zonder kosten en soms tegen betaling van bijvoorbeeld 7,50 gulden per nacht. Het rook- en drinkverbod bij Zon en Leven blijkt, zo werd opgemerkt, een dusdanig obstakel te zijn dat die terreinen worden gemedend. Slechts zeventen JNFN-ers zien geen bezwaar in het naleven van genoemde Zon en Leven-regel. Er werd nog eens benadrukt dat jongeren lid van de JNFN kunnen zijn zonder lidmaatschap van de JNFN. Bij aanmelding is men een jaar introductielid. Er bestaat voorts een herfstweekend voor introducties die geïnteresseerd zijn maar aan het naakt zijn moeten wennen. De minimumleeftijd is 15 jaar; 23 jaar is de uiterste leeftijd voor inschrijving en de maximum-leeftijd bedraagt officieel 25 jaar. Maar... wie ouder is geworden en zich thuis voelt mag blijven hangen onder het motto: je bent zo oud als je je voelt. Op een vraag 'hoe kijken jullie tegen de JNFN aan?' vielen al gauw de woorden 'schijnheilig' en 'hooghartig'.

Wat sloeg onder andere op ouders die zich naturalist noemen, maar actief blijven in milieu-onvriendelijke zaken. En de discussies over 'broek aan - broek uit' werden 'nuttelos' gezeurd' genoemd. Als sponsor wordt de JNFN - uiteraard - in ere gehouden. Behoeft een een post in het JNFN-bestuur en een eigen terrein blijken er niet te bestaan. Van de on-

geveer 300 leden is, werd opgemerkt, 10 à 15 procent geen lid van een vereniging (gewees). Dus toch indirect banden met de verenigingen...

Jeugd Zon en Leven

Maar nu: denken Zon en Leven-jongeren misschien anders dan hun leeftijdsgenoten bij de JNFN? Tijdens het seniorencongres was er ook een jongerenbijeenkomst georganiseerd, waarin de vraag aan de orde kwam of er behoefte is aan een jeugdgroep bij Zon en Leven, die activiteiten zou kunnen ontwikkelen in samenwerking met de JNFN. Uit de soms wat moezame discussie kwamen enkele zaken duidelijk naar voren. Inderdaad bestaat het verlangen naar activiteiten op de terreinen, georganiseerd voor en door jongeren. De wens om dan te mogen roken en drinken is er beslist niet. Maar veel volwassenen zijn bevreemd voor luidruchtigheid, menen zij. 'Wij begrijpen niet', aldus hun klacht, 'waarom wel met een muziekinstrument geluid mag worden gemaakt en niet met een voor anderen onhoorbaar afgestemde radio. Logisch dat veel oudere kinderen niet meer met hun ouders mee gaan naar de vooraf kleinere terreinen, want er is toch niets voor hen te doen'. Een suggestie om dan zelfstandig naar andere terreinen te gaan werd door sommigen als 'lastig' en 'duur' bestempeld. Ook op deze bijeenkomst vonden de jongeren de volwassenen 'vaak hypocriet' en ergerden ze zich aan veel zaken die met het milieu te maken hebben.

Conclusie: er valt nog wel wat te verbeteren in de verstandhouding tussen de ouders en de jeugd!

Jan Blijboom
 Kitty Schoonderwoerd

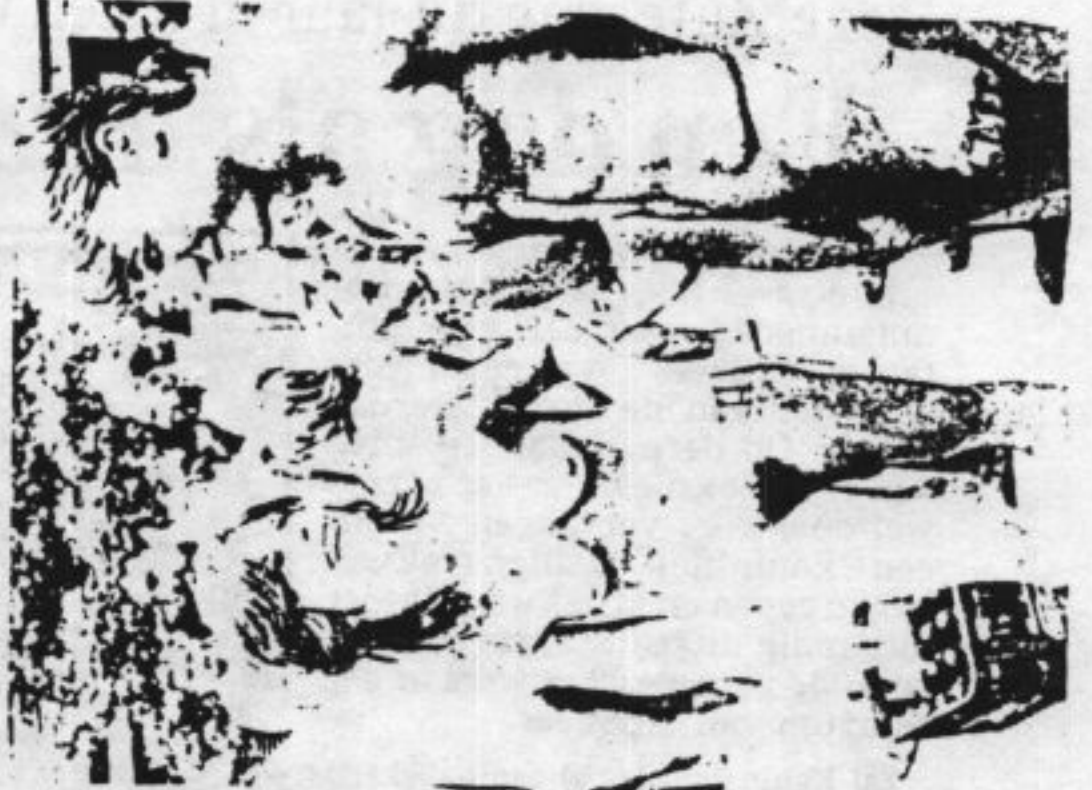

FOTO: FREDDY KARSTENSEN

627 34 34
DESMET
 Passage Middelheim 6
 Metro Waterlooplein
 Tram 7, 8, 14
 Geen voorprogramma!!!

NRC
 21-6

11.00 uur
 Dag 22.00 uur
SONG OF THE EA...
 Separatisme en orkestbande ten tijde van...

LATE NIGHT MOVIE: Dag 23.00 uur; Zo. midd. 14.00 uur
 W. Zo. midd. 14.00 uur: **VIOLENCE ET PASSION** Luciano
 Zo. midd. 14.00 uur: **JOUR DE FETE** Jacques Tat. Frankr. 1944
 1940
BURNING ON EMPTY Sidney Lumet. VS. 1968

GAY OMBRA: Zo. 24.00 uur; Zo. 18.18 uur: **QUE HE HECHO YO PARA MENCER**
 SETO P. Amador. Spanje. 1984. laatste geest. eng. o.l. speciale import. Poesen-
 peditaten en andere huuslike problemen in een Spaanse familie Doornik

Ma. 20.30 uur
PAULO, SP (Cliver Koning. 1990)
 "Het Koning schied op een verfrissende, persoonlijke manier
 "een Braziliaanse smeltkroes van culturen"
 "SP 1987) Felipe Vaga
 " W. Murren
 " Luis Buford

11.00
 11.00
 11.00
 11.00

Scholieren Kenya richten bloedbad aan

NAIROBI (AP) - Enkelhonderden jongens van een rooms-katholiek internaat in de Kenyanse stad Meru hebben een moordpartij aangericht in de meisjesslaapzaal van de school. Negentien meisjes werden gedood en 67 raakten gewond. Dat heeft de Kenyanse pers gisteren gemeld.

Volgens de krant Daily Nation drongen 306 jongens zaterdagavond de slaapzaal van de meisjes binnen, nadat ze eerst de elektriciteit hadden afgesloten. Wat zich vervolgens afspeelde, werd door politiewoordvoerders 'een orgie van geweld' genoemd.

Volgens een woordvoerder van een naburig ziekenhuis, waar vijf scholieren in kritieke toestand zijn opgenomen, was het merendeel van de slachtoffers gewurgd. Van de meisjes die de aanval overleefden, zei een aantal door hun mede-scholieren te zijn verkracht.

Kennelijk handelden de jongens uit wraak, omdat de meisjes hadden geweigerd mee te doen aan een demonstratie tegen het hoofd van de school. Die had hen eerder uitgesloten van een atletiekwedstrijd, omdat zij hun contributie niet hadden betaald.

Duitsland zucht onder terreur van jeugdbenden

FRANKFURT (AP) - In München heten ze de 'Quarantant', in Frankfurt 'Turkish Power', in Berlijn 'Cobra' of 'Fighter'. Ze roven en stelen, verkrachten of persen mensen af. Jeugdbenden naar Amerikaans voorbeeld zaaien angst in de Duitse steden. De jonge misdadigers worden steeds gewelddadiger en hun wapens steeds zwaarder.

"De spiraal van geweld draait steeds sneller", zegt commissaris Hermann van de Frankfurter kinderpollitie. "Begin 1990 hadden we hier vier groepen, en nu al 25." Volgens schattingen van de Frankfurter politie zijn zo'n 500 jongeren bij criminele groepen aangesloten, tenminste 400 daarvan zijn buitenlanders die veelal hun eigen 'gangs' hebben.

In München telt het benedewezen ongeveer 800 Rappers en Teds. Het breedst geschaakt zijn de benden in Berlijn: van skinheads via heavy metal-fans tot de zogenoemde 'outfitgroepen'. Bij de Berlijnse politie zijn 30 groepen bij naam bekend. Daarnaast zijn er talrijke die spontaan ontstaan en waarbij vooral jongeren uit het oostelijke stadsdeel aansluiting zoeken.

Hoe verschillend hun sociale structuur ook mag zijn, ze houden er allemaal een breed palet van misdaden op na zoals roof, diefstal, verkrachting en moord. "Bijna alle benedeleden hebben een strafblad", zegt commissaris Joachim Solon uit München. Een van de meest geliefde 'sporten' is het overvallen van mensen op straat. Volgens Hermann werden in 1990 bij de politie van Frankfurt meer dan 1.400 gevallen van beroving gemeld, een stijging van 43 procent ten opzichte van 1989. Van de daders is 39 procent tussen de 14 en de 17 jaar oud. Vijf procent is zelfs jonger dan 14 jaar.

Bij overvallen op straat deinzen de daders nergens voor terug; zij bedreigen hun slachtoffers met messen of gaspistolen, slaan met knuppels of schoppen er op los. "De aanvallers houden niet meer op, ze slaan gewoon door ook als iemand al op de

grond ligt", aldus Solon. Zijn Frankfurter collega Hermann bevestigt dat: "Als je naderhand vraagt waarom ze het deden zeggen ze: 'zo maar'."

De verklaringen voor de bloeiende jeugdbenden lopen uiteen van het verval van de familiestructuur via lage opleiding en uitzichtloosheid tot gewelddadige video's. De autoriteiten proberen met behulp van jongerenwerkers en voorlichting aan ouders bevorming tegen te gaan.

In Berlijn is een centraal meldpunt ingericht voor jeugdmisdaden waar informatie uit alle politiefdelingen binnenkomt. Het doel is om informatie te geven aan andere politiefdelingen en aan het publiek. Daarnaast zullen speciaal opgeleide agenten op pad gaan om contact te leggen met de jeugdbenden.

Solon denkt dat die initiatieven weinig zullen uithalen: "Ik ben iemand van de harde aanpak die de jeugdbenden niet alles wil vergeven. Een psychologische aanpak lost niets op. De hiërarchische structuur van de benden toont aan dat de leden onder druk wel discipline bij te brengen is."

Rijkeluisbende

Niet alleen kinderen uit sociaal zwakke gezinnen zitten in jeugdbenden. In München vormen ongeveer 140 Teds een 'rijkeluisbende'. Deze rock & rollers met hun sixties-kleding komen uit de betere, conservatieve milieus. Zij krijgen vaak honderden merken zakgeld, maar gaan toch op rooftocht.

Toen de politie enkele benedeleden in voorlopige hechtenis nam, kwamen de ouders meteen naar het bureau om te klagen over de slechte behandeling. Volgens de politie verlaten de meeste leden van de Teds de bende rond hun 20ste en brengen zij het er daarna meestal niet slecht vanaf in de maatschappij. Voor de uit lage sociale milieus afkomstige Rappers zijn de vooruitzichten somberder en is de kans groot dat ze later in de onderwereld terecht komen.

Jongens bestormen meisjesslaapzaal: 19 doden

NAIROBI (AP) - Enkele honderden jongens van een rooms-katholiek internaat in de Kenyanse stad Meru hebben een moordpartij aangericht in de meisjesslaapzaal van de school. Negentien meisjes werden gedood; 67 raakten gewond, aldus berichten in de Kenyanse pers. De moordpartij voltrok zich op het St. Kizito internaat,

een middelbare school voor meisjes en jongens tussen de 14 en 19, in Meru, ongeveer 170 kilometer ten noordoosten van de hoofdstad Nairobi.

Volgens de krant Daily Nation drongen 306 jongens zaterdagavond de slaapzaal van de meisjes binnen, nadat ze eerst de elektriciteit hadden afgesloten zodat het pikkedonker was in het gebouw. De

meeste slachtoffers kwamen door verstikking om of doordat zij onder de voet werden gelopen. Sommige meisjes die de aanval hebben overleefd, zeiden door hun mede-scholieren te zijn verkracht.

Kennelijk handelden de jongens uit wraak, omdat de meisjes hadden geweigerd mee te doen aan een demonstratie tegen het hoofd van de

school. De jongens wilden met de demonstratie protesteren tegen het feit dat zij niet mee mochten doen aan een atletiekwedstrijd omdat zij hun contributie niet hadden betaald.

De autoriteiten hebben de school voor onbepaalde tijd gesloten. President Daniel Arap Moi heeft een onderzoek gelast.

Het sarcastisch mededogen van Joop Klepzijker

W.F.C. 26.7

De berichten waren tegenstrijdig. Volgens Nicuwe Revu wil Bruna de Joop Klepzijker-School-agenda niet verkopen omdat er te veel vieze plaatjes in zouden staan.

De Volkskrant meldde daarentegen dat Bruna zich heeft gestoten aan de in de agenda afgedrukte advertentie waarin reclame wordt gemaakt voor het stripboek 'Hitler - SS'.

Daar moest ik het mijne van hebben.

Op de stoep naast de stripwinkel zaten twee jongens van een jaar of veertien. Met Joop Klepzijker op schoot; hij zal dankzij Bruna ongetwijfeld een onverbetertelijke bestseller worden. Giechelend bogen zij zich boven een tekening van een slaafse neger, in galop bereden door een blanke travestiet. Berustend betrad ik de winkel. De jaren van Godfried Bonmans' RYAM-kalenderwijshede ("Ook deze tijd zal eenmaal de goede oude tijd worden.") zijn voorbij en de wakkere speurder Diek ("Ga daar maar liggen, knul!") Bos is inmiddels gepensioneerd. Het heeft geen zin hierover jeugdsentimenteel te doen. De jongeren van thans worden op

Door Martin van Amerongen

dameslijk, met uitpuilende ogen, de tong uit de mond, de bloedbe-vlekte linkeradamsborst boven het rafelige dooskleed, een broodmies in de rug, met een bef-fende paardenslager, eveneens de tong uit de mond, in orgastische wellust tussen haar dode dijen.

"Kom knul, ga buitien spelen. Het weer is veel te mooi om binnen rond te hangen."

"Hé toe nou, pa. Laat me toch, ik zit net zo lekker in m'n nieuwe Klepzijker te lezen."

Er is sinds de jaren van Sjors & Sjimmie blijkbaar een nieuwe trend in de strip, met de tekens van Eric Schreurs en Hein de Kort als toonaangevende representanten. Zij beogen, aldus hun uitgever, "onze (Europese) samenleving" te becomeentariëren, "hetzij met cynische woede, hetzij met sarcastisch mededogen of een subtiel domme grof".

In een vraaggesprek hebben

Schreurs en De Kort verteld wat hen bezielt. Het is om te beginnen de liefde, speciaal voor volu-mineuze vrouwen. Schreurs: "Kleine, harde, peervormige borsten, brede heupen, grote, dikke, romige billen. Prop in de bek, de meesten onzer, zo snel moge-lijk hun zakken te vullen. De Kort, openhartig: "Ik heb géén smaak en géén geweten. Ik maak net zo lief tekeningen voor Bont voor Dieren als voor de actie Koop meer Bont."

Inderdaad, niet iedereen is even gecharmeerd van hun onge-dwongen stijl. Bij Oma Schreurs, bijvoorbeeld, heeft een tijd een stuk papier op tafel gelegen met de tekst: "Ik vind mijn kleinzoon Eric een grote viezerik". Schreurs heeft begrip voor de ge-mengde gevoelens van de oudere generatie. Maar hij kan er niets aan doen — in het looppak was hij al verslaafd aan lijken met af-gehakte hoofdjes. "Ik heb van

te shockeren", zegt Schreurs. "Ik ben gewoon gefocust op alles wat lelijk is. Horror. Ik vind dat een prettige emotie."

Hij is zich scherp bewust van de schaduwkanten van zijn artistieke existentie. Zijn specialisme is nu eenmaal een genre grafiek dat aan slijtage onderhevig is. Want ooit raak je, als koper en als kunstenaar, uitgekeken op al die necrofiele grafschendingen en et-terende, afdgsmeeteerde fallus-sen, die zo'n centrale rol in zijn oeuvre spelen. "Ik heb alle seksu-ële geaardheden nu zo zoetjes aan wel geschiet, denk ik. De sme-righeid went, zullen we maar zeg-gen", aldus Schreurs, met enige spijt.

Wat moet je in zijn vak doen als je de duizendste gewelddadige, anale hetzij rectale, penetratie in beeld hebt gebracht? Solliciteren naar de functie van politiek car-toonist bij het weekblad Her-vormd Nederland? Op zoek naar nieuwe, grensverleggende effec-ten wordt je toon steeds schriller. Wat moet je in Godsnaam nu weer verzinnen om het zenuwstel-sel van Jan Publick te kietelen? Ja, je kunt je met je testikels aan het Nationaal Monument op de

Dam vastspijkeren en jezelf ver-volgens met wasbenzine overgie-ten. Daar haal je de krant wel mee. Maar de schoorsteen kan daar niet van roken.

Vreemd dat een firma als Bruna blijkbaar niet beseft dat zij, Schreurs en De Kort, in feite uit idealisme, uit sarcastisch mede-dogen, provoceren. Hun school-agenda bevat niet toevallig een advertentie van de organisatie Greenpeace benevens vier volle redactionele pagina's over Amnes-ty International en de strijd tegen het gemartel op internationale schaal.

Weten hun fans en vijanden ei-genlijk dat zij in het dagelijkse be-staan gewone, nette huisvaders zijn, met vrouw en kindertjes?

"Keurig getrouwd zijn geeft een bepaalde rust en evenwicht", zegt Eric Schreurs.

"De oudste gaat naar school en ik vind het ontzettend leuk om met die school te zitten tuiten", zegt Hein de Kort.

In het nieuwe schoolseizoen start daar, onder zijn persoonlijke leiding, een gezellige cursus *Klei-*

(Van een onzer verslaggevers)

ZUTPHEN/DE STEEG - Niet de hagslag op een be-schuitje of het lekkere warme bad vol schuim, maar een aai over de bol. Dat is wat de acht-jarige Tibor uit Hongarije het allermeest waardeert tijdens zijn vakantie in Zutphen. Gist-teren vierde Tibor samen met zo'n honderd landgenootjes groot feest op de Posbank. Met onder meer: volksdansorkest Phoenix uit Apeldoorn en zi-geunerorkest Tata Mirando.

Tibor kwam op 21 juni in Ne-derland aan voor een vakantie van zo'n drie weken bij de familie Nijveld in Zutphen. Mevrouw Nij-veld (meisjesnaam Gabi Nagy) is zelf van Hongaarse afkomst. Zij vluchtte in 1956 tijdens de Hon-gaarse opstand naar Nederland. Tussen haar en Tibor is er van een taalbarrière dan ook geen en-kele sprake.

Verstoten

Tibor is overigens niet het eni-

ge Hongaarse kind, dat in Zut-phen op verhaal komt. Even ver-derop in de Hoven bij de familie Altona logeert de zesjarige Toth. De vakantie is mogelijk ge-maakt dankzij de inspanning van de stichting Vrienden van Honga-rije, die zich het lot van zo'n half miljoen zogenaamde staatskinde-ren - zigeunerkinderen, wezen of kinderen die door de ouders zijn verstoten - aantrekt. Want on-danks het feit, dat Hongarije so-dert 1989 weer een republiek is met een meerpartijstelsel, zijn de gevolgen van het oude politie-ke systeem nog wel degelijk merkbaar. Juist voor hen.

Gabi Nijveld noemt de omstan-digheden waarin de teluiskinde-ren leven 'in en in triest'. Liefde en aandacht, daaraan hebben de kinderen het grootste gebrek, al-dus Gabi. "De kinderen zijn er een nummer. Misschien zijn er ook wel tehuizen waar het er iets beter aan toegaat, maar Tibor heeft het ronduit slecht. Zo heeft hij verteld, dat hij geslagen wordt. Lezen of schrijven kan hij niet, want daar wordt geen aan-dacht aan besteed onder het mom dat hij daar te dom voor zou zijn."

Drie weken lang geniet Tibor met volle teugen van een kinder-leven, zoals dat in Nederland heel

normaal is en waarop hij eigenlijk ook recht heeft. Met bloedend hart zal zijn gastgezin - Tibor praat met het grootste gemak over papa en mama en zusje Ilse - hem weer laten gaan naar zijn geboorteland. Gabi zal hem daar zelf weer naar toe brengen.

Vaak vragen mensen aan Gabi: waarom doe je zo'n kind zoiets aan? Je vertrekt hem een poos en dan belandt hij weer met een doodssmak in de misère van alle-dag. Gabi ziet dat anders. "Als hij weer terug is en het heel erg moeilijk heeft, weet ik dat hij zich optrekt aan zijn herinneringen.

De zesjarige Toth (links) en de achtjarige Tibor, twee van de honderd Hongaarse weeskinderen, die een paar weken va-kantie houden in Nederland. Foto: Gerard Veldhuis

Hij weet, dat er ergens mensen zijn die van hem houden."

"Ik zou willen dat meer men-sen op de hoogte raken van hoe echt hard nodig", stelt Gabi.

Driekwart van jongeren bepaalt

Kannibaal bewaarde lichaamsdelen

Man zaagde slachtoffers aan stukken en at sommigen gedeeltelijk op

MILWAUKEE (AP) - Een man die maandag werd gearresteerd nadat de politie in zijn flat een groot aantal lichaamsdelen had aangetroffen, heeft volgens berichten in de pers bekend elf mensen te hebben vermoord en sommigen gedeeltelijk te hebben opgegeten.

Buren hebben gezegd dat rond het appartement van de verdachte, Jeffrey Dahmer, al maandenlang een penetrante lucht hing. Sommigen zeiden geschreeuw en geluiden van vechten en van een elektrische zaag te hebben gehoord.

Een onderbuurman zei dat hij vaak wakker was geworden van geluiden als van een handgemeen en eenmaal een kind te hebben horen huilen. Volgens de politie heeft geen van de buren echter ooit een klacht ingediend.

De 31-jarige Dahmer werd gearresteerd nadat een man met handboeien om de politie had verteld uit de flat te zijn ontsnapt, waar Dahmer hem met een mes had bedreigd.

In de woning, waar het wemelde van de vliegen, vond de politie behalve talloze lichaamsdelen ook een vat zoutzuur en foto's en tekeningen van verminkte, ontzielde lichamen. Een koelkast bevatte drie hoofden. Dinsdag moest een speciaal team voor het opruimen van gevaarlijke stoffen met gebruik van zuurstoftanks de flat leeghalen.

Chocoladefabriek

Dahmer, die de afgelopen zeven jaar werkzaam was in een chocoladefabriek, kwam in maart vorig jaar vrij na een gevangenisstraf van tien maanden wegens seksuele toenadering tot een 13-jarige jongen, die hij onder meer geld had geboden om naakt voor hem te poseren. De

Een politiemann fotografeert lichaamsdelen die in het appartement werden gevonden.

Foto: AP

familie van de jongen vreest dat diens 14-jarige broer, die sinds 26 mei wordt vermist, een van de slachtoffers in Dahmers flat is. De politie zei overspoeld te worden met telefoontjes van mensen die een familielid missen.

Het rechtbankdossier van Dahmer bevat onder meer een brief van diens vader met een verzoek aan de autoriteiten zijn zoon na vrijlating uit de gevangenis onder psychiatrische behandeling te stellen. "Ik heb het

gevoel dat dit onze laatste kans is om echt iets te bereiken en dat u daartoe de sleutel bezit", schreef Dahmer senior.

Slaapmiddel

Dahmers stiefmoeder, Shari Dahmer, verklaarde tegenover de krant Plain Dealer dat Dahmer twee jaar geleden een man naar zijn kamer had gelokt en hem met een slaapmiddel in de koffie had verdoofd. De man werd echter op tijd wakker en

wist te ontsnappen. "Sindsdien leefden we in angst", zei zij.

De krant Sentinel zei van een niet nader genoemde bron te hebben vernomen dat Dahmer inmiddels elf moorden heeft bekend. Ook zou hij hebben bekend zich schuldig te hebben gemaakt aan kannibalisme. Volgens de bron is het niet uitgesloten dat Dahmer in de afgelopen twee jaar in totaal 18 mensen, voor het merendeel mannen, heeft vermoord.

wat er in winkels gekocht wordt

Door Paul Geerts

Jeroen Aarts (14) uit Waalwijk vindt de reclame een van de leukste programma's op televisie. Aan de spotjes over wasmiddelen heeft hij een hekel omdat ze allemaal hetzelfde zijn, maar die van cola, Mora en Mona gaan er in als koek. Of reclame invloed heeft, weet hij niet. "Soms kom ik in de winkel, dan zie ik iets wat ik op de reclame gezien heb en dan neem ik het mee. Gewoon om te proberen", zegt hij. NB 13

Jeroen doet regelmatig boodschappen met zijn ouders. Hij is niet de enige. Cerial Thissen (13), Astrid van Lisdonk (13) en Evelien Dekkers (12), die net als Jeroen in de eerste klas van scholengemeenschap De Rooi Pannen zitten, gaan bijna iedere week mee naar de winkel.

"Voor de gezelligheid", zegt Evelien, maar dat is niet de enige drijfveer. Vaak komen er veel meer boodschappen in huis dan de bedoeling was. "Soms wil ik dat mijn moeder iets meeneemt en dan ga ik mee om te kijken of ze dat echt doet", bekent Cerial. "Als ik dan wat anders zie, moet het ook mee."

Gezeur

De vier klasgenoten zijn beslist niet uniek. Het onderzoeksbureau Trendbox onderzocht wat de invloed van kinderen is als er iets in huis moet komen. Driekwart van de jongeren blijkt veel invloed te hebben. Ze bepalen

Van links naar rechts: Jeroen, Evelien, Astrid en Cerial. 'Het gaat niet om de wasverzachter.'

Foto: Jan Stads

welke cola, welke boter, welke stereo en soms zelfs welke auto er wordt aangeschaft.

Uit het onderzoek blijkt dat ouders graag aan de wensen van kinderen toegeven om van het gezeur af te zijn. Als ze niet aan de eisen van kinderen tegemoet komen, volgt meestal een huilpartij. Maar dat is niet de enige reden. Ouders zien niet graag dat hun kinderen buiten de boot vallen. Jonge kinderen willen bij voorbeeld graag zelf zeggen welk merk drank er in het lunchpakketje mee naar school gaat. Met

zo maar een appelsapje horen ze er niet bij.

"Het gaat niet om de wasverzachter", zegt Jeroen voor de duidelijkheid. "Ik zorg voor de drankafdeling. Light-produkten komen er bij ons niet in, omdat ik daar een hekel aan heb." Bij Astrid thuis gaat het precies hetzelfde. "We drinken Pepsi omdat wij dat willen", zegt ze nadrukkelijk.

Ook bij de aanschaf van de stereo spreekt Cerial een woordje mee. "Een radio moet bij voorbeeld wel merkvast zijn", vindt

hij. "Ik wil geen onbekende merken. Gelukkig wil pa ook alleen maar echte merken." Jeroen heeft ook nagedacht over de auto. "Mijn zus en ik wilde elektrische ramen en die hebben we nu." Op de vraag of ze er iets mee doen, antwoordt hij ontkennend. "Mijn vader doet ze meestal op slot."

Astrid moet even nadenken. "De computer", zegt ze uiteindelijk. "Die staat er omdat mijn broer en ik er graag een prijs". Wij zijn ook de enige die ermee werken."

Het viertal moet bekennen dat meepraten niet altijd lukt. Ze vinden het vooral belangrijk als het om iets gaat dat ze zelf moeten gebruiken, zoals een fiets of kleding. "Mijn moeder neemt wel eens een T-shirt mee", zegt Cerial. "Maar meestal mag ik mijn kleding zelf uitzoeken." Jeroen gaat ook mee als er nieuwe kleding moet komen. "Meestal kijk ik niet naar de prijs", bekent hij. Cerial let wel goed op de prijs. "Ik ga in verschillende winkels kijken voordat ik iets koop."

(Door Anne Marie van der Kolk)

Honderd procent genezing? Hij hoopt er niet meer op. Zijn eisen heeft hij wat dat betreft al een eind verlaagd. Als eten geen obsessie meer is, heeft hij zijn doel bereikt. „Ik betwijfel of ik er helemaal vanaf wil komen. Anorexia is m'n houvast. Ik heb het nodig. Maar zó kan ik ook niet doorgaan. Ik weet het, het is zo dubbel als wat.”

Veertien jaar geleden, hij was toen een jonge rechtenstudent, knapte er iets in hem. Het leek of het gesukkel met zijn eetverslaving van de jaren ervóór, de ziekenhuisopnames, sondevoeding en alle goedbedoelde diepte-gesprekken op niks waren uitgelopen. Fons gaf zijn studie eraan, werkte nog een tijdje maar kon niet opboksen tegen de verwachtingen die hem in zijn ogen werden opgelegd.

Sindsdien zit hij thuis in zijn flat, ziet niet al te veel mensen. Nee, de wereld is niet van hém. „Mijn verlegenheid verlamt me. Ik zal voor een deel met mijn ziekte moeten leren leven. Toch hoop ik nog 's over dat minderwaardigheidscomplex en die zelfbeschuldigende houding heen te kunnen stappen zodat ze me niet meer verlammen.”

Eenzaam

Hij groeide op in Amsterdam, in een gezin waar strakke normen heersten en weinig contacten met de buitenwereld bestonden. Terugkijkend zegt hij: „Ik was vaak bang en eenzaam. Om de een of andere reden onderdrukte ik elke traan of woede-uitbarsting. Ik was echt een voorbeeldig kind, niet kwaad te krijgen.”

Alles veranderde toen het gezin naar Nijmegen verhuisde en Fons zijn toch al schaarse contacten kwijtraakte. „Ik ging dood van heimee.” In die tijd moet hij gedacht hebben: als ik slanker was zou ik misschien meer geaccepteerd zijn. Levens-echte reclameborden waarop stoere mannelijke boys hem in het gezicht staarden vertelden hem hoe hij moest zijn en hoe hij niet was.

Zijn hang naar perfectie hielp hem nog een handje. Net als de sfeer vroeger thuis was ook de reclame voor hem doordrenkt met het grote gebod: slank maakt geliefd en waardevol. Zijn perfectionisme matte hem af. Zijn wanhoopspogingen om aan (z'n eigen) eisen te voldoen mislukten faliekant. De spanningen en frustraties hierover vertaalden zich in hongergedrag afgewisseld met vreetbuien.

„Het is een dubbel-leven, heel paradoxaal. Als collega's enthousiast vertelden wat ze in het weekend allemaal hadden ondernomen, kreeg ik het benauwd. Alles waar ik in het

Als eten een obsessie is 'Anorexia is mijn houvast in het leven'

20
1-7-91

Na veertien jaar is hij de schaamte voorbij. Maar om met naam en toenaam in de krant te verschijnen gaat hem nog nèt iets ver. Vijfendertig jaar is Fons nu en nog altijd verwickeld in een haat/liefde-verhouding met zijn probleem: anorexia (boulimia) nervosa. Periodes van hongeren soms afgewisseld met vreetbuien uit nerveuze oorzaken. Anorexiapatiënten zijn bang de controle over hun eigen leven te verliezen en bijten zich daarom vast in een ziekelijke eetverslaving. Fons is een van de weinige mannen met anorexia die in de openbaarheid willen treden. Anorexia nervosa - met de varianten boulimia en obesitas (vetzucht) - staat bekend als een typische vrouwenziekte, maar toch wordt steeds duidelijker dat ook mannen kunnen lijden onder anorexia. Hoeveel mannen aan de ziekte lijden is onbekend. Ook is er niks bekend over de totale omvang van het probleem. Hulp aan anorexia-patiënten schiet volgens Fons nogal eens tekort.

● Eetproblemen beheersen het leven van de patiënt. Het plunderen van de koelkast gaat gepaard met braken en extreem hongeren. Foto: Deventer Dagblad.

weekend behoefte aan had was uitslapen, thuis zitten. Maar aan de andere kant wilde ik dolgraag net zo'n interessant sociaal leven hebben als mijn collega's." Zijn gewicht zakte intussen van 60 naar 33 kilogram. Fons leefde op bijna niks, ging een paar keer onderuit en had het voortdurend koud. Zijn gevoel leek dood, hij leefde als het ware alleen nog 'in zijn hoofd'.

Het idee dat anorexia een typische vrouwenzaak is, is een mythe, vindt Fons. De reclame mag dan wel erg de nadruk op het vrouwelijk schoonheidsideaal leggen, de mannelijke variant bestaat ook. Fons kent maar één man met anorexia nervosa maar gelooft dat de rest zich angstvallig schuilhoudt. „Want als een man gek gaat doen over eten dat is hij al gauw

een aansteller. Want een man moet sterk zijn.”

Twee jaar geleden had hij de euvle moed om zich te melden bij de stichting Anorexia Nervosa. Uiteindelijk begon hij zelf een praatgroepje in zijn woonplaats. Maar echt veel verder is hij nog niet gekomen.

Volgens hem heeft de officiële hulpverlening (de Ursulaklinie in Wassenaar, Riaggs, psychiaters enzovoorts) een brevet van onvermogen afgegeven. „Ik ben dat soort hulp beu. Vroeger verwachtte ik dat de oplossing van de psychiater kwam, maar het is me duidelijk geworden dat niemand echt raad weet met eetverslavingsproblemen. Wat me in al die tijd echt goed deed is

warme belangstelling zonder al teveel regeltjes. Ik wil graag m'n eigen leven onder controle houden.

Toch merkt hij vooruitgang. Zijn leven is leefbaarder geworden ondanks de angsten die hem nog ingesnoerd houden. Angst omdat hij enerzijds zichzelf wil zijn, maar anderzijds niet weet wie hij is en voortdurend op zoek is naar normen. Angst ook voor anderen die een bedreiging vormen voor zijn toch al zo wankel eigenwaarde. Tegelijkertijd verlangt hij naar gezelschap en bevrijding van schaamte en schuldgevoelens over zijn tekortkomingen in relaties met anderen.

„Ik wil gewoon kunnen ge-

nieten en niet zo ingehouden leven. Ik wil eruitbreken, dingen doen. Ik word wel 's kwaad op de hulpverlening die er niks van bakt. En op de maatschappij die mij verdorie opzadelt met een ideaalbeeld van de man.”

Inlichtingen over eetverslavingsproblemen: stichting Anorexia Nervosa, postbus 67, 6880 AB Velp. De stichting houdt contactdagen en kent een aantal zelfhulpgroepen voor patiënten en hun familieleden die dikwijls erg te lijden hebben onder het afwijkend eetgedrag van patiënten. Verdere informatie over eetstoornissen: Ursulaklinie, Wassenaar, telefoon 01751-19350.

De visie van de psychiater op de toerekeningsvatbaarheid en gevaarlijkheid van de verdachte kan van grote invloed zijn op diens toekomst. Zonder psychiatrische rapportage kan bij voorbeeld niemand tbs krijgen. Voor de Utrechtse rechtbank is geregeld kritiek te beluisteren op het werk van de psychiater. Hij acht zich soms in wel zeer korte tijd in staat iemands hele zieleleven bloot te leggen. Maar tot nu toe worden psychiaters nog nauwelijks ter verantwoording geroepen.

door
ineke peters

UTRECHT — 'Verdachte is lijdende aan een gemengde persoonlijkheidsstoornis op basis van een psychopatische ontwikkeling met enerzijds afhankelijk componenten, anderzijds antisociale componenten'. 'Betrokkene heeft een hysterische karakterneurose'. 'Er is sprake van een borderline-persoonlijkheidsstoornis'. Psychiaterstaal. Vakjargon. In deze gevallen echter niet bedoeld voor de patiëntenkaart, maar geschreven ter voorlichting van rechters; niet medisch geschoolde juristen.

Zij moeten mede op grond van het psychiatrisch rapport, dat over de verdachte van een ernstig misdrijf is gemaakt, bepalen of de verdachte toerekeningsvatbaar was toen hij het misdrijf pleegde. En vervolgens beslissen over de op te leggen straf en/of maatregel.

Hoe groot de invloed is van het psychiatrisch oordeel op het uiteindelijk rechterlijk oordeel (de strafmaat) is onduidelijk. Feit is wel dat het wettelijk onmogelijk is iemand tbs op te leggen zonder dat daaraan voorlichtingsrapporten van een psychiater en een andere gedragsdeskundige ten grondslag liggen. In 98 procent van de gevallen neemt de rechtbank een tbs-advies over. De visie van de psychiater kan dus van grote invloed zijn op iemands toekomst na de rechtszaak.

Als de psychiater iemand volledig toerekeningsvatbaar verklaart voor het door hem gepleegde misdrijf en de rechtbank neemt die visie over, staat niets een flinke (gevangenis)straf meer in de weg. Verdachten hopen meestal dat de psychiater hen verminderd toerekeningsvatbaar verklaart en niet gevaarlijk acht. De kans bestaat dan immers dat de rechtbank een lagere straf oplegt dan gebruikelijk in vergelijkbare zaken. Maar oordeelt de gedragsdeskundige dat iemand ernstig gestoord is en een gevaar is voor zichzelf en voor anderen, dan komt al snel een terbeschikkingstelling (tbs) om de hoek kijken. Een tbs geldt voor twee jaar, maar kan telkens door de rechter met één of twee jaar worden verlengd.

Hoe de psychiater tot zijn oordeel komt, is onduidelijk. Hij krijgt van de rechter-commissaris, de leider van het gerechtelijk vooronderzoek in een strafzaak, het verzoek een voorlichtingsrapport te schrijven. Verder bemoeit de rechter zich nergens mee. Richtlijnen voor de rapporteur bestaan niet en hij wordt door niemand vakmatig gecontroleerd.

In de rechtszaal valt echter geregeld kritiek te beluisteren op psychiatrische rapporten. Verdachten herkennen zich niet in het beeld dat de zenuwarts op papier van hen schetst. Of ze klagen er over dat de man maar één of twee keer een uurtje bij ze is geweest in de cel. Hoe kan hij dan hun hele zieleleven blootleggen?

Advocaat mr. Emile Terheggen herinnert zich een recente zaak waarin hij het rapport van de psychiater eigenlijk 'flut' vond. Toch hield hij die kritiek wijselijk voor zich, omdat de inhoud van het rapport helemaal in het straatje van zijn cliënt paste. De taak van de advocaat

is nu eenmaal het belang verdedigen van de verdachte zoals hij zijn belang ziet", aldus Terheggen. „Dus als advocaat licht je datgene uit het rapport wat je ten voordele van je cliënt kunt gebruiken”.

In het rapport waarover Emile Terheggen het heeft komen de conclusies dat de verdachte een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens heeft en verminderd toerekeningsvatbaar is, uit de lucht vallen en ze worden ook niet nader toegelicht. En de conclusie dat er geen kans bestaat op herhaling, lijkt louter gebaseerd op de zinsnede in het rapport van de verdachte zelf die aan de psychiater verklaart dat hij ervan overtuigd is dat hij iets dergelijks niet meer zal doen.

Ook buiten de rechtbank klinken kritische geluiden. Eind vorig jaar stelde criminoloog Hoefnagels op een congres dat het rapport van de getuige-deskundigen 'in veel gevallen niet meer is dan een vorm van gesubsidieerde roddel'. Jurist Ch. Haffmans concludeerde twee jaar geleden in zijn proefschrift dat de psychiaters teveel macht hebben in het strafrecht.

En psychiater S. Tuinier, zelf auteur van meer dan honderd voorlichtingsrapporten, promoveerde op een proefschrift waarin hij stelt dat 'er geen enkele relatie bestaat tussen een psychiatrische stoornis en criminaliteit'. Volgens hem hebben de rapporten die psychiaters uitbrengen voor de rechtbank niets met medische wetenschap te maken en 'bedenken ze allerlei verklaringen om maar een reden voor het crimineel gedrag te vinden'.

De Utrechtse rechter-commissaris mr. G. van Ham heeft geen problemen met de rol van de psychiater in het strafproces. Hij beschikt over een lijst met een achttal namen van zenuwartsen die geregeld rapport uitbrengen aan de rechtbank. Zij worden zo'n beetje om beurten gevraagd. „Je benoemt een psychiater en je mag altijd vertrouwen op diens deskundigheid, omdat hij beëdigd psychiater is”, zegt Van Ham. Hij trekt de vergelijking met een beëdigd makelaar. Als die een huis taxeert ga je immers ook af op zijn oordeel.

Van kritiek op de kwaliteit van de psychiatrische rapporten is hem niets bekend. Dat de rechtbank de laatste tijd enkele keren achter elkaar om nieuwe, aanvullende rapportage heeft gevraagd, al dan niet na kritische opmerkingen van de officier van justitie of de verdediging, hoort de rechter-commissaris voor het eerst. Rechters praten onderling niet over dergelijke zaken. Ook in dit geval gaat het adagium op dat 'de rechter spreekt in zijn vonnis'. Maar vonnissen krijgt de rechter-commissaris niet onder ogen.

Theoretisch is het dan ook goed mogelijk dat verschillende straffkamers van de rechtbank kritiek uiten op een bepaalde psychiater, zonder dat die kritiek ergens samenkomt en er iets mee wordt gedaan. Intussen blijft de visie van de betreffende arts van (grote) invloed op de toekomst van verdachten. Ook van het openbaar ministerie en van de advocatuur hoort de rechter-commissaris nooit hoe zij tegen de rapportages aankijken. En met de rapporteurs zelf heeft hij geen contact over hun werk. Het enige dat hij weet is dat hij zo nu en dan een zaak terugkrijgt van de rechtbank

met het verzoek een nieuwe deskundige te benoemen.

Begin dit jaar was er voor de Utrechtse rechtbank een paar keer achter elkaar kritiek op rapporten van psychiater dr. D. Kok. Kok zelf, daarmee geconfronteerd, zei dat voor het eerst te horen. En bleef, een toelichting op zijn visie in de betreffende zaken gevend, 'pal' achter zijn rapporten staan 'vanuit volledige deskundigheid'. „Als er kritiek is, heeft de lezer de essentie van het rapport niet opgepikt”, zegt deze psychiater. „Het is een kwestie van lezen. De psychiater heeft nu eenmaal een bepaalde denkwereld”.

Advocaat mr. W. Vermeulen maakte mee dat psychiater Kok in de strafzaak tegen een 30-jarige Amsterdammer van plan was geen tbs te adviseren. Maar in zijn rapport beweerde Kok uiteindelijk het tegenovergestelde; hij concludeerde dat tbs voor deze verdachte noodzakelijk was. De psychiater had zijn standpunt herzien toen hij had gehoord dat de Amsterdammer in het huis van bewaring bij twee incidenten betrokken was geweest. De man had gevochten met een medegegetineerde en zich agressief opgesteld tegenover een bewaarder.

Uiteindelijk kreeg hij geen tbs, maar een gevangenisstraf van drie jaar. Want de tweede psychiater die, op verzoek van de verdediging, over de Amsterdammer rapporteerde vond een terbeschikkingstelling weer niet nodig.

Terugkijkend op deze zaak reageert advocaat Vermeulen nog steeds furieus. „Mijn bezwaar is dat Kok, afgaande op twee incidenten waarvoor mijn cliënt verklaringen had, het rapport op het meest essentiële punt heeft veranderd. Dat vind ik een waardevolle manier van doen. Dit zijn

toch te verdomd belangrijke beslissingen om zo snel van mening te veranderen”, aldus Vermeulen.

Volgens Kok is hij echter nauwelijks van mening veranderd. Hij zat meteen al op tbs, maar had zich aanvankelijk door de psycholoog, die eveneens over deze verdachte had gerapporteerd en tbs niet noodzakelijk vond, laten overtuigen. Nadat hij van de incidenten in het huis van bewaring had gehoord, was hij teruggekeerd naar zijn oorspronkelijke mening.

Wie er gelijk heeft in deze zaak doet er niet toe. Dit voorbeeld maakt wel duidelijk dat kleine oorzaken soms grote gevolgen kunnen hebben. Tbs is een voor iedereen zeer ingrijpende maatregel. Het gaat immers om een gedwongen behandeling, waarvan de duur vooraf onbekend is. Tbs kan in principe levenslang duren. Advocaat Terheggen wijst er dan ook op dat een psychiatrisch rapport ter voorlichting van de rechtbank niet meer is dan een 'momentopname waarvan vreselijk veel afhangt, omdat de rapportage beslissend kan zijn voor jarenlange behandeling'.

Over de snelheid waarmee de rapporten tot stand komen, kan deze advocaat zich verbazen. Ook mr. L. Pütz is die mening toegedaan. Laatst nog presteerde een psychiater het volgens hem om na slechts één gesprek van anderhalf uur in de politiecel een lijvig rapport van dertien pagina's af te leveren. Daarin concludeerde de psychiater dat deze verdachte geen ziekelijke stoornis had, maar dat wel sprake was van een persoonlijkheidsproblematiek. Hij was verminderd toerekeningsvatbaar. Gevaar voor herhaling was niet uit te sluiten. Behandeling in een psychiatrisch ziekenhuis was

niet nodig, maar ambulante behandeling wel.

„Het lijkt me stug dat je iemand na één gesprek van anderhalf uur zo uitgebreid en diepgaand kunt analyseren”, zegt advocaat Pütz. „Maar ja, ik ben niet deskundig op dat terrein. Toch denk ik dat je wat meer moet weten, wat meer moet testen voordat je tot een gedegen oordeel kunt komen. In dit geval ben ik niet verder gegaan met het rapport, omdat de conclusies gunstig waren voor mijn cliënt, maar als dat niet zo was geweest zou ik een contra-expertise hebben aangevraagd”.

„Je kunt met de psychiatrische rapporten niet altijd uit de voeten”, zegt officier van justitie mr. P. van der Molen, die overigens blij is met de deskundige rapportage over de psyche van de verdachte. „Ik heb er alleen wat aan als de psychiater daarin uitlegt hoe hij tot bepaalde conclusies is gekomen. Maar als een rapport conclusies heeft zonder verdere onderbouwing en alleen uitgaat van wat de verdachte zegt, vind ik dat niet goed en kan ik er niks mee. Echt vaak komt dat niet voor, maar elke keer dat zo'n rapport tekort schiet vind ik al te veel, want je vraagt niet voor niks het oordeel van een psychiater. Het gebeurt meestal in zeer ernstige zaken”.

Als psychiaters wat vaker op de zitting zouden worden gevraagd om hun visie toe te lichten en vragen daarover te beantwoorden, zou de situatie wellicht al wat verbeteren, meent advocaat Emile Terheggen. Dat zou een vorm van controle kunnen zijn. De rapporteur zou zijn conclusies in het openbaar moeten onderbouwen, zich moeten verantwoorden voor wat hij heeft opgeschreven en in gewoon Nederlands moeten vertellen wat er aan de hand is. Aan de andere

kant, stelt advocaat Pütz, behoeft een goed, en dus helder rapport helemaal geen nadere uitleg voor de rechtbank.

De psychiaters zelf, bij monde van dr. D. Kok en prof. dr. A. van Leeuwen, lijken best bereid vaker naar de rechtbank te komen om hun werk toe te lichten. Ze zouden het ook prettig vinden eventuele kritiek te horen. Maar aan richtlijnen voor hun werkwijze hebben ze absoluut geen behoefte. Ieder geval is immers weer anders.

Van Leeuwen, hoogleraar forensische psychiatrie in Leiden zegt daarover: „Bij iemand die al wat ouder is en veel heeft meegemaakt, kost het al flink wat tijd voor je zijn levensloop op papier hebt. Maar bij een jong iemand met een betrekkelijk eenvoudige levensloop lukt dat misschien wel in een uur. De een is gesloten en zegt weinig. De ander stormt binnen en loopt een uur lang leeg zonder dat je iets hebt kunnen vragen. De duur van de rapportage hangt ook af van hoe woordenarm of woordenrijk iemand is en of iemand gedetineerd zit of niet”.

Dat de psychiater zich aan geen enkele richtlijn hoeft te houden bij de totstandkoming van zijn rapport vindt vice-president van de Utrechtse rechtbank mr. Th. Clarenbeek prima. „Hij doet zijn vak, ik het mijne. Als de psychiater meent dat hij zijn rapport kan schrijven na twee gesprekken van twintig minuten, dan kan dat. Ik ben geen psychiater. Stel dat we zouden zeggen dat de psychiater minstens vijf keer een uur met de verdachte moet praten en die goede man weet het na een uur allemaal wel, dan zit hij vier uur voor niks te kletsen. Ze kunnen mij toch ook niet voorschrijven hoe lang ik over de behandeling van een zaak op de zitting doe of

hoeveel tijd ik moet besteden aan het lezen van het dossier. Dat duurt zolang als het duurt".

Prof.dr. Van Leeuwen heeft er de laatste tijd een gewoonte van gemaakt in zijn rapporten te vermelden hoeveel gesprekken hij met de verdachte heeft gevoerd en in welk tijdvak. Voordat hij zijn rapport indient wordt het door niemand gelezen. Maar als zijn deskundig oordeel is gevraagd over iemand die van een zeer ernstig delict wordt verdacht, wil Van Leeuwen, zeker als hij een ingrijpende maatregel als tbs adviseert, heel graag op de zitting komen.

"In zaken waarbij veel op het spel staat, vind ik dat partijen de gelegenheid moeten hebben je nadere vragen te stellen", aldus Van Leeuwen. "Als ik tbs adviseer en de verdachte is het daar niet mee eens, moeten hij en zijn raadsman op de zitting de mogelijkheid hebben me aan te vallen. Dat vind ik niet vervelend. Het hoort er gewoon bij. Dat geldt ook als het openbaar ministerie tbs op zijn plaats vindt, terwijl ik een andere mening heb. De officier mag me dan zwaar onder vuur nemen".

"De essentie van het vak is dat je werkt in een belangenconflict en dat betekent a priori dat je kritiek zult krijgen. Ook de rechters zijn in vergelijking met vroeger veel kritischer geworden op de psychiater en terecht. De psychiater wordt tegenwoordig veel minder dan eerst gezien als de zielengeroe die op dat duistere terrein het heilige geweten heeft".

"Rapporteren is discussiëren" is volgens psychiater dr. D. Kok de kern van het verhaal. En dat maakt zijn werk nu ook net weer afwisselend en interessant. Bovendien scherpt het de aandacht. Over zijn macht in het strafproces is hij duidelijk. "Ik breng adviezen uit. En die adviezen kan de rechtbank ter harte nemen, maar ze kan er ook over in discussie gaan. Je macht is impliciet. Je deskundigheid geeft gezag. Vanuit die deskundigheid schrijf ik mijn rapporten".

"Een psychiater heeft niet meer macht dan hij van de rechter krijgt", stelt rechter mr. Th. Clarenbeek resoluut als hem naar de invloed van de psychiater op het vonnis wordt gevraagd. "De psychiater heeft in zoverre een belangrijke rol dat hij ons voorlicht op punten waarop wij niet deskundig zijn". Uiteindelijk wikt en beschikt de rechter op grond van de informatie die hem van alle kanten is aangedragen. Het psychiatrisch rapport is een van de instrumenten die de rechter gebruikt. Ook een reclasseringsrapport, een voorstel dienstverlening of een technisch rapport van het gerechtelijk laboratorium kunnen een rol spelen.

Dat psychiaters tot nu toe van niemand horen of er kritiek op hun rapporten is geuit, komt volgens advocaat Putz doordat de rechtbank geen officieel aanspreekpunt heeft voor dit soort zaken. Bij zo'n aanspreekpunt, Putz denkt aan een van de vice-presidenten, zouden advocatuur en rechterlijke macht met vragen en opmerkingen over de rapporten terecht moeten kunnen. Deze functionaris zou de kritiek dan kunnen doorgeven aan de rechter-commissaris en de betreffende psychiater.

"Uit hoofde van kwaliteitsbewaking lijkt me dat een ideale oplossing", zegt Putz. "Verder lijkt het me niet teveel werk om bij voorbeeld een keer per half jaar met de rapporterende psychiaters op de rechtbank een paar rapporten te bespreken waarop kritiek is geuit en een soort overlegvergadering te houden. Natuurlijk is het niet leuk als jouw rapport daar wordt besproken, maar dat je die kans loopt, betekent wel dat je tijdens je werk beseft dat dat met je kan gebeuren en dan zorg je wel dat je je werk goed doet".

Zwarte Amerikaan gaat veel eerder de cel in dan zwarte Zuidafrikaan

VS gebruiken strafrecht als schepnet voor „mislukkelingen”

Nieuwsdienst The Guardian

WASHINGTON — De gevangenkampen in de Sovjet-Unie worden gesloten, maar er is een nieuwe Goelag Archipel aan het ontstaan in de Verenigde Staten waar het beruchtste gevangenisstelsel ter wereld bestaat. In de federale, de staats-, en districtsgevangnissen zitten meer dan een miljoen gevangenen. De Verenigde Staten staan daarmee op de niet benijdenswaardige eerste plaats van de wereldranglijst met landen die een hoog aantal gedetineerden hebben.

De cijfers zijn afschuwelijk voor ieder land, en helemaal voor een welvarende democratie. In de Amerikaanse Goelag zitten 426 mensen per honderdduizend inwoners gevangen. Dat zijn er veel meer dan in Zuid-Afrika (33 per honderdduizend) en de Sovjet-Unie (268 per honderdduizend). Groot-Brittannië, dat berucht is in West-Europa vanwege zijn aantal gevangenen, heeft er 97 per honderdduizend en Nederland nog niet de helft van dat aantal.

De Amerikaanse Goelag groeit snel. Volgens het Nationale Instituut voor Justitie neemt de gevangenisbevolking met 13 procent per jaar toe. Om dat tempo bij te houden zouden er gigantische

en worden dan voorwaardelijk vrijgelaten", verklaart rechter William Schwarzer in een pleidooi voor hervorming van het gevangeniswezen.

Het Amerikaanse strafrecht dat per dag meer dan 1500 mensen in de gevangenis doet belanden, is voor iedereen slecht. Voor zwarte Amerikanen is het een voortdurend dreigende realiteit. Een zwarte in Amerika heeft viermaal zoveel kans in de gevangenis terecht te komen als een zwarte in Zuid-Afrika. En op de vier zwarte mannen tussen de 20 en 29 jaar zit of in de gevangenis, of is voorwaardelijk op borgtocht vrij. Voor blanken is dat een op de zestien.

Het aantal zwarten tussen de 20 en 29 dat met justitie te maken heeft is 609.690. Dat is groter dan het aantal zwarten van alle leeftijden dat hoger onderwijs geniet: 436 duizend. De vergelijkende gevangenis/hoger onderwijs is vooral leerzaam als je de relatieve kosten erbij neemt. Een jaar studeren op Harvard is de helft goedkoper dan een jaar lang een veroordeelde in een federale gevangenis onder verscherpte bewaking plaatsen.

De term "Amerikaanse Goelag" is meer dan alleen een metafoor omdat het Amerikaanse gevangenisstelsel voor blanke en zwarte Amerikanen een verschillende betekenis heeft. Amerikaanse veroordeelden zijn geen politieke gevangenen in de oude, stalinistische

betekenis van het woord, hoewel veel radicalen zeggen dat ze dat wel zijn. Ze zitten niet gevangen vanwege hun politieke denkbeelden. Maar Stalin zette ook hele groepen vast in zijn Goelag vanwege hun sociale klasse, of omdat ze werden beschouwd als een gevaar voor zijn systeem. Het unheimische gevoel bestaat, zelfs in het Amerikaanse establishment, dat het strafrecht in de praktijk racistisch werkt, ook al is het op papier in beginsel neutraal.

In een rapport van een werkgroep voor hervorming van het gevangeniswezen stelde Marc Mauer de klemmen de vraag: zijn Afro-Amerikaanse mannen een bedreigde soort? De sterftecijfers van jonge zwarten zijn zo hoog dat een dag op straat in Washington DC voor hen veel gevaarlijker is dan de woestijn tijdens de operatie Desert Storm of de jungle tijdens de Vietnamoorlog.

Mauer heeft getracht het vraagstuk te plaatsen in een bredere context van sociaal verval en van de strijd tegen drugs. "Afro-Amerikaanse mannen die een onevenredig laag inkomen hebben, krijgen met een reeks problemen te maken, zoals het sociaal-economisch verval van de binnensteden, geringe opleidingsmogelijkheden voor jonge mensen; en het falen van het schoolstelsel, de gezondheidszorg, en andere voorzieningen die jonge zwarten zou-

den kunnen helpen. Daarbij komen voortdurende armoede en een verdeling van de welvaart die de verschillen tussen arm en rijk de afgelopen twintig jaar alleen maar groter hebben gemaakt", zo redeneert hij.

"De strijd tegen drugs is in de afgelopen tien jaar de belangrijkste factor geweest bij de overbevolking van de gevangnissen. Arrestaties en vervolging in drugszaken zijn na 1980 ieder jaar toegenomen en het aantal Afro-Amerikanen dat wegens drugsmisdrijven is gearresteerd is nog sneller gestegen dan het aantal arrestaties voor de bevolking als geheel. Tussen 1984 en 1988 is het percentage zwarte arrestanten in drugszaken landelijk gestegen van 30 tot 38 procent" (zwarten vormen ongeveer 11 procent van de bevolking). "Omdat de oorlog tegen de drugshandelaren voornamelijk wordt gevoerd via het strafrecht en zich hoofdzakelijk concentreert op drugsgebruikers in de grote steden, komen er steeds meer drugsgebruikers bij en belanden er steeds meer zwarten in de gevangnissen".

Het punt is dat het strafrecht in toenemende mate wordt gebruikt om sociale problemen in de Verenigde Staten op te lossen. Het strafrecht is het belangrijkste schepnet geworden om drugsgebruikers, geesteszieken, daklozen en andere "sociale mislukkelingen"

te vangen, die vervolgens achter slot en grendel uit het zicht verdwijnen.

"Als ik de administratie van staats- en districtsgevangnissen doornem, blijkt dat 85 procent van de zaken met drugscriminaliteit of drugsgebruik te maken heeft", zegt Scarlett Carp. Zij is een Britse strafrecht-deskundige die in de VS onderzoek doet naar de veranderende populatie in Amerikaanse gevangnissen.

"In Amerikaanse gevangnissen is gemiddeld 15 procent van de gedetineerden geestesziek. Omdat veel sanatoria zijn gesloten, zijn veel psychiatrische patiënten de maatschappij weer ingeschipt. Veel van hen komen vervolgens in de gevangenis terecht. De vergrijzing van de VS betekent ook dat er steeds meer oude mensen in de gevangenis terecht komen. En dat houdt weer automatisch in dat er steeds meer gedetineerden komen met lichamelijke gebreken. In de meeste delen van het land bestaat tussen de 15 en 22 procent van de gevangenen uit misdadigers die een zedendelict hebben gepleegd".

"In Amerikaanse gevangnissen zitten niet langer vrijwel uitsluitend "gewone" misdadigers. Het probleem is dat de cijfers alleen voor de omgang met die klassieke gedetineerden zijn opgeleid", zo heeft Scarlett Carp in haar onderzoek geconstateerd.

Moeder over verkrachting van vijfjarige Claudia

'Je moest eens weten' wat er in mijn hart speelt'

Meisje (5) aangerand in Tilburg. Ondanks een groot buurtonderzoek kon de dader niet achterhaald worden. Een paar regels in de krant. Twee maanden later belt moeder Monique de redactie. Zij wil haar verhaal kwijt. „Niemand kan zich voorstellen wat hier gebeurd is, wat wij meegemaakt hebben. De kinderen spelen hier alleen nog onder toezicht buiten. Ik kan mijn eigen dochterje niet meer aankijken zonder te denken aan wat er met haar gebeurd is, wat die man met haar uitgespookt heeft. Duizend keer per dag”. Het verhaal van een verkrachting. NB 1-6

De Pastoor Leblancstraat in Tilburg. Een doodlopend zijstraatje van de Goirkestraat in de schaduw van het Nederlands Textielmuseum. Zoals op zo veel plekken in Tilburg heeft een textiel fabriek hier plaatsgemaakt voor een rijtje keurige eengezinswoningen. Veel jonge gezinnen. Een kinderrijke buurt met veel binnenplaatsen die een verbinding vormen tussen nieuwbouw en de langgerekte achtertuinen van de oudere woonbebouwing. Een ideale speelgelegenheid voor kinderen.

Door Raud Erich

Paaszaterdag. Monique - 26 jaar, gescheiden, moeder van Claudia (5) en Michael (3) - is bij haar ouders op bezoek geweest. Oma heeft speciaal voor de paasdagen een truitje laten breien voor Claudia. Een Pierrot met een zilveren traan. Om 16.00 uur worden Monique en de kinderen door haar vader thuis afgezet. De kinderen gaan nog even buiten spelen met hun vriendjes. Michael komt na een uurtje binnen. Hij wil met zijn moeder puzzelen. Claudia is nog buiten; ze doet rustig aan, omdat enkele weken eerder in het ziekenhuis een knobbelte van haar hiel gehaald is. Het voetje zit in het gips. Sommige moeders roepen hun kinderen naar binnen. Het loopt tegen half zes. Etenstijd.

Grote jongen

„Ik zit met Michael te puzzelen en hoor Claudia buiten gillen. Samen met Michael ga ik naar buiten en vraag haar wat er is. 'Ze hebben mijn broekje naar beneden getrokken'. Ik vraag haar welk kindje dat gedaan heeft. 'Nee, het was een grote jongen'. Ik schrok, maar het drong nog niet tot mij door wat er werkelijk gebeurd was. Claudia liep wel moeilijk, maar ik dacht dat het aan het looppips lag.”

Monique loopt met haar dochter de binnenplaats af en kijkt rond in de buurt. Geen grote jongen te zien. Michael sjokt er achteraan. „Ik was heel rustig, maar Claudia bleef maar huilen. 'Heeft die jongen nog meer gedaan?'. Er kwam geen antwoord. Ik raakte in paniek en schudde Claudia door elkaar. Met veel gesnik kwam het eruit. 'Hij heeft zijn piemel in mijn billen gestopt'. Ik rende naar huis en bonkte op het raam van een kennis drie deuren haast me. Ik kon alleen maar zeggen 'Ze hebben ons Claudia gepakt'. Mijn buurvrouw vroeg of ik al bij Claudia gekeken had. In de keuken deden we haar maillotje uit. Blauwe plekken, rode striemen, viezigheid, stank. Ik kreeg braakneigingen. 'Wat moet ik doen?'. De politie bellen. Ik draaide 06-11 en schreeuwde dat mijn dochterje verkracht was.”

Buurtonderzoek

Binnen drie minuten staat de straat vol. Surveillance-auto's, rechercheurs van de Zedenpolitie, de GGD, een medewerkster van Bureau Slachtofferhulp. De woning van Monique stroomt vol. Claudia kan nauwelijks iets vertellen over de dader. Donker stekeltjeshaar, een klein snorretje en een roodachtige fiets. Agenten rijden meteen de buurt rond, maar geen spoor van de verdachte. Dezelfde avond start een uitgebreid buurtonderzoek. Twaalf politiemensen bellen overal in de wijk aan. Het levert niets bruikbaar op.

Ondertussen wordt Claudia samen met haar moeder naar het Maria-ziekenhuis gebracht voor medisch onderzoek. „De kinderarts stond ons op te wachten. De opvang was grandioos. Ik stond erbij, maar mocht Claudia niet meer aanraken. Haar kleertjes werden in plastic zakken gestopt voor onderzoek in het laboratorium. Zelfs het vuil onder haar nageltjes werd verzameld en er volgde een inwendig onderzoek. Wat we dachten werd bevestigd. Mijn dochterje was anaal verkracht. Eindelijk mocht ze in bad. Ik zat erbij te brullen.”

Monique vertelt over haar kinderen, de scheiding die vooral voor Claudia een flinke klap was. De extra aandacht die haar dochter nodig heeft. Claudia heeft epilepsie en zit daarom op het medisch kinderdagverblijf Kleuterheil. Michael heeft last van hyperactiviteit. Kinderen die veel zorg nodig hebben. Afhankelijk en aanhankelijk.

Dan komt het eruit. „Voor mij is het allemaal nog extra emotioneel, omdat ik zelf meerdere soortgelijke ervaringen in mijn jeugd gehad heb. Toen ik vijftien was, ben ik ook aangerand en verkracht. Ik heb zelfs in het ziekenhuis gelegen en ben behandeld in verband met angstneurose. Ik weet wat Claudia voelt, wat het betekent als er tegen je wil in zo iets met je gedaan wordt. Destijds werd dat nog heel zacht behandeld door politie

en hulpverleners. Nu gaan ze er gelukkig veel serieuzer mee om, met veel meer gevoel.”

Opvang

Aan opvang is die zaterdagavond geen gebrek. De medewerkster van Slachtofferhulp blijft tot half drie 's nachts praten. Huisgenote José komt uit de nachtdienst en neemt het over. Van slapen komt niets. Bij het naar bed brengen vertelt Claudia dat ze het niet leuk vond van die jongen. Hij had haar centjes beloofd, maar ze had niets gekregen. Haar dochterje wordt tien keer huilend wakker.

De volgende morgen komen de rechercheurs Ria Romein en René Theunis van de Zedenpolitie. René ontfermt zich over Claudia. Hij gaat met het kind zitten kleien en probeert nog wat bruikbare informatie los te krijgen. Monique vertelt boven het hele verhaal nog eens aan Ria. Woensdag belt Ria op. Ze willen Claudia nog een keer verhoren in de speciale kinderstudio op het politiebureau in Eindhoven.

„Donderdag klapte ik pas echt in elkaar. Ik was eerst op de plek gaan kijken waar het gebeurd was. Later was ik aan het stofzuigen en ineens word ik toch kwaad. Ik sloeg tegen de meubels en vloog bijna letterlijk tegen de muur. Gelukkig was José thuis en kwam mijn moeder net binnen. Die hebben me opgevangen. Veel tijd was er niet, want even later belde Ria aan met de mededeling dat we over een uur in Eindhoven moesten zijn.”

Videobanden

Bij het verhoor in de kinderstudio, dat volledig op videobanden opgenomen werd, mocht Monique niet aanwezig zijn. Drie uur later mocht ze wel stukjes van de videoband zien. „Op een gegeven moment vraagt die politieman aan Claudia of ze boos is. Claudia kruipt onder de tafel en zegt tien minuten niks. Dan pakt ze plotseling een schaar van de tafel en knipt een hele pluk haar af. Vreselijk. Ik had haar zo uit dat televisiescherm willen rukken.”

Ook bij de confrontatie van Claudia met enkele mogelijke daders op het politiebureau in Tilburg werd Monique niet toegelaten. Die confrontatie leverde niets op. „Ik heb nog steeds regelmatig contact met de mensen die de zaak behandelen. Ze komen niet verder. Iedere keer krijg ik weer hetzelfde te horen. Ik heb ook een paragnost ingeschakeld. Hij heeft heel opmerkelijke dingen verteld over Claudia, maar komt tot de conclusie dat ze op dit moment geen nieuwe informatie kan verstrekken over de dader en de plaats waar het zich afgespeeld heeft. Volgens hem moet Claudia zeker een half jaar rust krijgen voordat ze zich verder gaat uiten.”

Vier dagen na de verkrachting belt Monique de kinderarts. „Het kwam ineens bij me op. Stel dat de dader iets onder de leden heeft. Ik wilde een aidstest laten doen. De kinderarts was blij dat ik belde. Hij had er ook aan gedacht, maar durfde het nog niet aan mij voor te stellen. Die test kon pas vijf weken later. Ik heb het gecombineerd met de bloedprikken die Claudia regelmatig wegens haar epilepsie krijgt. Vorige week kreeg ik de uitslag. Gelukkig negatief. Er viel een enorme spanning van me af.”

Samen verder

Met Claudia, die inmiddels zes geworden is, gaat het nu redelijk. Volgens Monique is ze vaak afwezig en slaperig. Over wat er zich op die zaterdagmiddag afgespeeld heeft, zwijgt ze. „Af en toe komt er iets los. Ik schrijf het allemaal op. Misschien kunnen we er later iets mee doen. We moeten toch samen verder, hoe moeilijk het ook is. Het ergste is nog dat ik mijn dochterje niet meer kan aankijken zonder te denken aan wat er gebeurd is. Wat die man met haar uitgespookt heeft. Duizend keer per dag spookt dat door je hoofd. Een gevoel van walging.”

Hoe is het mogelijk dat haar verhaal er schijnbaar emotioneel uitkomt? „Ik kan het verhaal vertellen, omdat ik het al zo vaak verteld heb. Wel heb ik mijn moeder en een vriendin gevraagd om erbij te komen zitten. Ik vertel het, maar tegelijk houd ik me groot. Je moest eens weten wat er in mijn hart speelt. Gelukkig kan ik terugvallen op een geweldige maatschappelijk werkster. Emotioneel zit ik in de knoop, maar ik kan die emoties wel de baas blijven.”

Spelen

De verkrachting heeft ook haar sporen in de buurt achtergelaten. Moeders laten hun kinderen niet meer alleen buiten spelen. Bij toerbeurt houden ze een oogje in het zeil. De angst is heel groot. Twee weken geleden werd op de binnenplaats een buurmeisje van zes jaar door een vreemde jongen aangesproken.

„Gelukkig is ze gaan gillen en naar binnen gerend. Op zo'n moment komt alles weer naar boven. De politie heeft die zaak meteen onderzocht. Volgens de recherche gaat het niet om dezelfde persoon. Ik weet het niet. Ik weet alleen wat er gebeurt als ik die gozer te pakken krijg. Je kunt je kinderen toch niet binnen blijven houden? Wij zien dat als bescherming, maar een kind weet niet wat dat betekent. 'Mag ik niet naar buiten? Heb ik dan straf?' Als Claudia dat vraagt heeft ze recht op een antwoord, maar dat antwoord kan ik haar niet geven.”

Monique heeft overwogen te verhuizen. „Voorlopig doe ik dat niet. Ik zit hier in een prima huis, een fijne buurt en er is een geweldige onderlinge band tussen de moeders. Wat hier gebeurd is, kan overal in Tilburg gebeuren. Het enige wat ik wel zou willen is een paar weken ertussenuit met mijn kinderen. De centjes ontbreken. Ik ben maar een eenvoudige moeder met een uitkering.” □

Misbruikt worden door de pastor, betekent verraden worden door de kerk en zelfs door God. Dat is de ervaring van kwetsbare mensen die wat al te afhankelijk werden van de geestelijke. Dominee Marie Fortune heeft in de Verenigde Staten en Canada honderden zaken van seksueel misbruik door geestelijken onderzocht. „Van alle zorgverlenende beroepen leent dat van pastor zich het meest voor dit soort uitpattingen. Want toezicht en controle zijn pover en het geeft zo gemakkelijk toegang tot zoveel kwetsbare mensen.” Een interview.

PAS OP VOOR DE PASTOR

TR 22
-6

door HETTY NIETSCH

Ze kijkt wat treurig als ze toegeeft dat het onvermijdelijke uiteinde van een paar naaste collega-predikanten liepen in hun eigen val en moesten het veld ruimen toen hun seksuele relaties met kerkleden openbaar werden.

„Ik begreep toen wel dat we niet louter van doen hebben met een kleine groep slechteriken. Dit waren collega's met wie ik had samengewerkt. Een van hen was me zeer dierbaar. Ik wilde roepen: 'Wat doe jij, jij zou toch beter moeten weten. Hoe ben je in die situatie terecht gekomen?'

Hij praat nog met u?

„Nee. Ik ben wel naar hem toegegaan. Ik heb gezegd dat ik me zorgen maakte, dat we erover moesten praten. Maar dat wilde hij niet en dat is een slecht teken. Het is zo teleurstellend. Je ziet dat niemand onvoorwaardelijk te vertrouwen is omdat we allemaal worstelen met wat we voelen en wat we doen.”

In 1983, zes jaar nadat Marie Fortune in Seattle het *Centre for the prevention of sexual and domestic violence* oprichtte, komt het eerste telefoontje. Zes vrouwen uit een doorsnee-stad en lid van een doorsnee-kerk in de Verenigde Staten, roepen haar hulp in. De vrouwen zeggen dat zij seksueel zijn misbruikt door hun predikant. Deze knappe, jonge, charismatische man, die een groot vertrouwen geniet in zijn gemeente, zou met tal van vrouwen die bij hem pastorale hulp zochten, seksuele relaties zijn aangegaan. Hij manipuleerde, intimideerde, kreeg met geweld zijn zin, zette vrouwen op hun zwakste momenten naar zijn hand. Al wist hij bij veel meer gemeentelieden aan zijn gerief te komen – ruim veertig, zo wordt gereconstrueerd – het blijft bij de zes vrouwen die een aanklacht wagen in te dienen.

Uiteindelijk dwingt de kerkelijke leiding hem te vertrekken. De zaak wordt doodgezwegen, nimmer zullen de vrouwen van de kerk vernemen dat zij het gelijk aan hun kant hebben. Echte genoegdoening is er niet. „Ze mogen de slag hebben verloren, de oorlog hebben ze wel gewonnen”, schrijft Fortune later in haar boek *'Is Nothing Sacred? - when sex invades the pastoral relationship'* – waarin ze verslag doet van de zaak.

Ze is nu 450 van dergelijke zaken verder en de medewerkers van haar centrum – met vele afdelingen verspreid over Amerika en Canada – besteden nu een

derde van hun tijd aan hulp voor slachtoffers van seksueel geweld binnen pastorale relaties. Fortune – als predikante verbonden aan de United Church for Christ – heeft zo'n reputatie opgebouwd dat in kerkelijk Amerika en Canada – van hoog tot laag, van katholiek tot protestant – wordt ingeschakeld als pastorale relaties zijn 'ontspoord'.

Deze week was ze in Amsterdam op het tiende wereldcongres voor seksuologie om over het onderwerp 'seks en religie' te spreken. Haar stelling is dat kerken onder ogen moeten zien dat pastorale relaties – vaker dan ze zouden vermoeden – een seksuele lading krijgen. Hoe opener dat wordt besproken, hoe kleiner de risico's zijn.

„De zaak die ik in mijn boek beschreef, is in de gemeente stilgehouden. Dat was zo overeengekomen. De man zou weggaan, en niemand zou er ooit nog over praten. Dat is niet alleen een grote fout omdat het een kerkgemeenschap opzadelt met een zeer belastende erfenis, maar het is ook een deel van het probleem. Als je er niet over praat, zal niemand de ernst van de situatie inzien.”

Is het moeilijk anderen ervan te overtuigen dat er geestelijken zijn die misbruik maken van hun positie?

„Vaak wel. Dan wil de gemeente geen slecht woord horen over die pastor die niet zelden een heel aimabele persoon is en een belangrijke rol speelt in de levens van de mensen die tot zijn kerk behoren. En ineens komt er iemand met een verhaal dat een heel andere kant van die persoonlijkheid belicht. Het zit in de menselijke natuur ingebakken om op je eigen ervaringen af te gaan. Dus dan splitst de gemeenschap zich en wordt de aanval op de vrouwen ingezet; de vrouwen die de kerk zo in moeilijkheden hebben gebracht.”

U geeft er de voorkeur aan dat deze zaken binnen de muren van de kerk worden opgelost.

„Ja, als een zaak voor de rechter moet worden uitgesproken, dan is dat tweede keus. De slachtoffers hebben er veel meer baat bij als de kerk hun erkenning geeft, dan als de rechter

dat doet. Toch lopen en dreigen er veel procedures en dat geeft grote onrust binnen de kerken. Aan de ene kant maken kerkleiders zich zorgen over de omvang van het probleem, dat veel groter is dan aanvankelijk werd aangenomen. Aan de andere kant is er onrust omdat het geld, veel geld kost. Er zijn zaken geweest waarin schadeclaims van

miljoenen dollars zijn toegewezen. Het geld is niet zozeer belangrijk – al komt het van pas om rekeningen van artsen en therapeuten te betalen – het gaat om de erkenning. Toch zoeken slachtoffers pas hun toevlucht tot de rechter als ze van de kant van de kerk geen enkele respons hebben gekregen, al hebben ze daar uittrenturen om gevraagd.”

Dat eerste verzoek om hulp, in 1983, overviel ook u?

„Ja, ik geef het niet graag toe, maar tot dan toe was het nooit in me opgekomen. Artsen, therapeuten en andere hulpverleners waren regelmatig in het nieuws, maar nu de clerus, mijn collega's, dat was van een heel andere orde.

U begreep het ook?

„Er is geen excuus voor, het is onacceptabel. Maar als ik het analyseer dan be-

grijp ik sommige dingen wel die er gebeuren. Pastores krijgen geen training in dit soort dingen. Therapeuten leren wel dat ze niets seksueels met hun cliënten moeten beginnen, al garandeert dat niets. Bovendien werken pastores vaak heel geïsoleerd. Er is geen supervisie, ze hebben alle vrijheid om diepgaande contacten met gemeentelieden aan te knopen. Dat is het mooie van het werk, maar het vraagt ook om veel zelfbeheersing en verantwoordelijkheidsgevoel.

„Bovendien is onze rol niet altijd duidelijk, zo anders dan die van een arts of een therapeut. Wij doen zoveel tegelijk, de grenzen tussen wat vriendschap is en wat een pastorale relatie, zijn soms onduidelijk. Eigenlijk zijn er twee groepen geestelijken die onethisch te werk gaan: zij die geen idee hebben van het kwaad dat ze aanrichten, die gaandeweg verzanden, steeds meer verstrikt raken. En dan zijn er geestelijken die met voorbedachten rade achter een kwetsbare persoon – of het nu een vrouw of een kind is – aangaan en al manipulerend dat zien te krijgen waarop ze uit zijn. Die eerste groep is soms tot inkeer te brengen, zeg ik voorzichtig. De tweede groep moet snel ontmaskerd worden.”

Vermoedt u soms dat die laatste groep juist voor dit vak gekozen heeft om mensen te misbruiken?

„Dat denk ik weleens, al zeggen ze dat nooit. Van alle zorgverlenende beroepen leent dat van pastor zich het meest voor dit soort uitpattingen. Want toezicht en controle zijn pover en het geeft zo gemakkelijk toegang tot zoveel kwetsbare mensen.”

Wat vertellen slachtoffers over de manier waarop de relaties begonnen?

„In het begin is het kerklid vaak zeer gelukkig met de relatie. Er is troost, iemand die luistert, iemand die een leegte opvult en zegt dat hij hen nodig heeft, dat er moreel niets op de relatie is aan te merken. In een later stadium zien ze pas in dat de relatie niet op basis van gelijkheid is begonnen, en dat er zelfs van misbruik sprake is. Wat mij steeds weer opvalt is dat het woord 'romantiek' nooit valt als slachtoffers vertellen over hoe het allemaal begon.”

Is het moeilijk te beoordelen of aanklachten terecht zijn?

„Wij hebben zeer zelden te maken met een valse beschuldiging. Mensen klagen hun kerk niet zomaar aan. Dat is een hele emotionele gebeurtenis en vreselijk moeilijk. Ze moeten hun privacy prijsgeven, ze lopen de kans hun hele sociale positie in de gemeenschap te verliezen, uitgekotst te worden. Er is veel moed voor nodig.”

Nooit een aanklacht uit wraak omdat de pastor er meer dan één relatie op bleek na te houden?

„Vaak is er sprake van meer dan één relatie, net als de man in mijn boek die het vreselijk 'druk' had met al die vrouwen. Toen de vrouwen elkaar ontdekten, was het geen wraak die hen dreef. Het

was boosheid, schaamte. Toen pas doorzagen ze zijn bedoelingen. Vooral als er meer dan één slachtoffer is, zijn de aanklachten nog overtuigender.”

Als er wel romantiek is, hoe verkeerd is het dan nog?

„Deze relaties komen zelden voort uit een gemeenschappelijk belang. Meestal begint de relatie als het kerklid hulp of steun nodig heeft van de pastor, dus afhankelijk is en kwetsbaar. Degene die hulp en troost komt zoeken, kan het best doen voorkomen alsof er ook een seksuele interesse is, maar daar mag de pastor niet aan toegeven, dat hoort niet bij zijn functie, bij zijn plaats in de kerk waar hij voor mensen werkt die aan zijn zorg zijn toevertrouwd. Als een collega mijn advies zou vragen omdat hij op het punt staat een relatie met een lid van zijn gemeente aan te knopen, dan zou ik hem vragen hoe hij dat ethisch denkt te doen zonder misbruik te maken. Ik heb ook collega's bij wie dat goed is gegaan, maar altijd is dan de pastorale relatie verbroken.”

Hoort u nooit: 'Bemoei je met je eigen zaken'?

„Jawel. Als je dit soort dingen ter sprake brengt, maakt dat veel mensen met een kerkelijke functie nerveus. Anderzijds is er geen keus, de schade die wordt aangericht, kan enorm zijn.”

Hoe enorm?

„Slachtoffers vertellen dat ze zich niet alleen door hun pastor verraden voelen, maar ook door de kerk en zelfs door God wiens representant hij zegt te zijn. Vooral als hij de relatie goedpraat met 'dat het ook de wil van God is' dat ze zover gaan. Voor mij zijn seksualiteit en religie de twee terreinen waarop mensen het meest breekbaar zijn. Wordt iemand in een religieuze situatie seksueel uitgebuit, dan is de schade extra groot. Pastores moeten erkennen dat hun macht enorm is. Er zijn er die dat ontkennen, vooral de meer progressieven. Die zeggen: 'Wij zijn hier op aarde allemaal gelijk'. Op het oog een mooie gedachte, maar als je niet wilt zien dat mensen desondanks tegen je opkijken, als je dat ontkent, ben je zelfs veel meer geneigd de aan jou toegekende macht te misbruiken.”

U predikt een modern puritanisme?

„Zeker niet. Het antwoord op dit probleem uit conservatieve kringen is: 'Mensen moeten buiten hun huwelijk geen seksuele relaties aangaan'. Maar het is te simplistisch om dit alleen maar als overspel te zien. Bovendien is daarmee niet te voorkomen dat de clerus van kerkleden misbruik maakt.

„Ik vraag vaak aan de daders: 'Waarom keek je voor je seksuele activiteit dan niet buiten de kerk? Waarom zocht je geen mensen die je gelijken waren?' Daar hebben ze nooit een antwoord op. Ik probeer ze dan te laten begrijpen dat ze juist die mensen uitkozen die als het ware voor het grijpen waren.”

De slachtoffers zijn vaak afhankelijk, zwak?

„De zes vrouwen in mijn boek kwamen allemaal naar de predikant omdat ze in een crisis verkeerden. Eén was pas weduwe geworden, één had haar vader verloren, één stond op het punt van echtscheiding, één was herstellende van borstkanker, één werd door haar man mishandeld en de laatste was vrijwilligster in de kerk en door haar leeftijd en gebrek aan ervaring een gemakkelijke prooi. De geestelijke koos vrouwen die kwetsbaar waren en tot weinig weerstand in staat.”

Maar het ligt voor de hand dat hij juist met die vrouwen in contact kwam. Hij zal aanvoeren dat de situatie door de omstandigheden is gecreeerd.

„Dat zeggen ze soms, maar dat geloof ik niet. Het stereotype beeld – het contact zoeken met mensen die afhankelijk zijn – komt in zoveel zaken terug. En juist mensen in een crisis zijn vaak niet in staat om de situatie goed te beoordelen. Zij zien niet meer wat er werkelijk gebeurt. Voor de dader is zo'n persoon heel aantrekkelijk, juist ook omdat veel mannen vooral seksueel geïnteresseerd zijn in vrouwen met minder macht.”

Zijn er ook andere overeenkomsten? Het zwak zijn, het in een crisis verkeren, maakt dat die vrouwen per definitie tot potentiële slachtoffers?

„Jazeker. Het valt niet mee het te erkennen, maar het is vooral toeval dat de ene vrouw wel tot slachtoffer maakt en de andere niet. Als ik kijk naar de mensen die bij ons aankloppen, dan zie ik zo'n diversiteit aan achtergronden, persoonlijkheden en als je in aanmerking neemt dat iedereen weleens in z'n leven in een crisis verkeert en dus het pad kan kruisen van een arts of een geestelijke met slechte bedoelingen... Het is belangrijk voor de vrouwen die dit is overkomen, dat wij geen afstand van hen nemen met te zeggen: 'zij zijn anders' – ook al willen veel mensen doen geloven dat die vrouwen, en soms ook mannen, het misbruik over zichzelf hebben afgeroepen. Het gebeurde op een moment in hun leven, een moment waarop ze mensen zochten die ze konden vertrouwen.”

Zegt u dan dat we dat vertrouwen beter niet in de kerk kunnen zoeken?

„Niet onvoorwaardelijk. Inmiddels heb ik van de kerk geen geïdealiseerd beeld meer. Door mijn werk ben ik wel voorzigtiger geworden met het doorverwijzen van mensen naar religieuze hulpverleners, omdat ik weet dat hun opleiding hiaten vertoont op het terrein van de seksualiteit. Hulp heeft geen zin als je die krijgt van iemand die slechte adviezen geeft of als je de kans loopt wederom het slachtoffer te worden.

„We weten dat veel slachtoffers al een geschiedenis hebben van seksueel misbruik, vooral in hun jonge jaren. Juist dan zijn de verhalen zo hemelschreiend over de pastor die, met dat in z'n achterhoofd, het voorstel doet die persoon seks 'weer te leren waarderen opdat die verschrikkelijke dingen die vroeger zijn gebeurd,

in de herinnering niet meer zo pijn zullen doen'. Het is zo schaamteloos.”

Als excuus wordt vaak aangevoerd dat de gêne van kerken over de seksualiteit en de druk op de geestelijke om zo deugdzaam mogelijk te leven, er extra toe aanzetten dingen te doen die eigenlijk niet mogen.

„Ik heb veel geestelijken dat excuus horen noemen en ik koop er niets voor, al weet ik heel goed dat men in veel kerken niet goed raad weet met seksualiteit. Het enige excuus dat voor mij telt, is: 'Ik heb het gedaan, ik was fout en wat kan ik doen om de schade te herstellen?', maar dat hoor ik niet zo vaak. In feite heeft het in onze cultuur alles te maken met het privilege dat mannen zich hebben toegeëigend om alles te krijgen wat ze willen. Ik was eens bij een rechtzitting waar een presbyteriaan moest verschijnen. Tijdens het verhoor vroeg hij: 'Waar staat geschreven dat ik dit niet doen mag?' En hij had gelijk: het stond nergens. In veel kerkordes is nu wel vastgelegd welk gedrag 'ambtsdragers niet betaamt'; zij worden niet geacht seksuele relaties aan te knopen met mensen die onder hun pastorale hoede vallen. Dat zegt nog niet zoveel. Anders ligt dat voor vier staten in Amerika waar seksueel contact tussen geestelijken en parochianen – in navolging van artsen en therapeuten – bij wet verboden is.”

Staat u nu anders in de kerk?

„Ik vond het pijnlijk – je kunt me naïef noemen – om te merken dat alles maar heel traag verandert. In het begin weet ik de terughoudende reacties van kerkleiders aan onwetendheid, gebrek aan kennis. Ik veronderstelde dat ze meteen actie zouden ondernemen als wij ze duidelijk maakten wat er in de kerkelijke wereld gebeurt. Er zijn enkele bisschoppen en kerkleiders die het heel serieus hebben opgevat en daarbij soms hele grote risico's met hun eigen carrière. Maar wat overblijft is een groot aantal kerkleiders dat beter weet en niets doet.”

Wat wilt u dat ze doen?

„Wij willen dat ze de slachtoffers serieus nemen, dat ze de daders ertoe dwingen ermee op te houden, dat ze hun verantwoordelijkheid dragen en hun kerk beschermen tegen dergelijk onethisch gedrag. Want de schade wordt niet alleen aangericht bij die persoon of personen. De hele gemeente lijdt eronder, onder de roddels, de verdachtmakingen, het beschaamde vertrouwen. Toch worden wij als organisatie langzamerhand zeer serieus genomen. Omdat we zo wijd vertakt zijn en ook omdat we niet verdacht zijn, niet onder de controle staan van één kerkelijk lichaam.

„Maar we staan niet buiten de kerk met stenen te gooien. Ik zie ook wel dat er geen scheiding is tussen een groep goeie en een groep slechte mensen. Predikanten, priesters moeten dagelijks beslissingen nemen, grenzen stellen op allerlei terreinen. En iedereen die naar eer en geweten met al die vragen en grenzen worstelt, heeft mijn sympathie.”

De Groene Amsterdammer 26 juni 1991

De beroemde Jhr. mr. J. A. Schorer hielp hem 'uit de kast' te komen. Daarna werd Jaap van Leeuwen (1892-1978) een belangrijk pleitbezorger voor de homo-emancipatie. Na de oorlog werkte hij onder meer aan de reconstructie van de imposante boekenverzameling van Schorer, die door de Duitsers was onvreemd. De zogeheten 'Van Leeuwen Bibliotheek' werd na zijn dood ondergebracht bij het CQC en later bij het Homodocumentatiecentrum van de Universiteit van Amsterdam. Een portret van de man die de uitvinder van het woord 'homofilie' wordt genoemd. Ten onrechte, overigens.

Jaap van Leeuwen, alias Arent van Santhorst

'Dien tijger heb ik eronder gekregen'

In de dissertatie van Madelon de Keizer over Het Parool in oorlogstijd komt zijn naam vier maal voor: J. van Leeuwen. Hij werd op 1 september 1941 'op verdenking van medeplichtigheid' gearresteerd als huisgenoot van Parool-verspreider Arie Addicks. De Keizer maakt niet duidelijk in hoeverre Van Leeuwen daadwerkelijk bij Het Parool was betrokken. Lopende het onderzoek naar de activiteiten van Addicks en de groep die hij om zich heen had verzameld, werd Van Leeuwen verscheidene maanden vastgehouden, maar in het voorjaar van 1942 werd hij vrijgelaten. Vele anderen in de groep rond Addicks kwamen er heel wat minder genadig van af.

Voor Van Leeuwen moet de oorlog vooral een onderbreking zijn geweest van wat hij als zijn eigenlijke roeping in het leven beschouwde: de emancipatie van de homoseksueel. Na de oorlog pakte hij zijn activiteiten op dit gebied namelijk weer op, precies waar hij ze voor de oorlog had moeten afbreken.

De betrokkenheid van Van Leeuwen bij de Nederlandse homo-emancipatiebeweging begon in 1919. Hij was toen 27 en studeerde rechten in Utrecht. Daar kreeg hij van Jhr. mr. J. A. Schorer het Jaarverslag van het Nederlandsch Wetenschappelijk Humanitair Komitee toegezonden. Het NWHK probeerde sedert de invoering in 1911 van het homo-discriminerende artikel 248-bis van het Wetboek van Strafrecht de openbare mening over homoseksualiteit te beïnvloeden. Schorer, de drijvende kracht achter het NWHK, meende dat vooral het aanreiken van de 'juiste' wetenschappelijke inzichten daartoe een geschikt middel was. Hij zond de jaarverslagen van het NWHK dan ook op grote schaal rond. Dat van 1919 werd alleen al aan negenduizend studenten gestuurd.

Van Leeuwen was van deze politiek van het NWHK niet op de hoogte. Hij meende dat zijn homoseksualiteit ontdekt was door een bewonderaar 'met wie hij nog nooit een woord had gewisseld', zoals hij later in een interview zei. Per brief vroeg hij dan ook

opheldering over de toezending. Schorer antwoordde prompt: 'Laat ik beginnen u te zeggen dat ik volstrekt niet wist van uw anderszijn. Wij zonden ons Jaarverslag aan alle studenten, om hun belangstelling voor het onderwerp wakker te roepen. U zult nu spijt hebben, dat u mij uw geheim hebt medegedeeld. Maar weet u er in ieder geval van overtuigd, dat geen ander daarvan zal hooren.'

Indien Van Leeuwen al spijt van zijn bekentenis heeft gehad, dan liet hij dat Schorer niet merken. Per kerende post richtte hij een tweede schrijven aan Schorer's adres. Ook hierop kreeg hij meteen antwoord. Schorer zette hem onder meer de doelstellingen van het NWHK nader uiteen: 'Daarom ook ons Komitee, om een band te vormen tusschen gelijkvoelenden, niet, zoals de booze wereld zegt, om ontucht te plegen, maar om zich onder gelijkvoelenden te weten.'

Schorer's hulpvaardigheid uitte zich niet alleen in schriftelijke adviezen. Hij had ondertussen ook kennis gemaakt met een bewonderaar van Van Leeuwens en hij probeerde beiden met elkaar in contact te brengen, overigens zonder daarbij hun namen bekend te maken. Hij schreef Van Leeuwen in verband met zijn bemiddelingspoging, 'dat het voor u beiden slechts voordeel kan opleveren wanneer u tegenover elkaar het masker laat vallen. U zocht toch beiden het hooge erin.' Toen Van Leeuwen blijkbaar enigszins geschokt op deze poging reageerde, haastte Schorer zich hem gerust te stellen: 'Geen haar op mijn hoofd dacht aan een intiemere verhouding tussen u en mr. M. Zoo'n koppelaarsrol zoude ik ook niet willen spelen. Maar omdat wij toch ook de behoefte hebben eens onszelf te zijn, (...) weet ik bij ondervinding, hoe goed het doet iemand te hebben, tegenover wie men het masker kan laten vallen, met wien men alles kan bespreken. Aan iets intiemers dacht ik daarbij zelfs niet, al nemen veel heterosexueelen ook aan, dat, waar twee homoseksueelen zijn, zij in wilde hartstocht op elkaar aanvliegen.'

Of Schorer in dit geval succesrijk was, blijkt niet uit zijn brieven. De

verhouding tussen Van Leeuwen en de ruim 25 jaar oudere Schorer ontwikkelde zich echter tot zeer hartelijk. Niet alleen omdat Van Leeuwen door Schorer met veel 'gevoelsgenoten' in contact kwam, maar vooral omdat beiden gepassioneerde boekenliefhebbers bleken te zijn. Schorer's opvatting dat voldoende kennis tot opheffing van bestaande vooroordelen rond de gelijkgeslachtelijke liefde zou leiden, probeerde hij namelijk ook tot uiting te brengen door het beschikbaar maken van een bibliotheek met zoveel mogelijk literatuur over homoseksualiteit, zowel belletristisch als wetenschappelijk. Van Leeuwen werd een van zijn naaste medewerkers bij het opsporen en aanschaffen van relevant materiaal.

Een van de mensen die Schorer's boekerij met graagte benutten, was de advocaat Benno Stokvis, die in 1934 de studie *Homosexualiteit en strafrecht* publiceerde. Toen Stokvis vier jaar later het plan opvatte een bundel autobiografieën van homoseksuelen samen te stellen, riep hij ook de hulp van Schorer in. Die zei toe te zullen bemiddelen en benaderde toen onder anderen ook Van Leeuwen. Een jaar later verscheen *De homoseksueelen: 35 autobiografieën verzameld en ingeleid door mr. dr. Benno J. Stokvis*, dat direct na de inleiding opende met Van Leeuwens anonieme levensverhaal.

Het is een opmerkelijk stuk. Van Leeuwen sluit ten nauwste aan bij de theorieën over het derde geslacht, die sinds de eeuwwisseling gemeengoed waren in de homo-emancipatiebeweging. Reeds vanaf zijn vroegste jeugd moet zijn geaardheid aanwezig zijn geweest: 'Mijn eerste portret toont het beeld van een meisje. Mijn moeder laat mijn haar groeien tot lange pijpekrullen.' Tijdens zijn schooltijd kwam er geen verandering in dit beeld: 'Met jongens van mijn leeftijd ga ik niet om. Ze zijn ruw en gemeen. Ik spring touwtje en speel met poppen. (...) Voetballen doe ik nooit, je wordt er vuil van en loopt builen op. Waarom doen de jongens het eigenlijk? Ik sneeuwbal met mijn handschoenen aan. "Mietje, mietje", roepen ze! 't Klinkt verachtelijk, maar waarom is

dat nu verachtelijk. Kouwe, natte, vieze handen vind ik smerig en verachtelijk.'

Van Leeuwens middelbare schooltijd werd gekenmerkt door een onophoudelijk smachten naar onbereikbare jongens, een situatie die zich voortzette tijdens zijn studiejaren. Een gevolg hiervan was dat hij 'in een doffen, uiterst gedepimeerden toestand' terecht kwam. Nadat hij echter zijn studie had afgebroken en een betrekking had gevonden, vond hij langzamerhand een kennissenkring, maar zijn diepste wens ging niet in vervulling, zodat hij tot een solitair bestaan veroordeeld bleef. 'Vriendschap, dit eenmaal fel begeerde goed jaag ik niet meer na. Het geluk, daarin besloten, was voor mij niet weggelegd. Het zij zoo. Ik leef zeer sober, rook niet, drink niet, ga nooit uit. Het sexueele leven heb ik in bedwang. Dien tijger kreeg ik eronder en kooide hem. Naar ik hoop en verwacht voor goed!'

Hoewel de journalistieke ontvangst van *De homoseksueelen* zeer gemengd uitpakte, was het boek bij de 'subjectief betrokkenen' een groot succes. Voor enkele mannen die een levensverhaal hadden ingezonden, vormde dit de aanleiding om een tijdschrift op te richten. 'Een periodiek, waarin onze gevoelsgenoten veilig uiting kunnen geven aan dat, wat hen bij uitstek interesseerde, zonder daarin gehinderd te worden door de haat en hoon der vervolgers', zoals Van Leeuwen de intentie in oktober 1947 in zijn *Terugblik op een recent verleden* omschreef. Want Van Leeuwen behoorde tot de mensen die al in een vroeg stadium waren benaderd en hij had enthousiast zijn steun toegezegd.

In maart 1940 verscheen het eerste nummer van *Levensrecht*. Van Leeuwen werkte eraan mee onder het pseudoniem Arent van Santhorst. Hiermee zou hij de rest van zijn leven zijn publikaties in de homopers onder tekenen. In het tweede nummer publiceerde hij zijn eerste literair-historische bijdrage: 'Hoe Gerbrand Adriaensz. Bredero in 1612 de "anderen" zag'. Hierop zouden er nog vele volgen. Maar wel met een vertraging van vijf jaar oorlog.

In mei 1940 verscheen *Levensrecht* nog volgens planning en aan het juni-nummer werd al volop gewerkt toen de Duitsers binnenvielen. In de eerder genoemde *Terugblik* schreef Van Leeuwen: 'Een Duits letterkundige en gevoelsgenoot had mij enkele malen gevoren nog verklaard: "Die Hölle ist los über unsere Menschen" en zodoende achten wij het onverantwoord ook maar het geringste risico te nemen.' Het archief van *Levensrecht* werd vernietigd en Van Leeuwen bracht zijn bibliotheek bij zijn ouders in veiligheid. Hij bood Schorer aan ook diens boekerij daar onder te brengen, maar die sloeg dat aanbod af. 'Ik heb Schorer voor de oorlog herhaaldelijk gewaarschuwd, maar hij dacht dat het zo'n vaart niet zou lopen', vertelde Van Leeuwen later. 'Zodra de Duitsers Den Haag binnentrokken, werd hij gearresteerd. Zijn bibliotheek van duizenden delen (...) ging meteen naar Duitsland.'

Schorer's bibliotheek is nooit teruggekomen. Na de oorlog wijdde Van Leeuwen dan ook veel tijd aan de reconstructie hiervan. Daarnaast bleef hij tot 1964 redacteur van *Levensrecht* en de opvolgers daarvan. Voor de buitenwereld is hij echter vooral de man die het woord 'homofilie' uitvond, een faam, die helaas niet terecht is, aangezien reeds in 1924 K. G. Heimsoth het boekje *Hetero- und Homophilie* publiceerde. Wel kan Van Leeuwen waarschijnlijk mede verantwoordelijk worden geacht voor het ideologische gebruik dat het woord bij deze herintroductie kenmerkte. Van Leeuwen omschreef het idee achter het woord in 1966 als volgt: 'In de eerste plaats omdat het woord homoseksueel volmaakt ongeschikt is om een medemens aan te duiden, in de tweede plaats omdat de uitgang "filie" betekent "de liefde tot". Daarmee omvat je zowel platonische als seksuele genegenheid.'

HANS HAFKAMP

Nog altijd heeft de Van Leeuwen Bibliotheek uitbreiding. Daartoe is inmiddels een stichting in het leven geroepen die de benodigde gelden verzamelt. Inlichtingen daarover: Voetboogstraat 7, 1012 XK Amsterdam.